

Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 1923 luonnonsuojelulain nojalla perustettuja luonnonpuistoja, kansallispuistoja ja eräitä luonnonsuojelualueita koskevien lakien muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi eräiden luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille annettua lakia, eräiden uusien luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille annettua lakia ja eräiden valtion omistamien alueiden muodostamisesta kansallispuistoiksi ja luonnonpuistoiksi annettua lakia sekä yhteensä 18 lakia, joilla on perustettu kansallispuistoja, luonnonpuistoja ja muita luonnonsuojelualueita vuoden 1923 luonnonsuojelulain nojalla.

Esitys toteuttaa pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman tavoitetta pysäyttää luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen Suomessa. Tavoitteen saavuttamisen keinoihin sisältyy luonnonsuojelulainsäädännön uudistaminen. Hallituksen esityksessä eduskunnalle luonnonsuojelulain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta 76/2022 ehdotettiin vuonna 1996 annetun luonnonsuojelulain nojalla lailla perustettujen 13 kansallispuiston rauhoitussäännösten päivittämistä uuden luonnonsuojelulain mukaisiksi. Tämän esityksen tavoitteena on saattaa myös ennen vuoden 1996 luonnonsuojelulain voimaantuloa perustettujen luonnonsuojelualueiden rauhoitussäännökset yhdenmukaisiksi uuden luonnonsuojelulain kanssa ja saattaa rauhoitussäännökset lain tasolle.

Esityksen myötä rauhoitussäännösten yksilön oikeuksia ja velvollisuuksia koskevista kysymyksistä säädettäisiin Suomen perustuslain 80 §:n 1 momentin mukaisesti lailla. Alueelliset erityissäännökset, jotka koskevat erityisesti saamelaisten alkuperäiskansaoikeuksia, paikallisten asukkaiden oikeuksia sekä puolustusvoimien toimintaa, pääasiassa sisällytettäisiin lainsäädäntöön päivitettyinä. Lisäksi saamelaisten kotiseutualueella varmistettaisiin saamelaisten kulttuurin ylläpitämisen ja kehittämisen edellytykset rauhoitussäännöksiin tehtävin kirjauksin. Esityksen tarkoituksena ei ole muuttaa nykyisten luonnonsuojelualueiden rajauksia eikä tehdä merkittäviä muutoksia voimassa oleviin rauhoitussäännöksiin.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti luonnonsuojelulain (xx/xx) kanssa.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	4
1 Asian tausta ja valmistelu	4
1.1 Tausta	4
1.2 Valmistelu	4
2 Nykytila ja sen arviointi.....	5
2.1 Vuoden 1923 luonnonsuojelulain nojalla perustettujen suojelualueiden rauhoitussäännökset	5
2.2 Uuden luonnonsuojelulain rauhoitussäännökset	11
2.3 Saamelaisten alkuperäiskansaoikeuksien huomioiminen rauhoitussäännöksissä	13
2.4 Kiinteistötekniiset ja alueiden hallintaa koskevat säännökset vuoden 1923 luonnonsuojelulain nojalla perustettujen suojelualueiden osalta	14
2.5 Uuden luonnonsuojelulain kiinteistötekniiset ja alueiden hallintaa koskevat säännökset	14
3 Tavoitteet	15
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	15
4.1 Keskeiset ehdotukset.....	15
4.2 Pääasialliset vaikutukset.....	16
5 Lausuntopalaute	18
6 Säännöskohtaiset perustelut.....	18
6.1 Laki eräiden luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille annetun lain muuttamisesta.....	18
6.2 Laki eräiden uusien luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille annetun lain muuttamisesta.....	20
6.3 Laki eräiden valtion omistamien alueiden muodostamisesta kansallispuistoiksi ja luonnonpuistoiksi annetun lain muuttamisesta	25
6.4 Laki Karkalin luonnonpuistosta annetun lain muuttamisesta.....	27
6.5 Laki Saaristomeren kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta.....	28
6.6 Laki Urho Kekkosen kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta	29
6.7 Laki Tammisaaren saariston kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta.....	31
6.8 Laki Torronsuon kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta	32
6.9 Laki Perämeren kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta.....	33
6.10 Laki Kolin kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta.....	34
6.11 Laki Puurijärven ja Isonsuon kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta.....	36
6.12 Laki Päijänteen kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta	37
6.13 Laki Nuuksion kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta	37
6.14 Laki Valkmusan kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta	38
6.15 Laki Ystävyiden puistosta annetun lain muuttamisesta.....	39
6.16 Laki Valtavaaran ja Pyhävaaran luonnonsuojelualueesta annetun lain muuttamisesta	40
6.17 Laki Jonkerinsalon, Siikavaaran, Jaaskamonvaaran, Mustanrinnantunturin ja Pitsloman luonnonsuojelualueista annetun lain muuttamisesta	41
6.18 Laki Punkaharjun luonnonsuojelualueesta annetun lain muuttamisesta	42
6.19 Laki Martinselkosen luonnonsuojelualueesta annetun lain muuttamisesta.....	43

6.20 Laki Levanevan luonnonsuojelualueesta annetun lain muuttamisesta.....	44
6.21 Laki Talaskankaan luonnonsuojelualueesta annetun lain muuttamisesta	45
7 Voimaantulo	46
8 Suhde muihin esityksiin.....	46
9 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	46
LAKIEHDOTUKSET	49
Laki eräiden luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille annetun lain muuttamisesta.....	49
Laki eräiden uusien luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille annetun lain muuttamisesta.....	50
Laki eräiden valtion omistamien alueiden muodostamisesta kansallispuistoiksi ja luonnonpuistoiksi annetun lain muuttamisesta	53
Laki Karkalin luonnonpuistosta annetun lain muuttamisesta.....	55
Laki Saaristomeren kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta.....	56
Laki Urho Kekkosen kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta	57
Laki Tammisaaren saariston kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta.....	59
Laki Torronsuon kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta	61
Laki Perämeren kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta.....	62
Laki Kolin kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta	64
Laki Puurijärven ja Isonsuon kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta.....	66
Laki Päijänteen kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta	67
Laki Nuuksion kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta	68
Laki Valkmusan kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta	69
Laki Ystävyysden puistosta annetun lain muuttamisesta	70
Laki Valtavaaran ja Pyhävaaran luonnonsuojelualueesta annetun lain muuttamisesta....	71
Laki Jonkerinsalon, Siikavaaran, Jaaskamonvaaran, Mustanrinnantunturin ja Pitsloman luonnonsuojelualueista annetun lain muuttamisesta	72
Laki Punkaharjun luonnonsuojelualueesta annetun lain muuttamisesta	74
Laki Martinselkosen luonnonsuojelualueesta annetun lain muuttamisesta.....	75
Laki Levanevan luonnonsuojelualueesta annetun lain muuttamisesta.....	76
Laki Talaskankaan luonnonsuojelualueesta annetun lain muuttamisesta	77

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Hallituksen esityksessä eduskunnalle luonnonsuojelulaiksi ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta 76/2022 ehdotettiin vuoden 1996 luonnonsuojelulain (1096/1996) nojalla lailla perustettujen 13 kansallispuiston rauhoitussäännösten päivittämistä uuden luonnonsuojelulain mukaisiksi. Sen sijaan vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) nojalla lailla perustettujen 28 kansallispuiston, 19 luonnonpuiston tai muiden valtion luonnonsuojelualueiden rauhoitussäännöksiä ei esitetty samassa yhteydessä päivitettävän.

Vuoden 1923 luonnonsuojelulain nojalla perustettujen kansallis- ja luonnonpuistojen ja muiden valtion suojelualueiden rauhoitussäännökset jätettiin sellaisenaan voimaan vuoden 1996 luonnonsuojelulain 76 §:n 2 momentin siirtymäsäännöksellä.

Pallas-Yllästunturin kansallispuistoa koskeneesta hallituksen esityksestä (HE 169/2003 vp) annetussa perustuslakivaliokunnan lausunnossa (PeVL 29/2004 vp) todettiin, että perustuslain 80 §:n 1 momentin kannalta on ongelmallista, että kansallis- ja luonnonpuistojen rauhoitussäännökset on annettu asetustasolla. Tämän johdosta ympäristövaliokunnan esityksen mukaisesti eduskunnan vastauksessa (EV 185/2004 vp) lausuttiin, että valtioneuvoston on ryhdyttävä toimenpiteisiin kansallis- ja luonnonpuistoja koskevan lainsäädännön saattamiseksi perustuslain 80 §:n vaatimuksia vastaavaksi.

Eduskunnan vastauksen johdosta muutettiin luonnonsuojelulain asetuksenantovaltuussäännöstä luonnonsuojelulain muutoksella (58/2011), mutta yksittäiset perustamislait ja niiden nojalla annetut asetustasoiset rauhoitusmääräykset jäivät ennalleen. Ympäristövaliokunta korosti kyseistä lakimuutosta koskeneesta hallituksen esityksestä luonnonsuojelulain muuttamisesta (HE 99/2009 vp) antamassaan lausunnossa (YmVM 11/2010 vp), että ennen luonnonsuojelulakia sekä luonnonsuojelulain perustamisen jälkeen perustettujen alueiden rauhoitussäännökset poikkeuksineen tulee luonnonsuojelulain muutoksen voimaan tulon jälkeen saattaa lailla asetuksen tasolta lain tasolle mahdollisimman nopeasti.

Toimeksiannon toteutus on viipynyt luonnonsuojelulain kokonaisuudistuksen vuoksi.

1.2 Valmistelu

Hallituksen esitys on valmisteltu ympäristöministeriössä virkatyönä. Esitys on ollut lausunkierroksella x.x.2022 – x.x.2022. Täydennetään.

Esityksen valmistelun aikana ympäristöministeriö järjesti tiedotus- ja kuulemistilaisuudet Metsähallituksen, puolustusministeriön, pääesikunnan, Paliskuntain yhdistyksen sekä paliskuntien ja Saamelaiskäräjien kanssa toukokuussa 2022. Lisäksi Lemmenjoen, Oulangan, Perämeren kansallispuiston, Saaristomerén ja Urho Kekkosen kansallispuistojen sekä Kevon ja Mallan luonnonpuistojen osalta käytiin ympäristöministeriön, Metsähallituksen sekä alueiden keskeisten käyttäjien kuulemistilaisuudet kesäkuussa 2022.

Kuulemistilaisuuksissa tuli esiin näkemyksiä laajemmista uudistustarpeista liittyen sekä yksittäisten suojelualueiden rajausten tarkistamiseen, mutta myös rauhoitussäännöksiin erityisesti liittyen erityisesti hylkeenmetsästyksen sallimiseen Perämeren kansallispuistossa, suurpetojen

metsästyksen sallimiseen erityisesti poronhoitoalueella sekä hirvenajon sallimiseen Kevon kansallispuistossa. Urho Kekkosen kansallispuiston neuvottelukunta on esittänyt jo vuonna 2021, että paikallisten asukkaiden oikeus harjoittaa viehekalastusta Urho Kekkosen kansallispuistossa sijaitsevalla Suomujoella tulisi ratkaista kestäväällä tavalla. Osallistamistilaisuuksissa tämä myös nostettiin esiin. Nämä laajempaa yhteiskunnallista keskustelua edellyttävät esitykset on katsottu aiheelliseksi eriyttää erilliseen lainvalmisteluun.

2 Nykytila ja sen arviointi

2.1 Vuoden 1923 luonnonsuojelulain nojalla perustettujen suojelualueiden rauhoitussäännökset

Luonnonpuistot

Suomessa on 19 luonnonpuistoa, jotka kaikki on perustettu vuoden 1923 luonnonsuojelulain nojalla. Vanhimmat ovat vuona 1938 lailla eräiden luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille (83/1938) perustetut Mallan ja Pisavaaran luonnonpuistot. Vuonna 1956 lailla eräiden uusien luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille (634/1956) perustettiin 11 luonnonpuistoa eli Vaskijärven, Vesijaon, Sinivuoren, Häädetkeitaan, Salamanperän, Ulvin-salon, Paljakan, Runkauksen, Maltion, Sompion ja Kevon luonnonpuistot. Vuonna 1964 perustettiin Karkalin luonnonpuisto erillisellä lailla (432/1964) ja siitä annettiin asetuksella Karkalin luonnonpuistosta (433/1964) erilliset rauhoitussäännökset. Vuonna 1981 perustettiin viisi uutta luonnonpuistoa lailla eräiden valtion omistamien alueiden muodostamisesta kansallispuistoiksi ja luonnonpuistoiksi (674/1981). Nämä ovat Koivusuon, Olvassuon, Pelson, Sukerijärven ja Värriön luonnonpuistot.

Kaikkia luonnonpuistoja koskevat vuoden 1923 luonnonsuojelulain 2 §:n rauhoitussäännökset, joiden mukaan yleisellä suojelualueella on, 4 ja 8 §:n säännöksistä johtuvin poikkeuksin, kielletty maan ottaminen viljelykseen ja metsänhakuu, eläinten laiduntaminen, kivennäislöydösten ja vesivoiman käyttäminen, mullan, turpeen, hiekan ja saven ottaminen sekä kivien piirteleminen ja louhiminen, kaikenlaisten eläinten tappaminen, pyydystäminen ja hätyyttäminen, niin myös pesien munien, mädin, kasvien, elävien ja kuolleiden kasviosien sekä kivennäisten ottaminen ja vahingoittaminen.

Vuoden 1923 luonnonsuojelulain 3 §:n mukaan järjestyssäännössä voitiin antaa määräyksiä siitä, mitä suojelualueella kävijäin on noudattava sekä kieltää liikkuminen suojelualueella tai määrättyllä osalla siitä.

Vuoden 1923 luonnonsuojelulain 4 §:n mukaan edellä esitetyistä rauhoitussäännöksistä saa asetuksella säätää sellaisia poikkeuksia, jotka ovat luonnonpuistossa tai sen lähistöllä asuvan väestön tai paimentolaislappalaisten edun kannalta taikka muuten tarpeellisia. Edelleen lain 8 §:n mukaan rauhoitusmääräys ei rajoita sellaista yksityisen oikeutta, joka ennen rauhoittamista on saavutettu.

Mainitun luonnonsuojelulain 4 §:n nojalla on asetuksella säädetty poikkeuksista luonnonpuiston rauhoitussäännöksiin. Edellä todetusti Karkalin luonnonpuistosta on oma asetus, kaikkia muita koskee asetus eräistä valtion omistamille alueille perustetuista kansallispuistoista ja luonnonpuistoista (932/1981). Asetuksen 5 §:n mukaan luonnonpuistossa on vuoden 1923 luonnonsuojelulain 2 §:n estämättä sallittu sellaisten rakennusten, laitteiden, teiden ja polkujen rakentaminen ja kunnossapito, jotka ovat välttämättömiä puiston valvontaa, yleisön ohjaamista, tutkimustoimintaa tai opetusta varten; tieteellisessä tai opetuksellisessa tarkoituksessa tapahtuva eläinten tappaminen ja pyydystäminen sekä eläinten pesien, kasvien, elävien ja kuolleiden kasvinosien

ja kivennäisnäytteiden vähäinen ottaminen alueen hallinnasta vastaavan viranomaisen luvalla; metsäpuiden käpyjen ja siementen kerääminen sekä metsänjalostukseen tarvittavien kasvinosien vähäinen ottaminen alueen hallinnasta vastaavan viranomaisen luvalla; liiallisen lisääntymisen vuoksi taikka muutoin vahingollisen kasvi- tai eläinlajin yksilöiden vähentäminen maa- ja metsätalousministeriön (valtioneuvoston ohjesäännön 262/2003 nojalla ympäristöministeriön) luvalla; toimenpiteet, jotka ovat tarpeen alueen luonnonmukaisen kehityksen palauttamiseksi; toimenpiteet alueella olevien teiden sekä sähkö ja puhelinlinjojen kunnossapitämiseksi; poronhoito, sen edellyttämien kämppien, poroaitojen ja muiden rakenteiden tekeminen, poronhoitoon tarvittavan puun ottaminen sekä poronhoitoon liittyvä leiriytyminen, tulenteke ja moottorikäyttöisillä ajoneuvoilla liikkuminen; toimenpiteet, jotka ovat tarpeen alueen ja sen ympäristön suojelemiseksi metsäpalolta; toimenpiteet, jotka ovat välttämättömiä uittoa, palovartiointia, pelastuspalvelua, valtakunnan rajojen vartiointia ja valvontaa sekä kartoitus- ja maanmittaustöitä varten; toimenpiteet, jotka ovat välttämättömiä lennätin-, puhelin- tai radio-toimintaa taikka geologista tutkimusta tai malminetsintää varten edellyttäen, että siihen on saatu maa- ja metsätalousministeriön (nykyisin ympäristöministeriön) lupa; sekä muut toimenpiteet, jotka ovat välttämättömiä luonnonpuiston tarkoituksenmukaisen hoidon tai käytön kannalta ja jotka maa- ja metsätalousministeriö (nykyisin ympäristöministeriö) on hyväksynyt. Asetuksen säännöksen 2 momentissa poronhoitoa koskevat poikkeukset on rajattu pois Mallan luonnonpuiston osalta.

Asetuksen 6 §:n mukaan marjojen ja sienien poimiminen Koivusuon, Olvassuon, Pelson, Runkauksen, Sukerijärven, Maltion, Värriön, Sompion ja Kevon luonnonpuistoissa on sallittu vain paikallisille asukkaille. Säännöksen mukaan luonnonpuistoissa on metsähallituksen luvalla sallittu myös avuttomassa tilassa olevan eläimen auttaminen ja lopettaminen sekä alueelle kaatuneen riistaeläimen haltuunotto. Kevon luonnonpuistossa on lisäksi sallittu paikallisille asukkaille riekon ansapyynti, kalastus sekä metsähallituksen luvalla luontaiselinkeinojen harjoittamista varten tarpeellisten turvekammien rakentaminen. Metsähallituksella on myös oikeus luovuttaa paikallisille asukkaille puuta kotitarvekäyttöön Kevon luonnonpuistosta. Sompion luonnonpuiston rauhoitus ei ole esteenä Lokan tekoaltaan säännöstelylle, eikä kalastuksen harjoittamiselle Sompiojärvässä. Se ei myöskään estä paikallisia asukkaita harjoittamasta riekon ansapyyntiä.

Karkalin luonnonpuistosta annetun asetuksen mukaan vuoden 1923 luonnonsuojelulain estämättä alueella on sallittu alueella ennestään olevien viljelysten ja niittyjen käyttäminen sekä siihen tarpeellinen aidas- ja latopuiden ottaminen; kivien, maan ja puiden ottaminen sekä muut työt, mikäli ne ovat välttämättömiä alueella mahdollisesti tarvittavaa tienpitoa taikka sinne ehkä rakennettavia vartijan asuntoa tai tieteellisiä laitoksia varten; tieteellisessä tarkoituksessa tapahtuva eläinten tappaminen ja pyydystäminen, niin myös pesien, munien, mädin, kasvien, elävien ja kuolleiden kasvinosien sekä kivennäisten ottaminen, mikäli siihen on saatu asianomaisen viranomaisen kirjallinen lupa; luonnonpuiston tarkoituksen kannalta vahingolliseksi osoittautuneen kasvi- tai eläinlajin vähentäminen, edellytettynä että valtion luonnonsuojelunvalvoja pitää sitä tarpeellisena; sekä sellainen puiden kaataminen, maan ja kivien ottaminen ja siirtäminen sekä muut toimenpiteet, jotka ovat tarpeen alueen ja sen ympäristön suojelemiseksi kuloilta tai jotka muutoin osoittautuvat tarpeellisiksi alueen tarkoituksen kannalta.

Kansallispuistot

Vanhimmat vielä Suomen valtion alueella olevat kansallispuistot ovat vuonna 1956 perustetut Liesjärven, Linnansaaren, Petkeljärven, Pyhähäkin, Rokuan, Oulangan ja Lemmenjoen kansallispuistot, jotka perustettiin edellä mainitulla lailla eräiden uusien luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille.

Lailla eräiden valtion omistamien alueiden muodostamisesta kansallispuistoiksi ja luonnonpuistoiksi (674/1981) perustettiin 11 kansallispuistoa eli Itäisen Suomenlahden, Isojärven, Seitsemisen, Helvetinjärven, Lauhanvuoren, Kauhanevan-Pohjankankaan, Salamajärven, Patvinsuon, Tiilikjärven, Hiidenportin ja Riisitunturin kansallispuistot.

Vuoden 1981 jälkeen, mutta ennen vuoden 1996 luonnonsuojelulain voimaantuloa perustettujen kymmenen kansallispuiston rauhoitussäännökset on annettu kunkin kansallispuistolain nojalla annetussa asetuksessa. Saaristomeren kansallispuisto on perustettu lailla 645/1982, Urho Kekkonen kansallispuisto lailla 228/1983, Tammisaaren saariston kansallispuisto lailla 485/1989, Torronsuon kansallispuisto lailla 169/1990, Perämeren kansallispuisto lailla 537/1991, Kolin kansallispuisto lailla 581/1991, Puurijärven ja Isonsuon kansallispuisto lailla 430/1993, Päijänteen kansallispuisto lailla 432/1993, Nuuksion kansallispuisto lailla 118/1994 ja Valkmusan kansallispuisto lailla 635/1996.

Vuoden 1923 luonnonsuojelulain 2 §:n 2 momentin mukaan asetuksella määrätään kussakin tapauksessa, missä suhteessa erityinen suojelualue eli kansallispuisto on oleva rauhoitettu.

Ennen vuotta 1981 perustettujen kansallispuistojen rauhoitussäännökset on annettu vuoden 1981 asetuksessa eräistä valtion omistamille alueille perustetuista kansallispuistoista ja luonnonpuistoista (932/1981). Poikkeuksena tästä on Oulangan kansallispuisto, josta on annettu erillinen asetus Oulangan kansallispuistosta (582/1991) ja jota selostetaan jäljempänä.

Vuoden 1981 asetuksen 1 §:n mukaan kansallispuistossa on kielletty ojitus ja maa-ainesten ottaminen; rakennusten, teiden ja laitteiden rakentaminen; eläinten tappaminen, pyydystäminen ja hätyyttäminen sekä eläinten pesien, kasvien ja elävien ja kuolleiden kasvinosien ottaminen ja vahingoittaminen; sekä muut toimenpiteet, jotka saattavat muuttaa alueen luonnontilaa tai vaikuttaa epädullisesti sen kasvillisuuden tai eläimistön säilymiseen. Asetuksen 2 §:ssä on säädetty sallituksi sellaisten rakennusten, laitteiden, teiden ja polkujen rakentaminen ja kunnossapito, jotka ovat tarpeen puiston valvontaa, yleisön opastamista, retkeilyä, tutkimustoimintaa ja luonnonharrastusta varten; marjojen ja sienien poiminta sekä, sen mukaan kuin järjestyssäännössä tarkemmin määrätään, tilapäinen leiriytyminen, kuivan puun käyttäminen tilapäiseen tulentekoon, kalastus ja hirven ajaminen metsästyksen yhteydessä; tieteellisessä tai opetuksellisessa tarkoituksessa tapahtuva eläinten tappaminen ja pyydystäminen sekä eläinten pesien, kasvien, elävien ja kuolleiden kasvinosien ja kivennäisnäytteiden vähäinen ottaminen alueen hallinnasta vastaavan viranomaisen luvalla; metsäpuiden käpyjen ja siementen kerääminen sekä metsänjalostukseen tarvittavien kasvinosien vähäinen ottaminen alueen hallinnasta vastaavan viranomaisen luvalla; liiallisen lisääntymisen vuoksi tai muutoin vahingollisen kasvi- tai eläinlajin yksilöiden vähentäminen maa- ja metsätalousministeriön (nykyisin ympäristöministeriön) luvalla; toimenpiteet, jotka ovat tarpeen alueen luonnonmukaisen kehityksen palauttamiseksi; toimenpiteet, jotka ovat tarpeen perinteisten luonnonkäyttömuotojen muovaamien ympäristötyyppien säilyttämiseksi sekä näihin ympäristötyyppihin liittyvien rakennusten ja rakenteiden entistämiseksi ja kunnossapidämiseksi; toimenpiteet alueella olevien teiden sekä sähkö ja puhelinlinjojen kunnossapidämiseksi; uittoja varten tarpeellisten toimenpiteiden suorittaminen hoito- ja käyttösuunnitelman mukaisesti; poronhoito, sen edellyttämien kämppien, poroaitojen ja muiden rakenteiden tekeminen, poronhoitoon tarvittavan puun ottaminen sekä poronhoitoon liittyvä leiriytyminen, tulenteko ja moottorikäyttöisillä ajoneuvoilla liikkuminen; toimenpiteet, jotka ovat tarpeen alueen ja sen ympäristön suojelemiseksi metsäpalolta; toimenpiteet, jotka ovat tarpeen palovartiointia, pelastuspalvelua, valtakunnan rajojen vartiointia ja valvontaa sekä kartoitus- ja maanmittaustöitä varten; toimenpiteet, jotka ovat välttämättömiä lennätin-, puhelin- tai radiotoimintaa taikka geologista tutkimusta tai malminetsintää varten edellyttäen, että maa- ja

metsätalousministeriö (nykyisin ympäristöministeriö) on ne hyväksynyt; sekä muut toimenpiteet jotka ovat tarpeellisia kansallispuiston tarkoituksenmukaisen hoidon tai käytön kannalta ja jotka maa- ja metsätalousministeriö (nykyisin ympäristöministeriö) on hyväksynyt.

Asetuksen mukaan edellä selostettujen rajoitusten estämättä Itäisen Suomenlahden ja Linnansaaren kansallispuiston rauhoitus ei ole esteenä säännölliselle merenkululle eikä toimenpiteille, jotka ovat välttämättömiä merenkulkua palvelevien merkkien ja laitteiden rakentamiselle ja kunnossapidolle. Itäisen Suomenlahden kansallispuiston rauhoitus ei myöskään estä toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen puolustusvoimien toiminnan kannalta. Lemmenjoen kansallispuiston rauhoitus ei ole esteenä alueella olevan Jäkäläpään lentopaikan käytölle ja kunnossapidolle.

Edelleen poikkeus rauhoitussäännöksistä on asetuksessa säädetty kalanistutuksille ja virkistyskalastuksen harjoittamiselle Koirajärvissä Salamajärven kansallispuistossa ja Soljastenlammissa Seitsemisen kansallispuistossa. Riisitunturin, Pyhätunturin, Pallas–Ounastunturin ja Lemmenjoen kansallispuistoissa on sallittu suden ja karhun metsästys paikallisille asukkaille. Itäisen Suomenlahden, Riisitunturin, Pallas–Ounastunturin ja Lemmenjoen kansallispuistoissa on myös muu metsästys sallittu paikallisille asukkaille. Metsähallituksella on oikeus luovuttaa paikallisille asukkaille puuta kotitarvekäyttöön Lemmenjoen kansallispuistosta. Lemmenjoen kansallispuistossa on sallittu muu kuin koneellinen kullanhuuhtonta sekä metsähallituksen luvalla kullanhuuhtontaa varten tarpeellisten valtauskämppien rakentaminen sekä puun ja turpeen vähäinen luovuttaminen rakennustarpeiksi kullanhuuhtojille.

Vuoden 1981 jälkeen, mutta ennen vuoden 1996 luonnonsuojelulain voimaantuloa perustettujen kymmenen kansallispuiston rauhoitussäännökset on annettu kunkin kansallispuistolain nojalla annetussa asetuksessa. Asetusten rauhoitussäännökset kunkin kansallispuiston osalta ovat hyvin yhdenmukaisia vuonna 1981 asetuksessa annettujen rauhoitussäännösten kanssa.

Kaikissa kansallispuistoissa on sallittua käpyjen, siementen kerääminen ja metsänjalostukseen tarvittavien kasvinosien vähäinen ottaminen metsähallituksen luvalla.

Aluekohtaisesti on asetuksissa säädetty seuraavista erityispiirteistä:

- kalastus on sallittua Urho Kekkosen kansallispuistossa, Oulangan kansallispuistossa muualla kuin Pesosjärven valuma-alueen vesissä ja Nuuksion kansallispuistossa metsähallituksen luvalla.
- metsästys on sallittua Urho Kekkosen kansallispuistossa paikallisille asukkaille, Saarisomeran kansallispuistossa yhteistoiminta-alueeseen kokonaan tai osittain kuuluvissa kylissä vakinaisesti asuville Metsähallituksen luvalla, Tammisaaren saariston kansallispuistossa paikallisille asukkaille entisen Jussarön luonnonpuiston eteläpuolisilla saarilla ja luodoilla järjestyssäännössä tarkemmin määrätyllä tavalla ja Oulangan kansallispuistossa paikallisille asukkaille karhun ja suden osalta koko puistossa, pienriistan osalta kansallispuistoon vuonna 1981 liitetyllä alueella ja Kitkanniemen alueella, joka on liitetty kansallispuistoon vuonna 1989, hirven osalta vuonna 1981 kansallispuistoon liitetyssä 2 050 hehtaarin laajuudessa, Sallan kunnassa linjan Eläjoki–KarvasteKemäoja–lääninraja–raja-vyöhyke pohjoispuolella olevassa osassa sekä Kuusamon yhteismetsän osakkaille Kitkanniemen alueella;
- hirven ajo on sallittua Metsähallituksen luvalla muissa kansallispuistoissa kuin Puurijärven ja Isonsuon, Kolin ja Nuuksion kansallispuistoissa. Päijänteen kansallispuistossa se on sallittu vain Virmailansaaren osassa Metsähallituksen luvalla;

- puolustusvoimille ja rajavartiostolle ovat sallittuja Tammisaaren saariston kansallispuistossa toimet, jotka ovat tarpeellisia puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen aluevalvonnalle ja niiden koulutukselle, puolustusvoimien merenkulun turvallisuudelle sekä puolustusvalmiuden ylläpitämiseksi, Saaristomeren kansallispuistosta Metsähallituksen luvalla sallittuja toimet, jotka ovat tarpeellisia puolustusvalmiuden ylläpitämiseksi, puolustusvoimien merenkulun turvallisuudelle, puolustusvoimien aluevalvonnalle sekä rajavartiolaitokselle sille säädettyjen tehtävien hoitamista varten, Perämeren kansallispuistossa toimet, jotka ovat tarpeellisia puolustusvalmiuden ylläpitämiseksi ja puolustusvoimien merenkulun turvallisuudelle sekä puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen aluevalvonnalle ja koulutukselle, jota ne antavat meripuolustusta varten;
- Saaristomeren kansallispuistossa Metsähallitukselle on sallittua määrämillään ehdoilla luovuttaa kotitarvekäyttöön kansallispuiston yhteistoiminta-alueella asuville ja erityisistä syistä muillekin saaristolaisille kansallispuiston alueelta puuta ja karjan rehua;
- Urho Kekkosen kansallispuistossa on sallittua perinteisin menetelmin tapahtuva kullanhuhdonta ja tilapäinen tulenteke järjestyssäännössä tarkemmin määrättyllä tavalla;
- Perämeren kansallispuistossa on sallittua liikkua vesillä;
- Kolin kansallispuistossa on sallittua tutkia metsää hoito- ja käyttösuunnitelmassa tarkemmin määrättyllä tavalla sekä tilapäisesti nousta maihin, ankkuroida tai pitää venettä taikka laivaa, leiriytyä tilapäisesti sekä tehdä avotulen järjestyssäännössä tarkemmin määrättyllä tavalla.

Olemassa olevat tai suunnitellut toiminnot on turvattu kansallispuistoissa seuraavasti: Urho Kekkosen kansallispuiston rauhoitussäännökset eivät estä laskettelualueen kunnostamista lisäksi eivätkä laskettelualueen käyttöä varten tarpeellisten rakennusten, rakennelmien ja laitteiden rakentamista tai kunnossapitämistä, Kolin kansallispuiston alueella sijaitsevat matkailupalvelujen ja rinnetoimintojen alueet ja toiminnot turvataan Kolin kansallispuistoa toteutettaessa, kansallispuistoaluetta koskevat vuokrasopimukset jäävät voimaan kussakin sopimuksessa määrättyksi ajaksi ja sopimusten voimassaoloaikaa voidaan sopijaosapuolten niin päättäessä jatkaa, Perämeren kansallispuiston kautta Röyttään johtava väylä saadaan oikaista ja syventää ja Valkmusan kansallispuistossa saa pitää kunnossa alueella olevaa voimansiirtolinjaa.

Oulangan kansallispuistossa moottoriajoneuvolla liikkuminen porotalouden harjoittamista varten on rajoitettu aikaan, jolloin maa on lumen peitossa.

Kolmen kansallispuiston eli Oulangan, Urho Kekkosen ja Tammisaaren kansallispuistoja koskevissa asetuksissa on säädetty alueen hoidon ja käytön edistämiseksi asetettavasta neuvottelukunnasta.

Urho Kekkosen kansallispuistoon on nimettävä Metsähallituksen avuksi hoitoon ja käyttöön liittyvissä kysymyksissä 12-jäseninen kansallispuiston neuvottelukunta, jonka kutsuu ympäristöministeriö (säännöksessä maa- ja metsätalousministeriö) kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Jäseniin kuuluvat ympäristöministeriön (säännöksessä maa- ja metsätalousministeriön), metsähallituksen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (säännöksessä lääninhallituksen), asianomaisten kuntien ja paliskuntien, paikallisten luonnonsuojelujärjestöjen sekä paikallisten matkailuelinkeinoharjoittajien ja retkeilyjärjestöjen edustajat.

Oulangan kansallispuiston hoidon ja käytön edistämiseksi voidaan metsähallituksen avuksi asettaa Oulangan kansallispuiston 10-jäseninen neuvottelukunta, jonka kutsuu ympäristöministeriö neljäksi vuodeksi kerrallaan. Jäseniin kuuluvat metsähallituksen, asianomaisten elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten (säännöksessä lääninhallitusten), Oulun yliopiston, luonnonsuojelujärjestöjen ja paikallisen luontaistaloutta harjoittavan väestön edustus sekä Kuusamon ja Sallan kunnan, Alakitkan paliskunnan ja Kuusamon yhteismetsän edustajat.

Tammisaaren saariston kansallispuistoon voidaan metsähallituksen avuksi asettaa 8-jäseninen neuvottelukunta, jonka kutsuu Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (säännöksessä lääninhallitus), neljäksi vuodeksi kerrallaan. Jäseniin kuuluvat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (säännöksessä lääninhallituksen), metsähallituksen, puolustusvoimien, Helsingin yliopiston, luonnonsuojelujärjestöjen ja paikallisen ammattikalastusta harjoittavan väestön sekä Tammisaaren kaupungin edustajat.

Muut lailla perustetut luonnonsuojelualueet

Vuoden 1923 luonnonsuojelulain voimassa ollessa lailla on perustettu muita valtion luonnonsuojelualueita kuin kansallis- ja luonnonpuistoja. Niitä ovat lait Ystävyyden puistosta (488/1990), Valtavaaran ja Pyhävaaran luonnonsuojelualueesta (133/1991), Jonkerinsalon, Siikavaaran, Jaaskamonvaaran, Mustarinnantunturin ja Pitsloman luonnonsuojelualueista (135/1991), Punkaharjun luonnonsuojelualueesta (137/1991), Martinselkosen luonnonsuojelualueesta (598/1992), Levanevan luonnonsuojelualueesta (946/1993) ja Talaskankaan luonnonsuojelualueesta (258/1994). Kaikkien näiden suojelualueiden rauhoitussäännökset on annettu asetuksella.

Lisäksi lailla eräiden valtion omistamien alueiden muodostamisesta soidensuojelualueiksi (676/1981) ja lailla eräiden valtion omistamien alueiden muodostamisesta soidensuojelualueiksi (851/1988) on perustettu yhteensä 130 soidensuojelualuetta, joita tämä hallituksen esitys ei koske.

Alueita koskevat rauhoitussäännökset ovat hyvin yhdenmukaisia. Aluekohtaisesti on kuitenkin säädetty seuraavista erityispiirteistä:

Ystävyyden puistossa paikalliset asukkaat saavat metsästää Elimyssalon, Lentuan, Ison-Palosen ja Maariansärkkien luonnonsuojelualueella pois lukien Elimysjärven alue ja Lentuan luonnonsuojelualan saaret sekä lukuunottamatta sutta, ahmaa ja karhua Elimyssalon luonnonsuojelualueella.

Valtavaaran ja Pyhävaaran luonnonsuojelualueella on sallittu poronhoidon harjoittaminen sekä metsästys ja kalastus järjestyssäännössä tarkemmin määrättyllä tavalla. Valtavaaran ja Pyhävaaran luonnonsuojelualueella on kuitenkin voimassa Pohjois-Suomen aluehallintoviraston 14.1.2022 määräämä metsästyskielto, jonka mukaan ampuma-aseella harjoitettava metsästys on kielletty viiden vuoden määräajaksi 14.1.2022-13.1.2027. Kyseessä olevat alueet ovat suosittuja virkistys- ja matkailukohteita, joten metsästyksen rajoittaminen on tarpeen alueella liikkuvien ihmisten turvallisuuden vuoksi. (PSAVI/5070/2021).

Jonkerinsalon, Siikavaaran, Mustarinnantunturin ja Pitsloman luonnonsuojelualueilla saa perustamistarkoituksen mukaisesti metsästää ja kalastaa järjestyssäännössä tarkemmin määrättyllä tavalla ja harjoittaa poronhoitoa.

Punkaharjun luonnonsuojelualueella ei saa nousta maihin, ankkuroida tai pitää venettä taikka laivaa, mutta sallittua on pitää kunnossa rautateitä ja yleisiä teitä sekä entistää ja pitää kunnossa rakennuksia ja rakennelmia sekä tehdä muinaismuistolain (295/1963) mukaisia tutkimuksia. Järjestyssäännössä määrätyissä paikoissa saa tilapäisesti nousta maihin, ankkuroida tai pitää venettä taikka laivaa sekä tehdä avotulen. Valtion omistamien rakennusten suojelusta annetun asetuksen (480/1985) nojalla suojellun tai rakennushallituksen pitämään varjeltavien rakennusten luetteloon kuuluvan rakennuksen saa entistää tai sitä muuttaa ainoastaan museoviraston hyväksymällä tavalla.

Martinselkosen luonnonsuojelualueella saa perustamistarkoitusta vaarantamatta harjoittaa poronhoitoa ja kalastaa. Metsähallituksen luvalla paikallinen asukas saa metsästää hirveä ja pienriistaa. Erityisestä syystä ja riistakantojen niin salliessa voidaan hirven ja pienriistan metsästys sallia myös muulle henkilölle kuin paikalliselle asukkaalle.

Levanevan luonnonsuojelualueella saa perustamistarkoitusta vaarantamatta säännöstellä Kivi- ja Levalammen tekojärven vedenkorkeutta Länsi-Suomen vesioikeuden tekemän päätöksen lupaehtojissa määritellyllä tavalla. Metsähallituksen luvalla saa kalastaa ja metsästää hirveä.

Talaskankaan luonnonsuojelualueella saa Metsähallituksen luvalla metsästää hirveä ja pienriistaa sekä kalastaa.

2.2 Uuden luonnonsuojelulain rauhoitussäännökset

Uuden luonnonsuojelulain 49 §:ssä säädetään kansallispuistojen ja luonnonpuistojen rauhoitussäännöksistä. Kiellettyä on luontoa muuttava toiminta, kuten rakennusten, rakennelmien tai teiden rakentaminen, maa-ainesten tai kaivoskivennäisten ottaminen ja maa- tai kallioperän vahingoittaminen, ojittaminen, sienien, puiden, pensaiden tai muiden kasvien tai niiden osien ottaminen taikka vahingoittaminen, luonnonvaraisten selkärankaisten eläinten pyydystäminen, tappaminen tai häytyttäminen taikka niiden pesien hävittäminen, ja selkärangattomien eläinten pyydystäminen tai kerääminen. Luetteloon sisältyisi myös yleisluontoinen kieltö ryhtyä muihinkaan toimiin, jotka vaikuttavat epäedullisesti alueen luonnonoloihin, maisemaan, eliölajien säilymiseen taikka alueen perustamistarkoitukseen. Rauhoitussäännökset eliölajien osalta ovat siten laajemmat kuin suojelualueiden ulkopuolella, jossa kasvien ja eläinten rauhoitussäännöksiä on noudatettava vain rauhoitettujen lajien osalta.

Liikkumista kansallispuistossa ei rajoiteta luonnonsuojelulaissa. Luonnonpuistojen osalta siitä säädetään uuden luonnonsuojelulain 56 §:ssä.

Uuden luonnonsuojelulain 50 §:ssä säädetään, milloin lain 49 §:ssä säädettyistä kielloista voidaan poiketa ilman luonnonsuojelualueen hallinnasta vastaavan viranomaisen eli Metsähallituksen lupapäätöstä. Sallittuja olisivat toimenpiteet, joita luonnonsuojelualueen asianmukainen hoito tai käyttö edellyttää ja jotka eivät vaaranna alueen perustamistarkoitusta. Sallittua on rakentaa, entistää ja kunnostaa rakennuksia, rakennelmia ja polkuja, jotka ovat tarpeen alueen hoitoa, valvontaa, tutkimusta, yleisön opastamista ja kävijäturvallisuutta, retkeilyä ja alueeseen tutustumista varten sekä rakentaa sellainen tie joka on tarpeen alueen opastustoiminnan kannalta. Suojelualueilla, joissa hirven metsästys olisi alueen perustamissääädöksessä sallittu, voitaisiin Metsähallituksen kanssa tarkemmin sovittavalla tavalla sallia ampumatornien tai -lavojen rakentaminen, sillä niiden käytöllä voidaan lisätä suojelualueen kävijäturvallisuutta. Sallittua olisi myös hoitaa ja kunnostaa luonnon- ja kulttuuriympäristöjä, perinneluontotyyppisiä ja rakennusperintöä sekä ennallistamalla palauttaa heikentyneiden elinympäristöjen luontainen kehitys. Marjojen ja hyötysienien poimiminen on sallittua, samoin kalastaminen kalastuslain

(379/2015) 7 §:ssä säädettyjen yleiskalastusoikeuksien eli onkiminen ja pilkkiminen sekä viehekalastus kalastuksenhoitomaksun suorittaneille.

Poronhoidon harjoittaminen on aina sallittua poronhoitolain (848/1990) mukaisesti. Poronhoidossa voidaan liikkua moottorikäyttöisellä ajoneuvolla maastoliikennelain (1710/1995) 4 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaisesti ilman maanomistajan lupaa lumipeitteen aikana ja poronhoidon kannalta välttämättömissä tehtävissä lumettomassa maastossa. Poronhoitoon liittyen pykälän 5 momentti oikeuttaa Metsähallituksen rajoittamaan porojen laiduntamista luonnonpuistossa, mikäli se olisi tarpeen luonnontutkimukseen liittyvästä tai muusta erityisestä syystä. Tällainen erityinen syy luonnollisesti olisi alueen luonnonarvojen vaarantuminen laidunpaineen vuoksi. Kustannusvastuu rajoittamisesta aiheutuvista aitaamis- ja muista, kuten miestyövoiman, kuluista on valtiolla. Laiduntamisen rajoitusalueet olisivat kuitenkin verraten pienialaisia.

Sallittua on olemassa olevien teiden, yhdyskuntateknisten rakenteiden, kuten sähkö-, kaapeli- ja puhelinlinjojen, tietoliikenne-, energia-, vesi- tai jätevesihuoltorakenteiden ja laitteiden käyttö ja kunnostus, samoin vesistöalueilla merenkulun turvalaitteiden ja vesistön kulkuväylien käyttö ja kunnostus, esimerkiksi uppotukkien ja ruovikon poisto. Sallittua on kartoitus ja maanmittaustyöt, mutta ei malminetsintä.

Vieraskasvilajeja, kuten jättiputki, jättipalsami, kurturuusu ja komealupiini saa torjua. Eläimistä sama koskee vieraslajeista minkin ja supikoiran pyydystämistä ja tappamista maanomistajan luvalla. Lisäksi on sallittua haavoittuneen riistaeläimen lopettaminen sekä kuolleen riistaeläimen haltuunotto alueen ulkopuolella tapahtuvaan metsästyksen liittyvässä tilanteessa. Hirven ja valkohäntäkauriin ajo olisi sallittua, mikäli alueen haltijan kanssa on sopimus metsästyksestä.

Edelleen kansallispuistossa ja luonnonpuistossa on sallittua tarvittaessa ryhtyä pelastustoiminnan, rajavalvonnan, ihmisiin tai eläimiin tarttuvien tautien torjunnan, eläinsuojelun tai kasvin tuhoajien torjunnan edellyttämiin välttämättömiin toimenpiteisiin sekä kaataa naapurikiinteistölle ilmeistä vaaraa aiheuttavan puun. Toimenpiteet on kuitenkin toteuttava aiheuttaen mahdollisimman vähäistä haittaa luonnonarvoille.

Uusi luonnonsuojelulaki antaa Metsähallitukselle toimivallan antaa poikkeuksia lain 49 §:ssä säädettyistä kielloista. Poikkeuslupa eliölajeja koskevista kielloista voidaan myöntää lupa tutkimusta tai muuta tieteellistä tarkoitusta tai opetusta varten. Eliölaajien yksilöiden lukumäärän vähentäminen voidaan sallia, jos laji on tullut liian runsaslukaiseksi tai muutoin vahingolliseksi luonnonsuojelun alueen suojeluarvojen turvaamisen kannalta. Metsästyslain 5 §:n 1 momentissa tarkoitettujen riistaeläinlajien yksilöiden poistaminen alueelta voidaan sallia myös luonnonsuojelun alueen ulkopuolisista tarpeista johtuen eli kun yksilöt aiheuttavat ilmeisen uhan ihmisen turvallisuudelle tai uhkaavat aiheuttaa omaisuudelle merkittävää taloudellista vahinkoa. Käytännössä tätä sovelletaan hirvieläinten liikenteelle aiheuttamien vahinkojen torjumiseen, harmaahylkeiden ammattikalastukselle aiheuttamien vahinkojen ehkäisemiseen, suurpetojen karjaitai porotaloudelle aiheuttamien vahinkojen rajoittamiseen sekä vaaraa aiheuttavien karhu- ja susiyksilöiden poistamiseen. Metsähallituksen poikkeusluvan lisäksi on oltava metsästyslain, mahdollisesti poliisilain mukainen lupa.

Metsähallitus voi sallia myös esimerkiksi ammattikalastuksen suojelualueella, samoin poronhoitoon liittyvien, poronhoitolain tarkoittamien erotus- ja esteaitojen sekä porotallien, kämppien ja muiden huoltorakennusten rakentaminen ja ilma-aluksella laskeutumisen esimerkiksi tutkimukseen tai poronhoitoon liittyen.

Metsähallitus voi sallia myös muiden kuin alueen hoidon ja käytön kannalta sekä kulttuurihistoriallisten rakennusten ja rakennelmien entistämien ja kunnostamisen.

Metsähallitus ei saa myöntää lupaa malminetsintään kansallis- ja luonnonpuistoissa, ainoastaan geologiseen tutkimukseen, edellyttäen että sillä ei aiheuteta alueen lajeille, luontotyypeille, vesitaloudelle tai maisemalle vähäistä suurempaa haittaa. Valtion muulla luonnonsuojelualueella Metsähallitus saa 52 §:n 5 momentin nojalla antaa luvan malminetsintään. Lupa voidaan kuitenkin myöntää vain, mikäli toiminta ei vaaranna alueen perustamistarkoitusta eikä aiheuta suojelun perusteena oleville lajeille tai luontotyypeille, vesitaloudelle, maisemalle taikka saamelaisien oikeuksille alkuperäiskansana vähäistä suurempaa haittaa.

Uuden luonnonsuojelulain 56 §:ssä säädetään liikkumisen rajoittamisesta. Luonnonpuistoissa liikkuminen kiellettyä muualla kuin erikseen osoitetuilla teillä, poluilla ja alueilla, ellei Metsähallitus anna siihen lupaa. Kielto ei koske poronhoidon harjoittamisen kannalta tarpeellista liikkumista säännöksen 3 momentin mukaan. Sama koskee paikallisille asukkaille eräissä luonnonpuistoissa annettuja, luonnon käyttöön liittyviä oikeuksia, kuten marjastusta ja sienestystä sekä joissain metsästystä. Niitä saa luonnollisesti harjoittaa myös polkujen ja teiden ulkopuolella, kun ne on erikseen sallittu.

Säännös mahdollistaa jokamiehenoikeuksiin kuuluvan liikkumisen rajoittamisen muualla kuin luonnonpuistoissa vain poikkeuksellisesti. Rajoitus voidaan antaa joko perustamissääädöksessä tai järjestyssäännössä. Liikkumisen rajoittamisen on oltava välttämätöntä tietyn eläinlajin pesimärauhan tai oleskelun turvaamiseksi tai kasvilajin tai luontotyypin säilymiseksi. Kielto- ja rajoitusalueet olisivat myös suhteellisen pienialaisia. Vapammin voidaan rajoittaa leiriytymistä sekä veneen, laivan tai muun kulkuneuvon pitämistä.

2.3 Saamelaisten alkuperäiskansaoikeuksien huomioiminen rauhoitussäännöksissä

Uuden luonnonsuojelulain 55 §:ssä säädetään eräiden oikeuksien turvaamisesta. Säännös koskee velvollisuutta turvata saamelaisten kulttuurin ylläpitämisen ja kehittämisen edellytykset perustettaessa valtion luonnonsuojelualueita Saamelaiskäräjistä annetun lain (974/1995) 4 §:n mukaiselle saamelaisten kotiseutualueelle, millä toteutetaan perustuslain 17 §:n 3 momentin säännöstä saamelaisten oikeudesta alkuperäiskansana omaan kieleen ja kulttuuriin.

Perustuslain säännöksen turvaamaan saamelaisten kulttuurimuotoon lasketaan kuuluvaksi saamelaisten perinteiset elinkeinot, poronhoito, kalastus, metsästys, keräily sekä saamen käsityöt (duodji). Perustettaessa valtion luonnonsuojelualueita saamelaisten kotiseutualueelle on pyritty siihen, että erityisesti perinteisen saamelaisporonhoidon harjoittamisen edellytykset tulisivat turvatuksi.

Poronhoidon kanssa kilpaileva maankäyttömuoto näillä alueilla on matkailu. Tähän liittyen varsinkin tietyt maastossa liikkumisen muodot, kuten moottorikelkkailu ja koiravaljakoilla ajaminen, ovat suurin haaste.

Uuden luonnonsuojelulain 55 §:n mukaan oikeuksien turvaamisessa on samalla otettava huomioon alueiden suojelun erityiset tavoitteet ja kansallispuistoissa myös alueella kävijät. Tämä tarkoittaa sitä, että esimerkiksi kalastusta ja metsästystä voi erityisistä syistä olla tarpeen rajoittaa myös Ylä-Lappiin perustettavilla luonnonsuojelualueilla. Näistä säädetään kunkin yksittäisen kansallis- tai luonnonpuiston perustamislain käsittelyn, mutta myös rauhoitussäännösten

tarkistamisen yhteydessä. Tietyillä alueilla on säädetty luonnonsuojelulakia pidemmälle menevistä kalastusta koskevista rajoituksista ja toisaalta tietyillä alueilla annettu luonnonsuojelulakia väljempää kalastussäännöksiä.

2.4 Kiinteistötekniiset ja alueiden hallintaa koskevat säännökset vuoden 1923 luonnonsuojelulain nojalla perustettujen suojelualueiden osalta

Ennen vuoden 1996 luonnonsuojelulakia laeissa ja myös asetuksissa on säädetty usein eri tavoin koskien luonnonsuojelualueiden kiinteistönmuodostusta, rajojen merkintää sekä haltuunotto-oikeuksia. Koska vuoden 1996 luonnonsuojelulaissa ei säädetty siirtymäsäännöksestä koskien kiinteistötekniisten ja alueiden hallintaan liittyvien säännösten soveltamisesta aiemmin perustettuihin suojelualueisiin, selvyuden vuoksi on tarpeen saattaa viittaussäännöksellä kaikki ennen 1.1.1997 perustetut suojelualueet niiden soveltamisalaan.

2.5 Uuden luonnonsuojelulain kiinteistötekniiset ja alueiden hallintaa koskevat säännökset

Uuden luonnonsuojelulain 57 § koskee luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelmaa, joka on aina laadittava kansallispuistolle, mutta tarvittaessa myös luonnonpuistolle ja valtion muulle luonnonsuojelualueelle. Säännöksessä määrätään prosessista ja suunnitelman hyväksymisestä.

Uuden luonnonsuojelulain 58 §:ssä säädetään järjestyssäännöstä. Mikäli liikkumisrajoitukset ovat tarpeen, ne voidaan asettaa edellä todetusti järjestyssäännössä. Muutoin järjestyssääntö on informatiivinen ja kokoa alueetta koskevat, lainsäädäntöön perustuvat rajoitukset.

Uuden luonnonsuojelulain 59 §:ssä säädetään luonnonsuojelualueen rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä. Suojelualueen kiinteistönmuodostamisessa luonnollisesti noudatetaan kiinteistönmuodostamislain (554/1995) säännöksiä. Metsähallitus on lain mukaan velvollinen merkitsemään kansallis- ja luonnonpuiston rajat sekä rajoitusalueet. Luonnonsuojelualueen merkintää koskevat säännökset korvaavat vanhojen valtion luonnonsuojelualueiden osalta niiden perustamissääädöksissä mahdollisesti olevat merkintää koskevat erityissäännökset.

Uuden luonnonsuojelulain 60 §:ssä säädetään alueen liittämisestä valtion luonnonsuojelualueeseen. Valtion omistukseen siirtynyt alue luetaan suoraan kuuluvaksi kyseiseen luonnonsuojelualueeseen, jos alueen käyttämisestä luonnonsuojelualueen laajenuksena on tehty päätös jo hankinnan tai saannon yhteydessä, esimerkiksi kun asiasta on maininta kauppakirjassa, vaihtosopimuksessa tai perinnön vastaanottamista koskevassa asiakirjassa. Valtion luonnonsuojelualueeseen voidaan myös Metsähallituksen hakemuksesta kiinteistötoimituksessa liittää sellainen kiinteistö, joka on Metsähallituksesta annetun lain (234/2016) 5 §:ssä tarkoitettua julkisten hallintotehtävien hoitamista varten olevaa omaisuutta. Tämä on rajoitettu tilanteisiin, joissa olemassa olevan muun valtion luonnonsuojelualueen rauhoitussäännökset eivät olennaisella tavalla muuttaisi liitettävän alueen metsästyskäytäntöjä rajoittavampaan tai sallivampaan suuntaan.

Uuden luonnonsuojelulain 135 §:ssä säädetään erätarkastajien oikeudesta erävalvontalain (1157/2005) mukaisella toiminta-alueella ottaa haltuun luonnonsuojelualueella kiellettyyn toimintaan käytettävät välineet sekä oikeudettomasti haltuun saadut eläimet ja kasvit. Metsästyslain 81 §:ssä säädettyä pyyntivälineen talteenotto-oikeutta sekä kalastuslain 108 ja 109 §:ssä säädettyä tarkastusoikeutta ja pyydyksen talteenotto-oikeutta koskevia säännöksiä sovelletaan myös luonnonsuojelualueella.

3 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena yhdenmukaistaa ennen vuoden 1996 luonnonsuojelulain voimaantuloa perustettujen luonnonsuojelualueiden rauhoitussäännökset uuden luonnonsuojelulain kanssa ja saattaa rauhoitussäännökset lain tasolle.

Esityksen myötä rauhoitussäännösten yksilön oikeuksia ja velvollisuuksia koskevista kysymyksistä säädettäisiin Suomen perustuslain 80 §:n 1 momentin mukaisesti lailla. Alueelliset erityissäännökset, jotka koskevat erityisesti saamelaisten alkuperäiskansaoikeuksia, paikallisten asukkaiden oikeuksia sekä puolustusvoimien toimintaa, pääasiassa sisällytettäisiin lainsäädäntöön päivitettyinä. Lisäksi saamelaisten kotiseutualueella varmistettaisiin saamelaisten kulttuurin ylläpitämisen ja kehittämisen edellytykset rauhoitussäännöksiin tehtävin kirjauksin. Esityksen tarkoituksena ei ole muuttaa nykyisten luonnonsuojelualueiden rajauksia eikä tehdä merkittäviä muutoksia voimassa oleviin rauhoitussäännöksiin.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Esityksen keskeisin tarkoitus on saattaa vuoden 1923 luonnonsuojelulain nojalla perustettujen luonnonsuojelualueiden rauhoitussäännökset asetuksista lain tasolle perustuslain edellyttämällä tavalla sekä vastaamaan ehdotettavan luonnonsuojelulain säännöksiä, aluekohtaiset erityispiirteet huomioiden. Sisällöllisesti rauhoitussäännökset säilyisivät pitkälti ennallaan. Mikäli ne ovat kuitenkin menettäneet merkitystään tai olosuhteet ovat aluekohtaisesti muuttuneet, rauhoitussäännöksiä on ollut tarpeen päivittää.

Ehdotuksella yhtenäistettäisiin luonnonsuojelualueiden perustamissäädösten saamelaisten alkuperäiskansaoikeuksien huomioimista koskevaa sääntelyä uuden luonnonsuojelulain kanssa. Lähtökohtana on, että jo voimassa olevia oikeuksia saamelaisten perinteisten elinkeinojen harjoittamiseen ei muutettaisi. Ehdotuksella päivitetäisiin kuitenkin aluekohtaisesti sellaisia saamelaisten perinteisten elinkeinojen harjoittamista koskevia säännöksiä, jotka ovat perinteisten elinkeinojen harjoittamisen sekä saamelaiskulttuurin ylläpitämisen ja kehittämisen kannalta tarpeen. Eräistä valtion omistamille alueille perustetuista kansallispuistoista ja luonnonpuistoista annetun asetuksen (942/1981) 6 §:n mukainen, Kevon luonnonpuistossa paikallisia asukkaita koskeva tarpeellisten turvekammien rakentamista koskeva poikkeus ehdotetaan laajennettavan myös saamelaisten kotiseutualueella sijaitseviin Sompion luonnonpuistoon sekä Lemmenjoen ja Urho Kekkosen kansallispuistoihin, koska poikkeus liittyy saamelaisten perinteisten elinkeinojen ja kulttuuriperinnön ylläpitämiseen. Mallan luonnonpuistossa poronhoito jatkossa sallitaisiin, kuitenkin luonnonarvojen turvaamisen rajoissa.

Perustamissäädösten säännökset säilyisivät pitkälti ennallaan poronhoidon edellytysten osalta. Esityksessä ehdotettavalla viittauksella uuden luonnonsuojelulain 51 §:n 1 momentin 3 kohtaan voitaisiin Metsähallituksen luvalla poistaa sellaisia suurpetoyksilöitä, jotka uhkaavat aiheuttaa omaisuudelle merkittävää taloudellista vahinkoa. Paliskunnan jäsenet voisivat osallistua edellä mainittujen suurpetoyksilöiden poistoon riippumatta kotikunnastaan. Tarkoituksena on yhdenmukaistaa poronhoitoa koskevaa sääntelyä eri alueiden ja paliskuntien välillä, ellei poikkeuksiin ole aluekohtaisia perusteita.

Luonnonsuojelualueita koskevat säädökset sisältävät säännöksiä paikallisten asukkaiden oikeuksista suojelualueilla liikkumiseen, metsästykseen, kalastukseen, marjastukseen ja sienestykseen sekä säännöksiä muihin paikallisiin perinteisiin elinkeinoihin liittyen. Ehdotuksen tarkoituksena on lähtökohtaisesti säilyttää nämä säännökset, elleivät paikalliset olosuhteet ole muuttuneet. Luonnonpuistoissa marjojen ja sienien poimiminen sallittaisiin vain paikallisille asukkaille voimassa olevien säännösten mukaisesti. Tarkoituksena on säilyttää vallitseva oikeustila ja paikallisten oikeudet sekä hallita luonnonpuistoihin kohdistuvaa, ihmislähtöistä kulutusta. Ehdotuksella myös tarkennettaisiin paikallisen asukkaan määritelmää, joka on monien alueiden osalta ollut epäselvä.

Metsästystä koskevat poikkeussäännökset säilyisivät pääasiassa ennallaan, mutta Oulangan kansallispuistossa hirvenmetsästyksen alue laajenisi hieman. Metsästyksen kannalta keskeinen paikallisen asukkaan määritelmä tarkentuisi kaikissa rauhoitussäännöksissä.

Kalastuksen osalta yleiskalastusoikeudet tulisivat viittaussäännöksellä sovellettaviksi kaikissa kansallispuistoissa. Kansallis- ja luonnonpuistoja sekä luonnonsuojelualueita koskeviin lakeihin tehtäisiin viittaukset uuden luonnonsuojelulain saavutettujen oikeuksien pysyvyyttä, liikkumisen rajoittamista, hoito- ja käyttösuunnitelmaa, järjestyssääntöä, luonnonsuojelualan rajojen määrittämistä ja merkitsemistä, alueen liittämistä valtion luonnonsuojelualueeseen sekä haltuotto-oikeutta koskeviin säännöksiin, joilla korvattaisiin laeissa olevat toisistaan vähäisissä määrin poikkeavat säännökset.

Luonnon- ja kansallispuistoissa voimassa olevien säännösten mukaan sallittu metsäpuiden käpyjen ja siementen kerääminen sekä metsänjalostukseen tarvittavien kasvinosien vähäinen ottaminen alueen hallinnasta vastaavan viranomaisen luvalla on Luonnonvarakeskukselta saadun tiedon mukaan jäänyt merkityksettömäksi, joten sitä ei sisällytettäisi alueita koskeviin poikkeuksiin rauhoitussäännöksistä.

Isojaon toteuttamista koskevat säännökset pääasiassa kumottaisiin, sillä isojako on maanmittauslaitokselta saadun tiedon mukaan saatettu loppuun koko maassa. Osallistamiskierroksella Saamelaiskäräjien edustajat ovat esittäneet, että tämä ei olisi täysin kiistatonta. Saamelaisalueella jätettäisiin varmuuden vuoksi voimaan säännökset, joiden mukaan suojelualueeseen ei lueta isojaossa erotettavaksi määrättäviä tiluksia.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Esityksessä ehdotetaan päivitettäväksi eräitä viranomaisten välisiä toimivaltakysymyksiä. Perustamissäädöksissä poikkeuksen myöntäjänä on useissa tapauksissa ympäristöministeriö. Metsähallituksella on toimivalta kansallis- ja luonnonpuistojen rauhoitussäännöksistä poikkeamiseen ehdotettavan luonnonsuojelulain 51 §:n mukaan. Rauhoitussäännösten yhtenäisyys ja ajantasaisuus selkeyttäisi viranomaisten välistä toimivallanjakoa ja vähentäisi ympäristöministeriöltä yksittäistapauksellista päätöksentekoa.

Ehdotuksesta ei arvioida aiheutuvan merkittäviä viranomaisvaikutuksia.

Taloudelliset vaikutukset

Ehdotuksella ei arvioida olevan merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Tarkoituksena on yhtenäistää rauhoitussäännöksiä ehdotettavan luonnonsuojelulain kanssa, jonka yhteydessä talou-

dellisiä vaikutuksia on arvioitu. Rauhoitussäännöksiä ehdotetaan päivitettävän joidenkin alueellisten erityiskysymysten osalta, muutoin säännökset pysyvät ennallaan. Metsästys- ja kalastus-oikeuden sekä puun kotitarveoton kannalta keskeisen paikallisen käsitteen tarkentaminen saattaa vähäisessä määrin laajentaa kulloistakin oikeutettujen piiriä, jolla voi olla myönteistä paikallista vaikutusta kotitalouksiin.

Ympäristövaikutukset

Ehdotuksella ei arvioida olevan merkittäviä ympäristövaikutuksia. Vaikutuksia on arvioitu ehdotettavan luonnonsuojelulain yhteydessä, eikä ehdotuksella tulla muuttamaan merkittävästi rauhoitussäännösten sisältöä. Mallan luonnonpuistossa toisaalta poronhoidon sallimisella, toisaalta sen rajoittamisella olisi mahdollisesti nykyistä luonnontilaa kohentavia vaikutuksia.

Luonnonpuistojen oikeustila säilyisi ennallaan. Niiden osalta uuden luonnonsuojelulain säännöksiin viitattaisiin vain niiltä osin kuin rauhoitussäännökset vastaisivat luonnonpuistojen nykyisiä rauhoitussäännöksiä. Eduskunta on vastauksessaan (15.6.1993) hallituksen esitykseen metsästyslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi korostanut, että luonnonpuistot on tarkoitettu tutkimustarkoituksiin. Eduskunta edellytti, ”ettei vastaisuudessa säädettä enää asetuksella sellaisia poikkeuksia luonnonsuojelulain (71/23) 2 §:n säännöksistä, jotka mahdollistavat metsästyksen nimenomaan tutkimustarkoituksiin tarkoitetuissa luonnonpuistoissa tai niiden osissa, ja että jo säädetyt poikkeukset metsästyksen sallimiseksi kyseisillä alueilla kumotaan”. Tämän mukaisesti luonnonpuistojen rauhoitussäännöksistä poistettiin metsästystä koskevat poikkeukset vuonna 1995 lukuun ottamatta saamelaiskulttuuriin kuuluva riekon ansapyyntiä.

Muut yhteiskunnalliset vaikutukset

Ehdotusten myötä aluekohtaiset erityispiirteet säilyisivät osana rauhoitussäännösten kokonaisuutta. Luonnonsuojelualueita koskevat säädökset sisältävät säännöksiä paikallisten asukkaiden oikeuksista suojelualueilla liikkumiseen, metsästyksen, kalastukseen, marjastukseen ja sienestykseen sekä säännöksiä muihin paikallisiin perinteisiin elinkeinoihin ja kulttuuriperintöön liittyen. Ehdotuksen tarkoituksena on lähtökohtaisesti säilyttää nämä säännökset, elleivät paikalliset olosuhteet ole muuttuneet. Ehdotuksella tarkennettaisiin paikallisen asukkaan määritelmää tarkoittamaan myös paikallisen saamelaisyhteisön jäseniä. Paikallisen saamelaisyhteisön jäsenyyden määrittely on osa saamelaisten kulttuuria, joten sitä ei ehdoteta tarkennettavan laissa. Sitä ei myöskään liitettäisi kunnan asukkaan määritelmään, jotta kulttuurin jatkuvuus ja kulttuuriperinnön siirtyminen eivät katkeaisi opiskeluaikaiseen tai arkityöstä johtuvaan siirtymiseen pois siitä kunnasta, jossa saamelaisyhteisö sijaitsee.

Ehdotusten voidaan katsoa turvaavan saamelaisten oikeuksia koskevan perustuslain 17 §:n 3 momentin toteutumista. Uuden luonnonsuojelulain 55 §:n saamelaisten kulttuurin ylläpitämisen ja kehittämisen edellytykset on turvattava perustettaessa valtion luonnonsuojelualueita saamelaisten kotiseutualueelle. Tällä esityksellä ei perusteta uusia suojelualueita, mutta esitys koskee kaikkia saamelaisten kotiseutualueella sijaitsevia kansallis- ja luonnonpuistoja. Rauhoitussäännösten antaminen rinnastuu kuitenkin alueen perustamiseen, koska siinä yhteydessä määritetään oikeudet, joita alueella toimivilla on. Ehdotusten myötä saamelaisten perinteisten elinkeinojen harjoittaminen nostettaisiin asetuksista lain tasolle, mikä vahvistaisi niiden toteutumista jatkossa.

5 Lausuntopalaute

Lakiehdotukset ovat lausunnolla 4.7.-23.8.2022.

6 Säännökohtaiset perustelut

6.1 Laki eräiden luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille annetun lain muuttamisesta

Laki eräiden luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille (83/1938) koskee Mallan ja Pisavaaran luonnonpuistoja. Luonnonpuistojen rauhoitussäännökset ovat vuoden 1923 luonnonsuojelulain 2 §:ssä. Poikkeukset rauhoitussäännöksistä on annettu asetuksella eräistä valtion omistamille alueille perustetuista kansallispuistoista ja luonnonpuistoista (932/1981).

1 §. Pykälän 1 momentista ehdotetaan jätettävän pois vuoden 1923 luonnonsuojelulain käsite ”yleiseksi suojelualueeksi”. Käsitettä ei sisälly vuoden 1996 luonnonsuojelulakiin (1096/1996) eikä uuteen luonnonsuojelulakiin. Tällä uudistuksella vuoden 1923 soveltaminen päättyisi myös sen nojalla perustettujen luonnonpuistojen ja kansallispuistojen rauhoitussäännösten osalta, joten tarve käsitteen käyttämiseen poistuisi. Samalla säännöksen ilmaisua yksinkertaistettaisiin muuttamatta kuitenkaan sen sisältöä.

4 a §. Lakiin ehdotetaan lisättävän uusi pykälä Mallan ja Pisavaaran luonnonpuistoissa kielletyistä toiminnoista ja rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista.

Uuden luonnonsuojelulain säännökset tulisivat sellaisenaan sovellettaviksi lukuun ottamatta marjojen ja sienien poimimista sekä kalastusta koskevia yleispoikkeuksia sekä hirven ja valkohäntäpeuran ajamista koskevaa poikkeusta. Viittaussäännöksellä vuoden 1923 rauhoitussäännökset sekä niistä vuoden 1981 asetuksella säädetyt poikkeukset korvattaisiin ajantasaisilla rauhoitussäännöksillä, jotka sisällöllisesti lähes täysin vastaavat sekä vuoden 1923 luonnonsuojelulain 2 §:ssä säädetyt luonnonpuistoja koskeneita kieltoja että vuonna 1981 annetulla asetuksella eräistä valtion omistamille alueille perustetuista kansallispuistoista ja luonnonpuistoista (932/1981) säädetyt poikkeuksia kyseisistä kielloista, jotka on selostettu nykytilaa koskevassa jaksossa. Uuden luonnonsuojelulain säännökset kuitenkin poikkeavat voimassa olevista kahdella tapaa: marjojen ja sienien poimiminen on sallittua, samoin poronhoito.

Mallan luonnonpuisto kuuluu Käsiwarren saamelaispaliskuntaan, joten myös poronhoitokiellosta ehdotetaan luovuttavan. Kiellon voidaan katsoa olevan ristiriidassa saamelaisten perustuslain 17 §:n 2 momentissa turvattun kulttuurin ylläpito-oikeuden kanssa, johon poronhoito olennaisena osana sisältyy. Tätä oikeutta on kuitenkin tasapainotettava suhteessa perustuslain 20 §:n mukaan kaikille kuuluvaan vastuuseen luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä. Tämän johdosta pykälään tarkennettaisiin, että luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaan sallittu poronhoito olisi järjestettävä siten, että alueen luonnonarvot eivät vaarannu. Edelleen tarkennettaisiin, että mainitun pykälän 50 §:n 5 momentissa säädetty Metsähallituksen oikeus rajoittaa poronhoitoa Mallan luonnonpuistossa voisi perustua myös alueen luonnonarvojen turvaamiseen. Tässä tarkoituksessa luonnonpuistoon olisi mahdollista rakentaa valtion toimesta poroaitoja.

Marjojen ja sienien poimimista ei ehdoteta edelleenkään sallittavan luonnonpuistoissa. Tarkoituksena on säilyttää vallitseva oikeustila, mutta ennen kaikkea hallita luonnonpuistoihin kohdistuvaa, ihmislähtöistä kulutusta. Koska marjastuksen salliminen samalla tosiasiallisesti muodostaisi oikeuden liikkua luonnonpuistossa polkujen ulkopuolella, se lisäisi todennäköisesti ihmisten liikkumisesta aiheutuvaa häiriötä alueen luonnonarvoille.

Pisavaaran luonnonpuistossa on voimassa olevan asetuksen mukaan sallittu poronhoidon edellyttämien kämppien, poroaitojen ja muiden rakenteiden rakentaminen, poronhoitoon tarvittava puun ottaminen sekä poronhoitoon liittyen leiriytyminen ja avotulen teko. Tämä oikeus ehdotetaan säilytettävän ennallaan. Toimenpiteisiin ei siten edelleenkään edellytettäisi Metsähallituksen lupaa.

4 b §. Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jolla saatettaisiin luonnonpuistojen osalta voimaan yleiset luonnonsuojelualueita koskevat säännökset kuten saavutettujen oikeuksien pysyvyyttä koskeva 55 §:n 3 momentti, liikkumisen rajoittamista koskeva 56 §, hoito- ja käyttösuunnitelmaa koskeva 57 §, järjestyssääntöä koskeva 58 §, luonnonsuojelualan rajojen määräämistä ja merkitsemistä koskeva 59 §, alueen liittämistä valtion luonnonsuojelualueeseen koskeva 60 § sekä edellä mainittua haltuunotto-oikeutta koskeva 135 §. Säännöksessä ei viitattaisi uuden luonnonsuojelulain 55 §:n 1 momenttiin, koska kyseinen säännös koskee alueen perustamisvaihetta. Rauhoitussäännösten tarkistamisen on katsottava rinnastuvan alueen perustamiseen, joten säännös huomioidaan tämän hallituksen esityksen sisällöllisissä ehdotuksissa. Säännöksessä viitattu velvollisuus turvata saamelaiden kulttuurin ylläpitämisen ja kehittämisen edellytykset perustettaessa valtion luonnonsuojelualueita saamelaiden kotiseutualueelle, toteutetaan rauhoitussäännösten sisällön kautta.

12 §. Pykälän 2 momentti ehdotetaan kumottavan ja korvattavan 4 b §:ään ehdotettavalla viittauksella uuden luonnonsuojelulain 60 §:ssä olevaan säännökseen alueen liittamisestä valtion luonnonsuojelualueeseen. Voimassa olevan 12 §:n 2 momentin mukaan alue, joka sisältyy luonnonpuiston ulkorajan sisäpuolelle, liittyy automaattisesti puistoon. Tällaiset säännökset ovat johtaneet joissain tilanteissa epätarkoituksenmukaisiin kiinteistökokonaisuuksiin. Viittaussäännöksen johdosta liittäminen tapahtuisi kiinteistötoimituksella ja edellyttäen asiaa koskevaa päätöstä hankinnan tai muun saannon yhteydessä tahi Metsähallituksen hakemusta sellaisesta alueesta, joka kuuluu Metsähallituksesta annetun lain (234/2016) 5 §:ssä tarkoitettuun julkisten hallintotehtävien hoitamista varten olevaan omaisuuteen.

Pykälän 1 momentin mukaan, jos luonnonpuiston ulkorajojen sisäpuolella on tiloille isojaossa erotettuja taikka erotettavaksi määrättyjä tai vasta määrättäviä palstoja tahi muita isojaolla erottamattomia talojen tiluksia taikka tiluksia, jotka kuuluvat kruununmetsätorppiin tai muihin vuokra-alueisiin, niitä ei lueta luonnonsuojelualueeseen. Lain 13 §:ssä myös säädetään isojakoon liittyen kiinteistönmuodostamisesta luonnonpuiston sisällä.

Ympäristöministeriön maanmittauslaitokselta saaman tiedon mukaan isojako on Suomessa kokonaisuudessaan saatettu päätökseen. Osallistamiskierroksella Saamelaiskäräjien edustajat ovat esittäneet, että tämä ei olisi täysin kiistatonta. Kiinteistönmuodostamislain (554/1995) 295 §:n mukaan, isojakoon alueella, jolla sitä ei ole toimitettu ennen kyseisen lain voimaantuloa, sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Isojaosta ja verollepanosta sekä valtion mailla olevien vuokra-alueiden lunastamisesta Inarin, Enontekiön ja Utsjoen kunnissa annettu laki (157/1925) on edelleen voimassa ja tarvittaessa sovellettavissa. Näin ollen 12 §:n 1 momentti ja 13 § ehdotetaan jätettävän sellaisenaan voimaan niiden tilanteiden varalta, että isojakoon liittyviä kysymyksiä nousisi edelleen ratkaistavaksi.

14–18 §. Lain 14, 15 ja 17 §:ien rajankäyntitoimitusta ja rajan merkitsemistä sekä rauhoitussäännösten voimaantuloa ja kiinteistön liittämistä koskevat säännökset ehdotetaan kumottavan ja korvattavan 4 b §:n viittauksella uuden luonnonsuojelulain 59 ja 60 §:ien ajantasaisiin säännöksiin. Lain 16 §:n haltuunotto-oikeutta koskeva säännös ehdotetaan kumottavan ja korvattavan 4 b §:n viittauksella uuden luonnonsuojelulain 135 §:ään.

Lain 18 §:ssä säädetty asetuksenantovaltuus ehdotetaan kumottavan tarpeettomana, koska rauhoitussäännökset annettaisiin tällä lainmuutoksella perustuslain 80 §:n edellyttämällä tavalla laintasolla myös poikkeussäännösten osalta.

6.2 Laki eräiden uusien luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille annetun lain muuttamisesta

Laki eräiden uusien luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille (634/1956) koskee 11 luonnonpuistoa eli Vaskijärven, Vesijaon, Sinivuoren, Häädetkeitaan, Salamanperän, Ulvin-salon, Paljakan, Runkauksen, Maltion, Sompion ja Kevon luonnonpuistoja sekä seitsemää kansallispuistoa eli Liesjärven, Linnansaaren, Petkeljärven, Pyhähäkin, Rokuan, Oulangan ja Lemmenjoen kansallispuistoja. Luonnonpuistojen rauhoitussäännökset ovat vuoden 1923 luonnon-suojelulain 2 §:ssä. Poikkeukset luonnonpuistojen rauhoitussäännöksistä sekä kansallispuisto-jen rauhoitussäännökset on annettu asetuksella eräistä valtion omistamille alueille perustetuista kansallispuistoista ja luonnonpuistoista (932/1981) lukuun ottamatta Oulangan kansallispuis-toa, jota koskee asetus Oulangan kansallispuistosta (582/1991).

1 §. Pykälän 1 momentista ehdotetaan jätettävän pois vuoden 1923 luonnonsuojelulain käsitteet ”yleiseksi suojelualueeksi” ja ”erityisesti suojelualueeksi”. Käsitteitä ei sisälly vuoden 1996 luonnonsuojelulakiin (1096/1996) eikä uuteen luonnonsuojelulakiin. Tällä uudistuksella vuo-den 1923 luonnonsuojelulain soveltaminen päättyisi myös sen nojalla perustettujen luonnon-puistojen ja kansallispuistojen rauhoitussäännösten osalta, joten tarve käsitteiden säilyttämiseen poistuisi.

Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi 1 §:n B 4 kohta, koska Pyhähäkin kansallispuiston vakiintunut kirjoitusasu on Pyhä-Häkin kansallispuisto.

21 §. Pykälän 2 momentti ehdotetaan korvattavan viittauksella uuden luonnonsuojelulain 60 §:ssä olevaan säännökseen alueen liittämistä valtion luonnonsuojelualueeseen. Voimassa ole-van säännöksen mukaan alue, joka sisältyy luonnonpuiston ulkorajan sisäpuolelle, liittyisi au-tomaattisesti puistoon. Tällaiset säännökset ovat johtaneet joissain tilanteissa epätarkoituksen-mukaisiin kiinteistökokonaisuuksiin. Viittaussäännöksen johdosta liittäminen tapahtuisi kiin-teistötoimituksella ja edellyttäen asiaa koskevaa kirjausta hankinta-asiakirjassa tai Metsähalli-tuksen hakemusta.

Pykälän 1 momentin mukaan, jos luonnon- tai kansallispuiston ulkorajojen sisäpuolella on ti-loille isojaossa erotettuja taikka erotettavaksi määrättyjä tai vasta määrättäviä palstoja tahi muita isojaolla erottamattomia talojen tiluksia taikka vuokra-alueisiin kuuluvia tiluksia, niitä ei lueta luonnonsuojelualueeseen. Lain 22 §:ssä myös säädetään isojakoon liittyen kiinteistönmuodos-tamisesta luonnonpuiston sisällä.

Kuten eräiden luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille vuonna 1938 annetun lain osalta on edellä todettu, osallistamiskierroksella isojaon saattaminen päätökseen saamelaisten kotiseutualueella ei ole täysin kiistatonta. Näin ollen 21 §:n 1 momentti ja 22 § ehdotetaan jä-tettävän sellaisenaan voimaan niiden tilanteiden varalta, että isojakoon liittyviä kysymyksiä nousisi edelleen ratkaistavaksi.

21 a §. Lakiin ehdotetaan lisättävän uusi pykälä. Sen 1 momentissa säädettäisiin luonnonpui-rossa kielletyistä toiminnoista ja laintasoisesti rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista.

Uuden luonnonsuojelulain säännökset tulisivat sellaisenaan sovellettaviksi lukuun ottamatta marjojen ja sienien poimimista ja kalastusta koskevia yleispoikkeuksia sekä hirven ja valkohäntäpeuran ajamista koskevaa poikkeusta. Viittaussäännöksellä vuoden 1923 rauhoitussäännökset sekä niistä 1981 asetuksella säädetty poikkeukset korvattaisiin ajantasaisilla rauhoitussäännöksillä, jotka sisällöllisesti lähes täysin vastaavat sekä vuoden 1923 luonnonsuojelulain 2 §:ssä säädettyjä luonnonpuistoja koskeneita kieltoja että vuonna 1981 annetulla asetuksella eräistä valtion omistamille alueille perustetuista kansallispuistoista ja luonnonpuistoista (932/1981) säädettyjä poikkeuksia kyseisistä kielloista, jotka on selostettu nykytilaa koskevassa jaksossa.

Uuden luonnonsuojelulain säännökset poikkeavat voimassa olevista siinä, että marjojen ja sienien poimiminen on sallittua vain osassa luonnonpuistoja eli Koivusuon, Olvassuon, Pelson, Runkauksen, Sukerijärven, Maltion, Värriön, Sompion ja Kevon luonnonpuistoissa ja niissäkin vain paikallisille asukkaille. Lisäksi asetuksessa on säädetty lukuisista aluekohtaisista poikkeuksista, jotka ehdotetaan säilytettävän ennallaan, kuitenkin niitä tarkentaen. Saamelaiden alkuperäiskansaoikeuksien toteutumisen varmistamiseksi eräitä säännöksiä ehdotetaan jäljempänä tarkistettavan.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että paikallisen saamelaisyhteisön jäsenet saavat rakentaa luontaiselinkeinojen harjoittamista varten tarpeellisia turvekammeja Kevon ja Sompion luonnonpuistoissa. Voimassa olevan asetuksen mukaan luontaiselinkeinojen harjoittamista varten tarpeellisten turvekammien rakentaminen on sallittua vain Kevon luonnonpuistossa ja sielläkin rakentaminen edellyttää Metsähallituksen lupaa. Poikkeus ehdotetaan laajennettavan myös saamelaiden kotiseutualueella sijaitsevaan Sompion luonnonpuistoon, koska poikkeus liittyy saamelaiden perinteisten elinkeinojen ja kulttuuriperinnön ylläpitämiseen. Samasta syystä rakentamisen ehdotetaan olevan sallittua ilman Metsähallituksen lupaa. Jäljempänä sama oikeus esitetään ulotettavan myös saamelaiden kotiseutualueella sijaitseviin Lemmenjoen ja Urho Kekkonen kansallispuistoihin.

Pykälän 3 momentissa sallittaisiin riekon ansapyynti Kevon luonnonpuistossa. Voimassa olevan säännöksen mukaan riekon ansapyynti on Kevon luonnonpuistossa sallittu paikallisille asukkaille. Säännös säilyisi ennallaan kuitenkin tarkentaen paikallisen asukkaan määritelmää.

Voimassa olevassa säännöksessä riekon ansapyynti on sallittu myös Sompion luonnonpuistossa. Koska riekon ansapyynti on metsästyslainsäädännössä sallittu vain Enontekiön, Inarin ja Utsjoen kuntien alueella, poikkeuksesta ehdotetaan luovuttavan Sodankylässä sijaitsevan Sompion luonnonpuiston osalta.

Pykälän 4 momentissa sallittaisiin marjojen ja sienien poimiminen niissä luonnonpuistossa, joissa se voimassa olevien säännösten mukaan on sallittua, mutta oikeutta ei laajennettaisi niihin luonnonpuistoihin, joissa se ei ole nykyisin sallittua. Tarkoituksena on säilyttää vallitseva oikeustila ja myös hallita luonnonpuistoihin kohdistuvaa, ihmislähtöistä kulutusta. Paikallisen asukkaan määritelmä kuitenkin ehdotetaan tarkennettavan kuntalaiseen sekä saamelaiden kotiseutualueella paikallisen saamelaisyhteisön jäsenyyteen. Kuten edellä vuoden 1938 lain yksityiskohtaisia perusteluja koskevassa kohdassa on todettu, saamelaisyhteisön jäsenyyttä ei tarkemmin laissa määritellä, eikä liitetä kunnan asukkaan määritelmään, jotta kulttuurin jatkuvuus ja kulttuuriperinnön siirtyminen eivät katkeaisi toisella paikkakunnalle asumaan siirtymisen vuoksi.

Pykälän 5 momentissa sallittaisiin luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettu kalastus voimassa olevien poikkeusten mukaisesti eli Kevon luonnonpuistossa vain paikallisille asukkaille. Paikallisuus tarkennettaisiin edellä esitetyn mukaisesti myös kalastusta koskien.

Tarkoitus on säilyttää vallitseva oikeustila sekä säilyttää paikallisten asukkaiden mahdollisuudet kalastaa luonnonpuiston vesistöissä. Voimassa olevien säännösten mukainen oikeus kalastaa Sompion luonnonpuistossa sijaitsevassa Sompiojärvässä säilyisi ehdotettavan 6 momentin mukaisesti ennallaan sekä yleiskalastusoikeutena että Metsähallituksen luvalla ammattikalastuksena.

Pykälän 7 momentissa sallittaisiin poronhoitoalueella sijaitsevissa luonnonpuistoissa voimassa olevan asetuksen mukaisesti poronhoidon edellyttämien kämppien, poroaitojen ja muiden rakenteiden rakentaminen, poronhoitoon tarvittava puun ottaminen sekä poronhoitoon liittyen leiriytyminen ja avotulen teko. Voimassa oleva säännös ehdotetaan säilytettävän laajempaan kuin uuden luonnonsuojelulain poronhoitoa koskeva 51 §:n 1 momentin 6 kohdan mukainen poronhoito poronhoitolain (848/1990) mukaisesti. Näin ollen mainitut toimenpiteet eivät edelleenkään edellyttäisi Metsähallituksen lupaa. Paliskunnilla on luonnonpuistojen alueella kumotun porotilalain (590/1969) nojalla perustettuja paimentopaikkoja, joilla sijaitsee säännöksessä tarkoitettuja kämppiä. Kämppien rakentaminen jatkossakin kohdistuisi näille paimentopaikoille.

Pykälän 8 momentissa säädettäisiin, että luonnonsuojelulain 51 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun riistaeläinlajien yksilön poistamiseen on lisäksi oikeus luonnonpuistossa toimivan paliskunnan osakkailla ja Suomen riistakeskuksen tähän tarkoitukseen erikseen nimeämällä henkilöllä kotikunnasta riippumatta. Vastaava säännös sisältyy Sallan kansallispuistosta annetun lain (1155/2021) 3 §:n 2 momenttiin.

21 b §. Lakiin ehdotetaan lisättävän uusi pykälä. Sen 1 momentissa säädettäisiin laintasoisesti kansallispuistoissa kielletyistä toiminnoista ja rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista viittaamalla uuden luonnonsuojelulain 49, 50 ja 51 §:iin. Vuoden 1981 asetuksessa säädetyt rauhoitussäännökset sekä niistä säädetyt poikkeukset korvattaisiin ajantasaisilla rauhoitussäännöksillä, jotka sisällöllisesti lähes täysin vastaavat voimassa olevia. Asetuksessa säädetyt aluekohtaiset poikkeukset ehdotetaan säilytettävän ennallaan, kuitenkin päivittäen ja tarkentaen. Pykälän 21 a tavoin ehdotetaan eräitä säännöksiä tarkistettavan saamelaisen alkuperäiskansaoikeuksien toteutumisen varmistamiseksi. Kalastusta ei ehdoteta nykyisen Oulangan kansallispuistosta annetun asetuksen mukaisesti rajoitettavan Pesosjärven vesistöissä. Rajoitus perustui siihen, että Pesosjärven vesistöalue oli mukana ympäristön yhdenmetyksen seurannan ohjelmassa, jossa selvitetään kaukokulkeutuvien saasteiden (esim. tyyppi- ja rikkiyhdisteiden, sekä raskasmetallien ja otsonin) ja muiden ympäristömuutosten (esim. ilmastonmuutoksen) vaikutuksia elinympäristöömme. Seuranta on Pesosjärven osalta päättynyt, joten kalastuksen rajoittamisen tutkimuksellinen peruste on päättynyt.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että paikallisen saamelaisyhteisön jäsenet saavat rakentaa luontaiselinkeinojen harjoittamista varten tarpeellisia turvekammeja Lemmenjoen kansallispuistossa. Voimassa olevan asetuksen mukaan luontaiselinkeinojen harjoittamista varten tarpeellisten turvekammien rakentaminen on sallittua vain Kevon luonnonpuistossa ja sielläkin rakentaminen edellyttää Metsähallituksen lupaa. Poikkeus ehdotetaan laajennettavan myös saamelaisen kotiseutualueella sijaitsevaan Lemmenjoen kansallispuistoon, koska poikkeus liittyy saamelaisen perinteisten elinkeinojen ja kulttuuriperinnön ylläpitämiseen. Samasta syystä rakentamisen ehdotetaan olevan sallittua ilman Metsähallituksen lupaa.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin metsästyksen sallimisesta Lemmenjoen kansallispuistossa. Voimassa olevien säännösten mukaan Lemmenjoen kansallispuistoissa on paikallisille asukkaille sallittu suden ja karhun metsästys sekä myös muu metsästys. Poikkeukset ehdotetaan säilytettävän ennallaan, joten Lemmenjoen kansallispuistossa sallittaisiin metsästyslain mukaisesti metsästys lukuun ottamatta ilvestä ja ahmaa. Paikallisen asukkaan määritelmä tarkennettaisiin edellä esitetyksi kotikuntalaisuuteen sekä paikallisen saamelaisyhteisön jäsenyyteen. Pykälän 4

momentissa säädettäisiin paikallisten asukkaiden metsästyksen sallimisesta Oulangan kansallispuistossa. Nykyinen sääntely on monipolvinen ja maantieteellisesti epäselvä. Paikallisen asukkaan määritelmä tarkennettaisiin oikeuteen metsästä kotikunnassaan, kuten muissakin pohjoisen kansallispuistoissa. Voimassa olevaa säännöstä yksinkertaistettaisiin siten, että metsästyslain mukaisesti saisi metsästä sutta ja karhua sekä pienriistaa ja hirveä Kitkanniemen ja aapaosan alueilla, joiden sijainnit osoitettaisiin erillisellä karttaliitteellä. Metsästyoikeutta ei rajoitettaisi noin 2500 hehtaarin laajuisen rajavyöhykkeen ulkopuolelle ja hirvenmetsästys laajenisi aapaosan länsiosassa 4475 hehtaarin verran. Kuusamon yhteismetsän osakkailla säilytettäisiin voimassa olevan säännöksen mukainen oikeus kotikunnastaan riippumatta metsästä hirveä Kitkanniemen alueella, jonka sijainti osoitettaisiin erillisellä karttaliitteellä.

Pykälän 5 momentissa sallittaisiin poronhoitoalueella sijaitsevissa kansallispuistoissa voimassa olevan asetuksen mukaisesti poronhoidon edellyttämien kämppien, poroaitojen ja muiden rakenteiden rakentaminen, poronhoitoon tarvittava puun ottaminen sekä poronhoitoon liittyen leiriytyminen ja avotulen teko. Voimassa oleva säännös ehdotetaan säilytettävän laajempaan kuin uuden luonnonsuojelulain poronhoitoa koskeva 51 §:n 1 momentin 6 kohdan mukainen poronhoito poronhoitolain (848/1990) mukaisesti. Näin ollen mainitut toimenpiteet eivät edelleenkään edellyttäisi Metsähallituksen lupaa. Paliskunnilla on kansallispuistojen alueella kumotun porotilalain (590/1969) nojalla perustettuja paimentopaikkoja, joilla sijaitsee säännöksessä tarkoitettuja kämppiä. Kämppien rakentaminen kohdistuisi jatkossakin näille paimentopaikoille.

Pykälän 6 momentissa säädettäisiin poronhoitoon liittyvästä maastoliikenteestä lumettomana aikana Oulangan kansallispuistossa. Ehdotetun säädöksen mukaan Oulangan kansallispuistossa maastoliikenne poronhoitotehtävissä lumettomassa maastossa olisi sallittu vain kansallispuiston huoltoväylillä. Metsähallitus voisi kuitenkin sallia maastoliikennettä poronhoitotehtävissä lumettomassa maastossa myös muualla kuin huoltoväylillä.

Voimassa olevassa asetuksessa porotalouden harjoittamista varten tapahtuva liikkuminen mootoriajoneuvolla on Oulangan kansallispuistossa muista poronhoitoalueella sijaitsevista kansallis- ja luonnonsuojelupaikoista poiketen rajoitettu maan lumipeitteiseen aikaan. Oulangan kansallispuisto on luontotyypeiltään ja lajistoltaan yksi Suomen monimuotoisimpia suojelualueita erityisesti kalkkivaikutteisuuden, vaihtelevan topografian ja alueen sijainnin vuoksi. Oulangan kansallispuiston pohjoisosia luonnehtivat laajat aapasuot, keskiosia vanhat metsät lehtoineen ja kansallispuistoa halkovat joet ja rotkolaaksot. Oulanka on myös valtakunnallisesti merkittävimpiä kalkkivaikutteisten luontotyyppien esiintymisalueita. Alueella on erityisen runsas sammal- ja putkilokasvilajisto ja alue on tärkeä esiintymisalue esimerkiksi monelle kämmekkälajille. Näiden arvokkaiden ja herkkien luontotyyppi- ja lajisto esiintymien säilyminen edellyttää maastoliikenteen rajoittamista lumettomana aikana olemassa oleville huoltoreiteille. Metsähallitus voisi kuitenkin sallia maastoliikennettä sellaisilla alueilla, joissa maastoliikenne ei aiheuttaisi vahinkoa arvokkaille luontotyypeille tai lajistolle.

Pykälän 7 momentissa säädettäisiin, että luonnonsuojelulain 51 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun riistaeläinlajien yksilön poistamiseen on lisäksi oikeus kansallispuistossa toimivan paliskunnan osakkailla ja Suomen riistakeskuksen tähän tarkoitukseen erikseen nimeämällä henkilöllä kotikunnasta riippumatta. Vastaava säännös sisältyy Sallan kansallispuistosta annetun lain (1155/2021) 3 §:n 2 momenttiin.

Pykälän 8 momentissa säädettäisiin, että Lemmenjoen kansallispuistossa saa käyttää ja pitää kunnossa Jäkäläpään ja Martiniiskonpalon lentopaikkoja. Kyse on olemassa olevasta palvelurakenteesta, joka säilyminen informaatioluonteisesti sisällytettäisiin lakiin.

Pykälän 9 momentissa säädettäisiin Oulangan kansallispuistossa voimassa olevan säännöksen mukaisesti, että Kitkanniemen alueella leirytyminen olisi edelleen sallittua kalastustarkoituksessa paikallisille asukkaille. Uuden luonnonsuojelulain 56 §:n mukaan leirytymistä voidaan rajoittaa kansallispuiston järjestyssäännöllä. Voimassa oleva oikeus esitetään kuitenkin säilyttävän, joten se rajoittaa järjestyssääntöä tältä osin. Paikallisen asukkaan määritelmä esitetään tarkennettavan kunnan asukkaaksi.

21 c §. Lakiin ehdotetaan lisättävän uusi pykälä. Sen 1 momentin mukaan Lemmenjoen kansallispuistossa saisi kaivoslain mukaisesti huuhtoa kultaa ilman konevoimaa. Lisäksi Metsähallituksen luvalla kansallispuistoon saisi rakentaa kaivoslain 26 §:n 2 momentissa tarkoitetun rakennuksen tai rakennelman kullanhuuhdonta varten.

Voimassa olevassa säännöksessä Lemmenjoen kansallispuistossa on sallittu muu kuin koneellinen kullanhuuhdonta. Ehdotettu säännös vastaisi voimassa olevaa säännöstä. Koneellinen kullanhuuhdonta päättyi Lemmenjoen kansallispuistossa kaivoslain (621/2011) siirtymäsäännösten kuluttua umpeen 30.6.2020. Säännökseen ehdotetaan sisällytettävän edellytys, että kullanhuuhdonnalla ei saisi vaarantaa kansallispuiston perustamistarkoitusta. Kaivoslain mukaan kullanhuuhdontaluvan haltijalla on yksinoikeus luvassa mainitulla alueella kullanhuuhdontaluvan ehtojen mukaisesti etsiä ja kartoittaa maaperässä esiintyvää kultaa, ottaa talteen ja hyödyntää maaperässä esiintyvää kultaa huuhtomalla sekä ottaa talteen ja hyödyntää huuhdonnan sivutuotteenä irtomaasta löytyvät platinahiput sekä jalo- ja korukivet.

Voimassa olevan säännöksen mukaan metsähallitus voisi sallia luvalla kullanhuuhdonta varten tarpeellisten valtauskämppien rakentamisen sekä luovuttaa vähäisesti puuta ja turvetta rakennustarpeiksi kullanhuuhdojille. Kaivoslain 26 §:n 2 momentissa säädetään tarkemmin mahdollisuudesta rakentaa kullanhuuhdonta-alueelle. Kansallispuistossa noudatettavat säännökset tulee säätää yhdenmukaisiksi tältä osin, joten lakiin ehdotetaan tehtävän asiaa koskeva viittaus-säännös. Koska kaivoslain mainitun säännöksen mukaan rakennuksen tai rakennelman on oltava kooltaan vähäinen, kevytrakenteinen ja helposti siirrettävä, turvekammien rakentamiseen tarvittavien aineiden luovuttamista koskevalle säännökselle ei ole enää tarvetta.

Pykälän 2 momentin mukaan Metsähallitus saisi luovuttaa Kevon luonnonpuistosta puuta kotitarvekäyttöön luonnonpuistoon rajautuvien kiinteistöjen haltijoille sekä Lemmenjoen kansallispuistosta kansallispuiston sisäpuolella sijaitsevien kiinteistöjen haltijoille. Säännös vastaisi sisällöllisesti vallitsevaa käytäntöä. Säännöksellä mahdollistettaisiin puun kotitarvekäyttö myös Kevon luonnonpuistoin rajautuvien kiinteistöjen haltijoille sekä tarkennettaisiin paikallisen asukkaan määritelmää Lemmenjoen kansallispuistoa koskien.

Pykälän 3 momenttiin sisällytettäisiin voimassa olevan mukainen säännös, että Sompion luonnonpuiston rauhoitus ei ole esteenä Lokan tekoaltaan säännöstelylle.

21 d §. Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jolla saatettaisiin kansallispuistojen ja luonnonpuistojen osalta voimaan yleiset luonnonsuojelualueita koskevat säännökset kuten saavutettujen oikeuksien pysyvyyttä koskeva 55 §:n 3 momentti, liikkumisen rajoittamista koskeva 56 §, hoito- ja käyttösuunnitelmaa koskeva 57 §, järjestyssääntöä koskeva 58 §, luonnonsuojelun alueen rajojen määrittämistä ja merkitsemistä koskeva 59 §, alueen liittämistä valtion luonnonsuojelun alueeseen koskeva 60 § sekä edellä mainittua haltuunotto-oikeutta koskeva 135 §.

Pykälällä saatettaisiin Vaskijärven, Vesijaon, Sinivuoren, Häädetkeitaan, Salamanperän, Ulvin-salon, Paljakan, Runkauksen, Maltion, Sompion ja Kevon luonnonpuistojen sekä Liesjärven, Linnansaaren, Petkeljärven, Pyhähäkin, Rokuan, Oulangan ja Lemmenjoen kansallispuistojen osalta voimaan yleiset luonnonsuojelualueita koskevat säännökset liikkumisen rajoittamisesta,

luonnonsuojelun hoito- ja käyttösuunnitelmasta, järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelun alueella, luonnonsuojelun rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, alueen liittämisestä valtion luonnonsuojelun alueeseen sekä haltuunotto-oikeudesta, joista säädetäisiin uuden luonnonsuojelun lain 56–60 ja 135 §:ssä.

Säännöksessä ei viitattaisi uuden luonnonsuojelun lain 55 §:n 1 momenttiin, koska se koskee alueen perustamisvaihetta sekä rauhoitusmääräyksistä säätämistä eli tätä hallituksen esitystä. Säännöksessä viitattu velvollisuus turvata saamelaiden kulttuurin ylläpitämisen ja kehittämisen edellytykset perustettaessa valtion luonnonsuojelun alueita saamelaiden kotiseutualueelle, toteutetaan rauhoitussäännösten sisällön kautta.

21 e §. Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jossa säädetäisiin Oulangan kansallispuiston neuvottelukunnasta. Säännös olisi voimassa olevan Oulangan kansallispuistosta annetun asetuksen 6 §:n mukainen kuitenkin siten, että neuvottelukunnan kutsuisi kokoon Metsähallitus, joka toimisi neuvottelukunnassa asiantuntijajäsenenä. Varsinaisia jäseniä olisi enintään 12, joilla olisi henkilökohtaiset varajäsenet. He edustaisivat keskeisiä eturyhmiä eli jäseniksi kutsuttaisiin asianomaisten kuntien ja paliskuntien, paikallisten luonnonsuojelun, riistanhoitoa, elinkeinoja ja paikallisia asukkaita edustavien yhteisöjen ja retkeilyjärjestöjen edustajat sekä ympäristöministeriön ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen edustajat. Neuvottelukunnan toimikausi olisi neljä vuotta kerrallaan.

23, 24, 26 ja 27 §. Alueiden rajankäyntiä ja rajojen merkitsemistä koskevat 23, 24 ja 26 §:t ehdotetaan kumottavan ja korvattavan viittauksella uuden luonnonsuojelun lain 59 ja 60 §:ien ajantasaisiin säännöksiin. Lain 27 §:ssä säädetty asetuksenantovaltuus ehdotetaan kumottavan tarpeettomana, koska rauhoitussäännökset annettaisiin tällä lainmuutoksella perustuslain 80 §:n edellyttämällä tavalla laintasolla myös poikkeussäännösten osalta.

6.3 Laki eräiden valtion omistamien alueiden muodostamisesta kansallispuistoiksi ja luonnonpuistoiksi annetun lain muuttamisesta

Laki eräiden valtion omistamien alueiden muodostamisesta kansallispuistoiksi ja luonnonpuistoiksi (674/1981) koskee 11 kansallispuistoa (Itäisen Suomenlahden, Isojärven, Seitsemisen, Helvetinjärven, Lauhanvuoren, Kauhanevan-Pohjankankaan, Salamajärven, Patvinsuon, Tiilikajärven, Hiidenportin ja Riisitunturin kansallispuistot) ja viittä luonnonpuistoa (Koivusuon, Olvassuon, Pelson, Sukerijärven ja Väriön luonnonpuistot). Luonnonpuistojen rauhoitussäännökset ovat vuoden 1923 luonnonsuojelun lain 2 §:ssä. Poikkeukset luonnonpuistojen rauhoitussäännöksistä sekä kansallispuistojen rauhoitussäännökset on annettu asetuksella eräistä valtion omistamille alueille perustetuista kansallispuistoista ja luonnonpuistoista (932/1981).

1 §. Pykälän 1 momentin johdantokappaleesta ehdotetaan jätettävän pois vuoden 1923 luonnonsuojelun lain käsite ”erityiseksi suojelualueeksi”. Käsitettä ei sisälly vuoden 1996 luonnonsuojelun lakiin (1096/1996) eikä uuteen luonnonsuojelun lakiin.

2 §. Pykälän 1 momentin johdantokappaleesta ehdotetaan jätettävän pois vuoden 1923 luonnonsuojelun lain käsite ”yleiseksi suojelualueeksi”. Käsitettä ei sisälly vuoden 1996 luonnonsuojelun lakiin (1096/1996) eikä uuteen luonnonsuojelun lakiin. Tällä uudistuksella vuoden 1923 soveltaminen päättyisi myös sen nojalla perustettujen luonnonpuistojen rauhoitussäännösten osalta, joten tarve käsitteen käyttämiseen poistuisi.

6–10 §. Suojelualueen rajojen määrittämisestä ja maastoon merkitsemistä koskeva 6 §, luonnonpuistojen rauhoitussäännösten voimaantuloa ja kansallispuistojen rauhoitussäännöksiä koskeva

asetuksenantovaltuutta koskeva 7§, haltuunotto-oikeutta koskeva 8 §, alueen kansallis- tai luonnonpuistoon liittämistä koskeva 9 § ja yleistä asetuksenantovaltuutta koskeva 10 § ehdotetaan kumottavan ja korvattavan 6 b §:ään ehdotettavilla viittauksella uuden luonnonsuojelulain ajantasaisiin säännöksiin. Asetuksenantovaltuus jäisi tarpeettomaksi, koska kaikki säännökset annettaisiin laintasolla.

6 a §. Lakiin ehdotetaan lisättävän uusi pykälä. Sen 1 momentissa säädettäisiin laintasoisesti kansallispuistoissa kielletyistä toiminnoista ja rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista viittaamalla uuden luonnonsuojelulain 49, 50 ja 51 §:iin. Vuoden 1981 asetuksessa säädetyt rauhoitussäännökset sekä niistä säädetyt poikkeukset korvattaisiin ajantasaisilla rauhoitussäännöksillä, jotka sisällöllisesti lähes täysin vastaavat voimassa olevia. Asetuksessa säädetyt aluekohtaiset poikkeukset ehdotetaan säilytettävän ennallaan, kuitenkin päivittäen ja tarkentaen.

Pykälän 2 ja 3 momenteissa säädettäisiin metsästyksen sallimisesta Riisitunturin ja Itäisen Suomenlahden kansallispuistoissa voimassa olevan säännöksen mukaisesti. Paikallisen asukkaan määritelmä tarkennettaisiin kotikuntalaisuuteen.

Pykälän 4 momentissa sallittaisiin poronhoitoalueella sijaitsevissa kansallispuistoissa voimassa olevan asetuksen mukaisesti poronhoidon edellyttämien kämppien, poroaitojen ja muiden rakenteiden rakentaminen, poronhoitoon tarvittavaa puun ottaminen sekä poronhoitoon liittyen leiriytyminen ja avotulen teko. Voimassa oleva säännös ehdotetaan säilytettävän laajempaan kuin uuden luonnonsuojelulain poronhoitoa koskeva 51 §:n 1 momentin 6 kohdan mukainen poronhoito poronhoitolain (848/1990) mukaisesti. Näin ollen mainitut toimenpiteet eivät edelleenkään edellyttäisi Metsähallituksen lupaa. Paliskunnilla on kansallispuistojen alueella kumotun porotilalain (590/1969) nojalla perustettuja paimentopaikkoja, joilla sijaitsee säännöksessä tarkoitettuja kämppiä. Kämppien rakentaminen kohdistuisi jatkossakin näille paimentopaikoille.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin, että luonnonsuojelulain 51 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun riistaeläinlajien yksilön poistamiseen on lisäksi oikeus kansallispuistossa toimivan paliskunnan osakkailla ja Suomen riistakeskuksen tähän tarkoitukseen erikseen nimeämällä henkilöillä kotikunnasta riippumatta. Vastaava säännös sisältyy Sallan kansallispuistosta annetun lain (1155/2021) 3 §:n 2 momenttiin.

Pykälän 6 momentissa säädettäisiin kalanistutuksen sallimisesta Salamajärven kansallispuistossa sijaitsevissa Koirajärvissä voimassa olevan säännöksen mukaisesti. Seitsemisen kansallispuiston Soljastenlammissa kalanistutus on päätynyt, joten sitä koskevaa poikkeusta ei esitetä sisällytettäväksi lakiin.

Pykälän 7 momentissa sallittaisiin kansallispuistoissa puolustusvoimille säädettyjen tehtävien edellyttämä toiminta.

6 b §. Lakiin ehdotetaan lisättävän uusi pykälä. Sen 1 momentissa säädettäisiin luonnonpuistossa kielletyistä toiminnoista ja laintasoisesti rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista.

Uuden luonnonsuojelulain säännökset tulisivat sellaisenaan sovellettaviksi lukuun ottamatta marjojen ja sienien poimimista sekä kalastusta koskevaa yleistä poikkeusta sekä hirven ja valkohäntäpeuran ajamista koskevaa poikkeusta. Viittaussäännöksellä vuoden 1923 rauhoitussäännökset sekä niistä 1981 asetuksella säädetyt poikkeukset korvattaisiin ajantasaisilla rauhoitussäännöksillä, jotka sisällöllisesti lähes täysin vastaavat sekä vuoden 1923 luonnonsuojelulain 2 §:ssä säädetyt luonnonpuistoja koskeneita kieltoja että vuonna 1981 annetulla asetuksella eräistä valtion omistamille alueille perustetuista kansallispuistoista ja luonnonpuistoista

(932/1981) säädettyjä poikkeuksia kyseisistä kielloista, jotka on selostettu nykytilaa koskevassa jaksossa, kuitenkin seuraavin aluekohtaisin erityispiirtein, jotka säilyisivät ennallaan tarkennettuina.

Pykälän 2 momentissa sallittaisiin marjojen ja sienien poimiminen paikallisille asukkaille voimassa olevan säännöksen mukaisesti. Tarkoituksena on säilyttää vallitseva oikeustila ja myös hallita luonnonpuistoihin kohdistuvaa, ihmislähtöistä kulutusta. Paikallisen asukkaan määrittelmä kuitenkin ehdotetaan tarkennettavan kuntalaiseen.

Pykälän 3 momentissa sallittaisiin poronhoitoalueella sijaitsevilla luonnonpuistoissa voimassa olevan asetuksen mukaisesti poronhoidon edellyttämien kämppien, poroitosten ja muiden rakenteiden rakentaminen, poronhoitoon tarvittava puun ottaminen sekä poronhoitoon liittyen leiriytyminen ja avotulen teko. Voimassa oleva säännös ehdotetaan säilytettävän laajempaan kuin uuden luonnonsuojelulain poronhoitoa koskeva 51 §:n 1 momentin 6 kohdan mukainen poronhoito poronhoitolain (848/1990) mukaisesti. Näin ollen mainitut toimenpiteet eivät edelleenkään edellyttäisi Metsähallituksen lupaa. Paliskunnilla on luonnonpuistojen alueella kumotun porotilalain (590/1969) nojalla perustettuja paimentopaikkoja, joilla sijaitsee säännöksessä tarkoitettuja kämppiä. Kämppien rakentaminen jatkossakin kohdistuisi näille paimentopaikoille.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin, että luonnonsuojelulain 51 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun riistaeläinlajien yksilön poistamiseen on lisäksi oikeus luonnonpuistossa toimivan paliskunnan osakkailla ja Suomen riistakeskuksen tähän tarkoitukseen erikseen nimeämällä henkilöllä kotikunnasta riippumatta. Vastaava säännös sisältyy Sallan kansallispuistosta annetun lain (1155/2021) 3 §:n 2 momenttiin.

6 c §. Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jolla saatettaisiin kansallispuistojen ja luonnonpuistojen osalta voimaan yleiset luonnonsuojelualueita koskevat säännökset kuten saavutettujen oikeuksien pysyvyyttä koskeva 55 §:n 3 momentti, liikkumisen rajoittamista koskeva 56 §, hoito- ja käyttösuunnitelmaa koskeva 57 §, järjestyssääntöä koskeva 58 §, luonnonsuojelualan rajojen määrittämistä ja merkitsemistä koskeva 59 §, alueen liittämistä valtion luonnonsuojelualueeseen koskeva 60 § sekä edellä mainittua haltuunotto-oikeutta koskeva 135 §.

6.4 Laki Karkalin luonnonpuistosta annetun lain muuttamisesta

Karkalin luonnonpuistosta annetulla lailla (432/1964) on perustettu Karkalin luonnonpuisto. Sitä koskevat rauhoitussäännökset on annettu asetuksella Karkalin luonnonpuistosta (433/1964).

1 §. Pykälästä ehdotetaan jätettävän pois vuoden 1923 luonnonsuojelulain käsite ”yleiseksi luonnonsuojelualueeksi”. Käsite ei sisälly vuoden 1996 luonnonsuojelulakiin (1096/1996) eikä uuteen luonnonsuojelulakiin. Tällä uudistuksella vuoden 1923 luonnonsuojelulain soveltaminen päättyisi myös sen nojalla perustettujen luonnonpuistojen rauhoitussäännösten osalta, joten tarve käsitteen säilyttämiseen poistuisi. Pykälää ehdotetaan muutettavan myös niin, että maininta Karjalohjan kunnasta korvattaisiin Lohjan kaupungilla, johon Karjalohja on yhdistynyt.

2 a §. Lakiin ehdotetaan lisättävän uusi pykälä Karkalin luonnonpuistossa kielletyistä toiminnoista ja rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista viittaamalla uuden luonnonsuojelulain 49, 50 ja 51 §:iin siltä osin, kuin ne vastaavat alueen voimassa olevia rauhoitussäännöksiä ja niistä säädettyjä poikkeuksia.

Uuden luonnonsuojelulain säännökset tulisivat siten sellaisenaan sovellettaviksi lukuun ottamatta marjojen ja sienien poimimista koskevaa poikkeusta, kalastusta koskevaa poikkeusta, poronhoitoa koskevaa poikkeusta sekä hirven ja valkohäntäkauriin ajamista koskevaa poikkeusta. Viittaussäännöksellä vuoden 1923 rauhoitussäännökset sekä niistä 1964 asetuksella säädetty poikkeukset korvattaisiin ajantasaisilla rauhoitussäännöksillä, jotka sisällöllisesti lähes täysin vastaavat sekä vuoden 1923 luonnonsuojelulain 2 §:ssä säädettyjä luonnonpuistoja koskeneita kieltoja että vuonna 1964 annetulla asetuksella Karkalin luonnonpuistosta säädettyjä poikkeuksia kyseisistä kielloista, jotka on selostettu nykytilaa koskevassa jaksossa. Asetuksessa säädetty aluekohtaiset poikkeukset ehdotetaan säilytettävän ennallaan, kuitenkin päivittäen ja tarkentaen.

Marjojen ja sienien poimimista, kalastusta tai hirven ja valkohäntäkauriin ajamista ei ehdoteta edelleenkään sallittavan Karkalin luonnonpuistossa. Tarkoituksena on säilyttää vallitseva oikeustila ja myös hallita luonnonpuistoihin kohdistuvaa, ihmislähtöistä kulutusta.

Pykälän 2 momenttiin sisällytettäisiin voimassa olevan mukainen säännös, että Karkalin luonnonpuistossa on sallittu alueella ennestään olevien viljelysten ja niittyjen käyttäminen sekä siihen tarpeellinen aidas- ja latopuiden ottaminen.

2 b §. Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jolla saatettaisiin luonnonpuiston osalta voimaan yleiset luonnonsuojelualueita koskevat säännökset kuten saavutettujen oikeuksien pysyvyyttä koskeva 55 §:n 3 momentti, liikkumisen rajoittamista koskeva 56 §, hoito- ja käyttösuunnitelmaa koskeva 57 §, järjestyssääntöä koskeva 58 §, luonnonsuojelualan rajojen määrittäminen ja merkittävistä koskeva 59 §, alueen liittämistä valtion luonnonsuojelualueeseen koskeva 60 § sekä edellä mainittua haltuunotto-oikeutta koskeva 135 §.

3 ja 4 §. Voimassa olevan lain haltuunotto-oikeutta koskeva 3 § ehdotetaan kumottavan ja korvattavan 2 b §:ään ehdotettavalla viittauksella uuden luonnonsuojelulain 135 §:ssä olevaan säännökseen haltuunotto-oikeudesta. Asetuksen antamista koskeva 4 § ehdotetaan kumottavan tarpeettomana.

6.5 Laki Saaristomeren kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

Saaristomeren kansallispuisto on perustettu lailla Saaristomeren kansallispuistosta (645/1982). Kansallispuiston rauhoitussäännökset on annettu asetuksella Saaristomeren kansallispuistosta (1123/1994).

1 §. Pykälästä ehdotetaan jätettävän pois vuoden 1923 luonnonsuojelulain käsite ”erityinen luonnonsuojelualue”. Käsite ei sisälly vuoden 1996 luonnonsuojelulakiin (1096/1996) eikä uuteen luonnonsuojelulakiin, joten käsite on vanhentunut ja harhaanjohtava. Pykälää ehdotetaan muutettavan myös niin, että maininnat Dragsfjärdin, Houtskarinn, Korppoon ja Nauvon kunnista korvattaisiin Kemiönsaaren kunnalla ja Paraisten kaupungilla. Dragsfjärd on yhdistynyt Kemiönsaareen sekä Houtskari, Korppoo ja Nauvo Paraisiin.

1 a §. Lakiin ehdotetaan lisättävän uusi pykälä Saaristomeren kansallispuistossa kielletyistä toiminnoista ja rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista viittaamalla uuden luonnonsuojelulain 49, 50 ja 51 §:iin. Vuoden 1994 asetuksessa säädetty rauhoitussäännökset sekä niistä säädetty poikkeukset korvattaisiin ajantasaisilla rauhoitussäännöksillä, jotka sisällöllisesti lähes täysin vastaavat voimassa olevia. Asetuksessa säädetty aluekohtaiset poikkeukset ehdotetaan säilytettävän ennallaan, kuitenkin päivittäen ja tarkentaen.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin Saaristomeren kansallispuistossa voimassa olevan säännöksen mukaisesti, että Metsähallituksen luvalla kansallispuistossa voisi tehdä muinaismuistolain (295/1963) mukaisia tutkimuksia.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin voimassa olevan säännöksen mukaisesti, että Metsähallitus voisi määräämillään ehdoilla luovuttaa kotitarvekäyttöön kansallispuiston yhteistoiminta-alueella asuville ja erityisestä syystä muillekin saaristolaisille kansallispuiston alueelta puuta ja karjan rehua.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin voimassa olevan säännöksen mukaisesti, että Saaristomeren kansallispuiston yhteistoiminta-alueeseen kokonaan tai osittain kuuluvissa kylissä vakinaisesti asuvat saavat metsästää kansallispuistossa tai osassa sitä Metsähallituksen luvalla.

1 b §. Lakiin ehdotetaan lisättävän uusi pykälä, jonka mukaan kansallispuistossa olisi sallittua puolustusvoimille säädettyjen tehtävien edellyttämä toiminta. Voimassa olevan säännöksen mukaan Saaristomeren kansallispuistossa ovat Metsähallituksen luvalla sallittuja toimet, jotka ovat tarpeellisia: 1) puolustusvalmiuden ylläpitämiseksi; 2) puolustustoimien merenkulun turvallisuudelle; 3) puolustusvoimien aluevalvonnalle; sekä 4) rajavartiolaitokselle sille säädettyjen tehtävien hoitamista varten. Ehdotetun säännöksen mukaisesti kohdat 1, 2, ja 3 korvattaisiin yleisemmällä kirjauksella eikä puolustusvoimien toiminta kansallispuiston alueella enää edellyttäisi Metsähallituksen lupaa. Rajavartiolaitoksen toiminta kansallispuistossa on sallittu uuden luonnonsuojelulain 50 §:n 4 momentin mukaisesti eikä siitä ole tarpeen erikseen säätää.

1 c §. Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jolla saatettaisiin kansallispuiston osalta voimaan yleiset luonnonsuojelualueita koskevat säännökset kuten saavutettujen oikeuksien pysyvyyttä koskeva 55 §:n 3 momentti, liikkumisen rajoittamista koskeva 56 §, hoito- ja käyttösuunnitelmaa koskeva 57 §, järjestyssääntöä koskeva 58 §, luonnonsuojelualueen rajojen määräämistä ja merkitsemistä koskeva 59 §, alueen liittämistä valtion luonnonsuojelualueeseen koskeva 60 § sekä edellä mainittua haltuunotto-oikeutta koskeva 135 §.

2–5 §:t. Voimassa olevan lain rajojen määräämistä ja merkitsemistä koskeva 2 §, alueiden liittämistä kansallispuistoon koskeva 3 §, haltuunotto-oikeutta koskeva 4 § ehdotetaan kumottavan ja korvattavan 1 b §:ään ehdotettavilla viittauksilla luonnonsuojelulain 56–60 §:iin sekä 135 §:ään. Asetuksen antoa koskeva 5 § ehdotetaan kumottavan tarpeettomana.

6.6 Laki Urho Kekkosen kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

Urho Kekkosen kansallispuistosta annetulla lailla (228/1983) on perustettu Urho Kekkosen kansallispuisto. Kansallispuiston rajoja on tarkistettu kaksi kertaa, ensin vuonna 1991 (laki Urho Kekkosen kansallispuiston rajauksen muuttamisesta 565/1991) ja toisen kerran vuonna 2018 (laki Urho Kekkosen kansallispuiston rajauksen muuttamisesta 879/2018). Kansallispuiston rauhoitussäännökset on annettu asetuksella Urho Kekkosen kansallispuistosta (229/1983).

1 §. Pykälästä ehdotetaan jätettävän pois vuoden 1923 luonnonsuojelulain käsite ”erityinen suojelualue”. Käsite ei sisälly vuoden 1996 luonnonsuojelulakiin (1096/1996) eikä uuteen luonnonsuojelulakiin, joten käsite on vanhentunut ja harhaanjohtava.

3–5 §. Voimassa olevan lain 3 ja 4 §:ssä säädetyt kansallispuiston rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä sekä haltuunotto-oikeutta koskevat säännökset ehdotetaan kumottavan ja korvattavan 6 c §:ään ehdotettavilla viittauksilla uuden luonnonsuojelulain ajantasaisiin säännöksiin.

Voimassa olevan lain 5 §:n mukaan kansallispuiston rajauksen sisäpuolella olevan kiinteistön siirtyessä valtion omistukseen, se luetaan kansallispuistoon kuuluvaksi. Tällaiset säännökset ovat johtaneet joissain tilanteissa epätarkoituksenmukaisiin kiinteistökokonaisuuksiin. Säännös ehdotetaan kumottavan ja korvattavan 6 c §:ssä viittaussäännöksellä uuteen luonnonsuojelulakiin. Sen mukaisesti liittäminen tapahtuisi kiinteistötoimituksella, edellyttäen asiaa koskevaa päätöstä hankinnan tai muun saannon yhteydessä tahi Metsähallituksen hakemusta sellaisesta alueesta, joka kuuluu Metsähallituksesta annetun lain (234/2016) 5 §:ssä tarkoitettuun julkisten hallintotehtävien hoitamista varten olevaan omaisuuteen.

6 §. Voimassa olevan lain 1 momentissa säädetään asetuksenantovaltuudesta. Valtuussäännöksestä luovuttaisiin, koska rauhoitussäännökset annettaisiin laintasoisesti. Voimassa olevan lain 2 momentin mukaan kansallispuiston rauhoittamiseksi annettavat määräykset eivät estä paikallisia asukkaita harjoittamasta kalastusta, metsästystä tai poronhoitoa taikka niihin liittyviä tehtäviä.

Pykälä ehdotetaan muutettavan siten, että sen 1 momentissa säädettäisiin laintasoisesti kansallispuistoissa kielletyistä toiminnoista ja rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista viittamalla uuden luonnonsuojelulain 49, 50 ja 51 §:iin. Urho Kekkosen kansallispuistosta annetussa asetuksessa (229/1983) säädetyt rauhoitussäännökset sekä niistä säädetyt poikkeukset korvattaisiin ajantasaisilla rauhoitussäännöksillä, jotka sisällöllisesti vastaisivat voimassaolevia. Asetuksessa säädetyt aluekohtaiset poikkeukset ehdotetaan säilytettävän pääasiassa ennallaan, kuitenkin päivittäen ja tarkentaen. Eräitä säännöksiä ehdotetaan tarkistettavan saamelaisien alkuperäiskansaoikeuksien toteutumisen varmistamiseksi.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että paikallisen saamelaisyhteisön jäsenet saavat rakentaa luontaiselinkeinojen harjoittamista varten tarpeellisia turvekammeja Urho Kekkosen kansallispuistossa. Voimassa olevan asetuksen mukaan luontaiselinkeinojen harjoittamista varten tarpeellisten turvekammien rakentaminen on sallittua vain Kevon luonnonsuojelussa ja sielläkin rakentaminen edellyttää Metsähallituksen lupaa. Poikkeus ehdotetaan laajennettavan myös saamelaisien kotiseutualueella sijaitsevaan Urho Kekkosen kansallispuistoon, koska poikkeus liittyy saamelaisien perinteisten elinkeinojen ja kulttuuriperinnön ylläpitämiseen. Samasta syystä rakentamisen ehdotetaan olevan sallittua ilman Metsähallituksen lupaa.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin metsästyksen sallimisesta Urho Kekkosen kansallispuistossa. Voimassa olevan asetuksen 2 §:n 1 momentin 10 kohdan mukaan metsästys on sallittua paikallisille asukkaille. Metsästys siten sallittaisiin paikallisille asukkaille, mikä määritelmä tarkennettaisiin edellä esitetysti kotikuntalaisuuteen sekä paikallisen saamelaisyhteisön jäsenyyteen.

Pykälän 4 momentissa sallittaisiin voimassa olevan asetuksen mukaisesti poronhoidon edellyttämien kämppien, poroaitojen ja muita rakenteiden rakentaminen, poronhoitoon tarvittavaa puun ottaminen sekä poronhoitoon liittyen leiriytyminen ja avotulen teko. Voimassa oleva säännös ehdotetaan säilytettävän laajempaan kuin uuden luonnonsuojelulain poronhoitoa koskeva 51 §:n 1 momentin 6 kohdan mukainen poronhoito poronhoitolain (848/1990) mukaisesti. Näin ollen mainitut toimenpiteet eivät edelleenkään edellyttäisi Metsähallituksen lupaa. Paliskunnilla on kansallispuiston alueella kumotun porotilain (590/1969) nojalla perustettuja paimentopaikkoja, joilla sijaitsee säännöksessä tarkoitettuja kämppiä. Kämppien rakentaminen jatkossakin kohdistuisi näille paimentopaikoille.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin, että luonnonsuojelulain 51 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun riistaeläinlajien yksilön poistamiseen on lisäksi oikeus kansallispuistossa toimivan

paliskunnan osakkailla ja Suomen riistakeskuksen tähän tarkoitukseen erikseen nimeämällä henkilöillä kotikunnasta riippumatta. Vastaava säännös sisältyy Sallan kansallispuistosta annetun lain (1155/2021) 3 §:n 2 momenttiin.

6 a §. Lakiin ehdotetaan lisättävän uusi pykälä, jonka mukaan Urho Kekkosen kansallispuistossa saisi kaivoslain mukaisesti huuhtoa kultaa ilman konevoimaa. Säännös vastaisi Lemmenjoen kansallispuiston osalta esitettyjä säännöksiä ja voimassa olevaa Urho Kekkosen kansallispuistosta annetun asetuksen 2 §:n 1 momentin 3 kohtaa, jossa sallitaan perinteisin menetelmin tapahtuva kullanhuuhtonta.

6 b §. Lakiin ehdotetaan lisättävän uusi pykälä, jonka mukaan puolustusvoimille säädettyjen tehtävien edellyttämä toiminta ja sen kehittäminen olisivat sallittuja kansallispuistossa.

6 c §. Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jolla saatettaisiin kansallispuiston osalta voimaan yleiset luonnonsuojelualueita koskevat säännökset kuten saavutettujen oikeuksien pysyvyyttä koskeva 55 §:n 3 momentti, liikkumisen rajoittamista koskeva 56 §, hoito- ja käyttösuunnitelmaa koskeva 57 §, järjestyssääntöä koskeva 58 §, luonnonsuojelualueen rajojen määräämistä ja merkitsemistä koskeva 59 §, alueen liittämistä valtion luonnonsuojelualueeseen koskeva 60 § sekä edellä mainittua haltuunotto-oikeutta koskeva 135 §.

6 d §. Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jossa säädettäisiin Urho Kekkosen kansallispuiston neuvottelukunnasta. Säännös olisi voimassa olevan Urho Kekkosen kansallispuistosta annetun asetuksen 5 §:n 2 momentin mukainen kuitenkin siten, että neuvottelukunnan kutsuisi kokoon Metsähallitus, joka toimisi neuvottelukunnassa asiantuntijajäsenenä. Nykyisen säännöksen mukaisesti neuvottelukunta olisi kutsuttava eli Metsähallituksella ei olisi asiassa tarveharkintavaltaa, toisin kuin muiden neuvottelukuntien osalta on. Varsinaisia jäseniä olisi enintään 12, joilla olisi henkilökohtaiset varajäsenet. He edustaisivat keskeisiä eturyhmiä eli jäseniksi kutsuttaisiin asianomaisten kuntien ja paliskuntien, paikallisten luonnonsuojelua, riistanhoitoa, elinkeinoja ja paikallisia asukkaita edustavien yhteisöjen ja retkeilyjärjestöjen edustajat sekä ympäristöministeriön ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen edustajat. Neuvottelukunnan toimikausi pitenis nykyisestä kolmesta vuodesta neljään vuoteen kerrallaan.

6.7 Laki Tammisaaren saariston kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

Tammisaaren saariston kansallispuisto on perustettu lailla Tammisaaren kansallispuistosta (485/1989). Kansallispuiston rauhoitussäännökset on annettu asetuksella Tammisaaren kansallispuistosta (243/1990).

1 §. Pykälästä ehdotetaan jätettävän pois vuoden 1923 luonnonsuojelulain käsite ”erityinen suojelualue”. Käsite ei sisälly vuoden 1996 luonnonsuojelulakiin (1096/1996) eikä uuteen luonnonsuojelulakiin, joten käsite on vanhentunut ja harhaanjohtava. Pykälää ehdotetaan myös muutettavan niin, että maininta Tammisaaren kaupungista korvattaisiin Raaseporin kaupungilla, sillä Tammisaari on yhdistynyt Raaseporiin.

1 a §. Lakiin ehdotetaan lisättävän uusi pykälä Tammisaaren saariston kansallispuistossa kielletyistä toiminnoista ja rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista viittaamalla uuden luonnonsuojelulain 49, 50 ja 51 §:iin. Vuoden 1990 asetuksessa säädetyt rauhoitussäännökset sekä niistä säädetyt poikkeukset korvattaisiin ajantasaisilla rauhoitussäännöksillä, jotka sisällöllisesti lähes täysin vastaavat voimassa olevia. Asetuksessa säädetyt aluekohtaiset poikkeukset ehdotetaan säilytettävän ennallaan, kuitenkin päivittäen ja tarkentaen.

Pykälän 2 momentissa sallittaisiin vesilintujen metsästys voimassa olevan järjestyssäännön mukaisesti Jussarön luonnonpuiston eteläpuolisilla saarilla ja luodoilla niille, jotka asuvat Raaseporin kaupungin saariston kehityksen edistämiseksi annetun lain (494/1981) 9 §:ssä tarkoitetussa saaristo-osassa. Voimassa olevan säännöksen mukaan paikalliset asukkaat saavat metsästää entisen Jussarön luonnonpuiston eteläpuolisilla saarilla ja luodoilla sen mukaan kuin järjestyssäännössä tarkemmin määrätään. Säännöksellä tarkennettaisiin voimassa olevan säännöksen paikallisen asukkaan määritelmää. Järjestyssäännössä metsästys on rajoitettu vesilintuihin ja tätä ehdotetaan lakiin. Metsähallituksen arvion mukaan metsästyslupien hakeminen kansallispuiston alueelle ei muutoksen myötä merkittävästi kasvaisi. Metsähallituksen tulee metsästyslupia myöntäessään varmistaa metsästyksen ekologinen kestävyys.

1 b §. Lakiin ehdotetaan lisättävän uusi pykälä, jonka mukaan kansallispuistossa olisi sallittua puolustusvoimille säädettyjen tehtävien edellyttämä toiminta ja sen kehittäminen. Voimassa olevan säännöksen mukaan Tammisaaren saariston kansallispuistossa ovat sallittuja toimet, jotka ovat tarpeellisia puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen aluevalvonnalle ja niiden koulutukselle, puolustusvoimien merenkulun turvallisuudelle sekä puolustusvalmiuden ylläpitämiseksi. Säännös korvattaisiin yleisemmällä kirjauksella. Rajavartiolaitoksen toiminta kansallispuistossa on sallittu uuden luonnonsuojelulain 50 §:n 4 momentin mukaisesti eikä siitä ole tarpeen erikseen säätää.

1 c §. Lakiin ehdotetaan lisättävän uusi pykälä Tammisaaren saariston kansallispuiston neuvottelukunnasta. Säännös vastaisi voimassa olevaa asetuksen säännöstä kuitenkin siten, että jäsenet kutsuisi Metsähallitus ja se itse toimisi neuvottelukunnan asiantuntijajäsenenä. Neuvottelukunnan asettaminen ei olisi pakollista, vaan Metsähallituksen harkinnassa.

1 d §. Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jolla saatettaisiin kansallispuiston osalta voimaan yleiset luonnonsuojelualueita koskevat säännökset kuten saavutettujen oikeuksien pysyvyyttä koskeva 55 §:n 3 momentti, liikkumisen rajoittamista koskeva 56 §, hoito- ja käyttösuunnitelmaa koskeva 57 §, järjestyssääntöä koskeva 58 §, luonnonsuojelualueen rajojen määräämistä ja merkitsemistä koskeva 59 §, alueen liittämistä valtion luonnonsuojelualueeseen koskeva 60 § sekä edellä mainittua haltuunotto-oikeutta koskeva 135 §.

2–5 §:t. Voimassa olevan lain rajojen määräämistä ja merkitsemistä koskeva 2 §, haltuunotto-oikeutta koskeva 3 § ja alueiden liittämistä kansallispuistoon koskeva 4 § ehdotetaan kumottavan ja korvattavan 1 d §:ään ehdotettavilla viittauksilla luonnonsuojelulain 56–60 §:iin sekä 135 §:ään. Asetuksen antoa koskeva 5 § ehdotetaan kumottavan tarpeettomana.

6.8 Laki Torrjonsuon kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

Torrjonsuon kansallispuisto on perustettu lailla Torrjonsuon kansallispuistosta (169/1990). Kansallispuiston rauhoitussäännökset on annettu asetuksella Torrjonsuon kansallispuistosta (170/1990).

1 §. *Kansallispuiston perustamistarkoitus.* Pykälästä ehdotetaan jätettävän pois vuoden 1923 luonnonsuojelulain käsite ”erityinen suojelualue”. Käsite ei sisälly vuoden 1996 luonnonsuojelulakiin (1096/1996) eikä uuteen luonnonsuojelulakiin, joten käsite on vanhentunut ja harhaanjohtava.

2 §. *Kansallispuistoalue.* Voimassa olevan lain rajojen määräämistä ja merkitsemistä koskevat 2 §:n 2-4 momentit ehdotetaan kumottavan ja korvattavan 2 c §:ään ehdotettavilla viittauksilla ajantasaisiin luonnonsuojelulain säännöksiin.

2 a §. *Rauhoitussäännökset.* Lakiin ehdotetaan lisättävän uusi pykälä Torronsuon kansallispuistossa kielletyistä toiminnoista ja rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista viittaamalla uuden luonnonsuojelulain 49, 50 ja 51 §:iin. Vuoden 1990 asetuksessa säädetyt rauhoitussäännökset sekä niistä säädetyt poikkeukset korvattaisiin ajantasaisilla rauhoitussäännöksillä, jotka sisällöllisesti lähes täysin vastaavat voimassaolevia.

Uuden luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 10 kohdan mukaisesti hirven ja valkohäntäkauriin ajo olisivat sallituja myös Torronsuon kansallispuistossa ilman erillistä asiaa koskevaa säännöstä.

2 b §. *Viittaussäännös.* Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jolla saatettaisiin kansallispuiston osalta voimaan yleiset luonnonsuojelualueita koskevat säännökset kuten saavutettujen oikeuksien pysyvyyttä koskeva 55 §:n 3 momentti, liikkumisen rajoittamista koskeva 56 §, hoito- ja käyttösuunnitelmaa koskeva 57 §, järjestyssääntöä koskeva 58 §, luonnonsuojelualueen rajojen määrittämistä ja merkitsemistä koskeva 59 §, alueen liittämistä valtion luonnonsuojelualueeseen koskeva 60 § sekä edellä mainittua haltuunotto-oikeutta koskeva 135 §.

3 – 5 §:t. Voimassa olevan lain haltuunotto-oikeutta koskeva 3 § ja alueiden liittämistä kansallispuistoon koskeva 4 § ehdotetaan kumottavan ja korvattavan 2 b §:ään ehdotettavilla viittauksilla luonnonsuojelulain 56–60 §:iin sekä 135 §:ään. Asetuksen antoa koskeva 5 § ehdotetaan kumottavan tarpeettomana.

Kansallispuistosta annetun asetuksen voimaantulo- ja siirtymäsäännösten mukaan Torronsuon kansallispuiston eteläosassa olevan petaliittilöydöksen taloudelliseksi hyödyntämiseksi saa löydöstä koskevan valtauksen alueella Metsähallituksen määräämin ehdoin louhia mineraalia ja tehdä muita louhinnan edellyttämiä töitä. Uuden luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentin mukaan sellaista oikeutta saa käyttää, joka ennen rauhoitusmääräysten voimaantuloa perustettuna rasitteena, vuokraoikeutena tai muuna vastaavana oikeutena kohdistuu luonnonsuojelualueeseen, joten asiaa koskevaa säännöstä ei ole tarpeen sisällyttää lakiin.

6.9 Laki Perämeren kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

Perämeren kansallispuisto on perustettu lailla Perämeren kansallispuistosta (537/1991). Kansallispuiston rauhoitussäännökset on annettu asetuksella Perämeren kansallispuistosta (538/1991)

1 §. *Kansallispuiston perustamistarkoitus.* Pykälästä ehdotetaan jätettävän pois vuoden 1923 luonnonsuojelulain käsite ”erityinen suojelualue”. Käsite ei sisälly vuoden 1996 luonnonsuojelulakiin (1096/1996) eikä uuteen luonnonsuojelulakiin, joten käsite on vanhentunut ja harhaanjohtava.

2 §. *Kansallispuiston sijainti ja rajat.* Pykälän 2 ja 3 momentissa alueen kiinteistömuodostamista ja rajojen määrittämistä ja merkitsemistä koskevat säännökset ehdotetaan kumottavan ja korvattavan 3 c §:ään ehdotettavalla viittauksella ajantasaisiin uuden luonnonsuojelulain säännöksiin.

3 §. *Kalastus.* Pykälää ehdotetaan muutettavan niin, että viitataan voimassa olevan kalastuslain (379/2015) 8 §:ssä säädettyyn oikeuteen kalastaa yleisellä vesialueella.

3 a §. *Rauhoitussäännökset.* Lakiin ehdotetaan lisättävän uusi pykälä Perämeren kansallispuistossa kielletyistä toiminnoista ja rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista viittaamalla uuden luonnonsuojelulain 49, 50 ja 51 §:iin. Vuoden 1991 asetuksessa säädetyt rauhoitussäännök-

set sekä niistä säädetyt poikkeukset korvattaisiin ajantasaisilla rauhoitussäännöksillä, jotka sisällöllisesti lähes täysin vastaavat voimassa olevia. Voimassa olevan asetuksen mukaan kansallispuistossa on sallittu ruoppaus ja muutenkin vesikulkuväylien kunnossapito sekä merenkulun turvalaitteiden sekä vesikulkuväylien liikennemerkkien ja valo-opasteiden rakentaminen ja kunnossapito. Nämä toimet ovat sallittuja uuden luonnonsuojelulain 50 § 1 momentin 8 kohdan nojalla eikä niistä ole tarpeen erikseen säätää.

Sen sijaan voimassa olevan asetuksen mukaan Metsähallituksen luvalla kansallispuistossa saa syventää ja ruopata vesiväyliä. Tämä poikkeus ehdotetaan sisällytettävän rauhoitussäännöksiin nykyisen asetuksen mukaisena, koska alue kuuluu Suomen voimakkaan maannouseman alueeseen, eikä pelkkä ylläpitovuoppaus mahdollista olemassa olevan väyläsyvyyden säilyttämistä.

Pykälän 2 momentissa kansallispuistossa sallittaisiin voimassa olevan säädöksen mukaisesti kalastusta, rajanvartiointia ja meripelastusta varten tarpeellisten rakennusten, rakennelmien ja polkujen rakentaminen ja kunnossapito sekä alueen perinteiseen käyttöön liittyvien rakennuksien ja rakennelmien entistäminen, kunnossapito ja käyttö. Nämä toimet eivät edellyttäisi Metsähallituksen lupaa.

3 b §. *Puolustusvoimille sallitut toimet.* Lakiin ehdotetaan lisättävän uusi pykälä, jonka mukaan kansallispuistossa olisi sallittua puolustusvoimille säädettyjen tehtävien edellyttämä toiminta. Voimassa olevan säännöksen mukaan Perämeren kansallispuistossa ovat sallittuja toimet, jotka ovat tarpeellisia puolustusvalmiuden ylläpitämiseksi ja puolustusvoimien merenkulun turvallisuudelle sekä puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen aluevalvonnalle ja koulutukselle, jota ne antavat meripuolustusta varten. Ehdotetun säännöksen mukaisesti puolustusvoimia koskeva säännös korvattaisiin yleisemmällä kirjauksella. Rajavartiolaitoksen toiminta kansallispuistossa on sallittu uuden luonnonsuojelulain 50 §:n 4 momentin mukaisesti eikä siitä ole tarpeen erikseen säätää.

3 c §. *Viittaussäännös.* Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jolla saatettaisiin kansallispuiston osalta voimaan yleiset luonnonsuojelualueita koskevat säännökset kuten saavutettujen oikeuksien pysyvyyttä koskeva 55 §:n 3 momentti, liikkumisen rajoittamista koskeva 56 §, hoito- ja käyttösuunnitelmaa koskeva 57 §, järjestyssääntöä koskeva 58 §, luonnonsuojelualueen rajojen määrittäminen ja merkitsemistä koskeva 59 §, alueen liittäminen valtion luonnonsuojelualueeseen koskeva 60 § sekä edellä mainittua haltuunotto-oikeutta koskeva 135 §.

4–6 §:t. Voimassa olevan lain haltuunotto-oikeutta koskeva 4 § ja alueiden liittäminen kansallispuistoon koskeva 5 § ehdotetaan kumottavan ja korvattavan 3 b §:ään ehdotettavilla viittaauksilla luonnonsuojelulain 56 - 60 §:iin sekä 135 §:ään. Asetuksen antoa koskeva 6 § ehdotetaan kumottavan tarpeettomana.

6.10 Laki Kolin kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

Kolin kansallispuisto on perustettu lailla Kolin kansallispuistosta (581/1991) ja kansallispuistoa on laajennettu lailla Kolin kansallispuiston laajentamisesta (634/1996). Kansallispuiston rauhoitussäännökset on annettu asetuksella Kolin kansallispuistosta (674/1991).

1 §. *Kansallispuiston perustamistarkoitus.* Pykälästä ehdotetaan jätettävän pois vuoden 1923 luonnonsuojelulain käsite ”erityinen suojelualue”. Käsite ei sisälly vuoden 1996 luonnonsuojelulakiin (1096/1996) eikä uuteen luonnonsuojelulakiin, joten käsite on vanhentunut ja harhaanjohtava.

2 §. *Kansallispuiston sijainti ja rajat.* Pykälän 2 ja 3 momentissa alueen kiinteistönmuodostamista ja rajojen määrittämistä ja merkitsemistä koskevat säännökset ehdotetaan kumottavan ja korvattavan 2 c §:ään ehdotettavalla viittauksella ajantasaisiin uuden luonnonsuojelulain säännöksiin.

2 a §. *Rauhoitussäännökset.* Lakiin ehdotetaan lisättävän uusi pykälä Kolin kansallispuistossa kielletyistä toiminnoista ja rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista viittaamalla uuden luonnonsuojelulain 49, 50 ja 51 §:iin. Vuoden 1990 asetuksessa säädetyt rauhoitussäännökset sekä niistä säädetyt poikkeukset korvattaisiin ajantasaisilla rauhoitussäännöksillä, jotka sisällöllisesti lähes täysin vastaavat voimassaolevia.

Uuden luonnonsuojelulain rauhoitussäännöksistä poiketen Kolin kansallispuistosta annetun asetuksen 2 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaan Kolin kansallispuistossa saa tutkia metsää siten, kuin hoito- ja käyttösuunnitelmassa tarkemmin määrätään. Metsähallitus on katsonut uuden luonnonsuojelulain kirjausten olevan riittäviä eikä metsän tutkimisesta ole tarpeen erikseen säätää laissa. Asetuksen 2 §:n 2 momentin mukaan paikoissa, jotka on määrätty järjestyssäännössä, saa kansallispuistoon tilapäisesti nousta maihin, ankkuroida tai pitää venettä taikka laivaa, leiriytyä tilapäisesti sekä tehdä avotulen. Uuden luonnonsuojelulain 56 §:n mukaisesti näistä säädettäisiin järjestyssäännössä eikä erillistä asiaa koskevaa säännöstä ole tarpeen kirjata lakiin.

Uuden luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 10 kohdan mukainen hirven ja valkohäntäkauriin ajoa koskeva poikkeus ei koskisi Kolin kansallispuistoa, koska sen vuosittaiset kävijämäärät ovat erittäin korkeat. Vuonna 2021 kansallispuistossa oli lähes 260 000 kävijää.

Pykälän 2 momentissa sallittaisiin ilmasähkökaapelin sijoittaminen maahan Metsähallituksen luvalla. Kolin kansallispuistossa on toteutettu 20 kV ilmajohdon maakaapelointihanke, joka edellytti voimassa olevan asetuksen 5 §:ssä tarkoitettua ympäristöministeriön lupaa. Metsähallitus on ennakoivasti, että vastaavat hankkeet olisivat lähitulevaisuudessa Kolin kansallispuiston alueella tarpeellisia. Joissakin tilanteissa on tarkoituksenmukaista ja luontoarvojen säilymistä kannalta edullisempaa asentaa maakaapeli johtokäytävän ulkopuolelle esimerkiksi olemassa oleviin tienpohjiin. Ehdotettu säädös mahdollistaisi maakaapeloinnin toteuttamisen Metsähallituksen hyväksymään paikkaan.

2 b §. *Matkailupalvelujen turvaaminen.* Lakiin ehdotetaan lisättävän uusi pykälä matkailupalvelujen turvaamisesta. Pykälän 1 momentti vastaisi sisällöltään Pallas-Yllästunturin kansallispuistosta annetun lain (1430/2004) 4 a §:n 1 momentin säädöstä. Kolin kansallispuistossa olisi Kolin matkailukeskuksen alueella luonnonsuojelulain 49 §:n rauhoitussäännösten estämättä sallittu kansallispuiston matkailua palvelevan hotellin majoitus-, ravintola- ja muiden palvelutilojen sekä laskettelurakennelmien kunnostaminen ja rakentaminen. Rakentaminen ei saisi vaarantaa kansallispuiston perustamistarkoitusta tai suojeltujen luonnonarvojen säilymistä. Rakentamisen yhteydessä olisi myös varmistettava kansallispuiston maisemallisten sekä rakennetun ympäristön erityisarvojen säilyminen. Kansallispuistoa koskevien luonnonsuojelullisten erityisvaatimusten vuoksi edellä mainittujen matkailupalveluiden välittömät ja välilliset vaikutukset eivät saisi olla laajuudeltaan tai nykyisestä tilasta niin poikkeavia, että ne muuttavat merkittävästi kansallispuiston luonnetta tai olosuhteita. Säännöksen tarkoitus olisi turvata sekä Kolin matkailupalvelujen toiminta että Kolin kansallispuiston luontoarvojen säilyminen.

Pykälän 2 momenttiin tulisi voimassa olevaa säännöstä vastaava säädös, jonka mukaan kansallispuistoaluetta koskevat vuokrasopimukset jäävät voimaan kussakin sopimuksessa määrättyksi ajaksi. Sopimusten voimassaoloaika voidaan sopijaosapuolten niin päättäessä jatkaa.

2 c §. *Viittaussäännös.* Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jolla saatettaisiin kansallispuiston osalta voimaan yleiset luonnonsuojelualueita koskevat säännökset kuten saavutettujen oikeuksien pysyvyyttä koskeva 55 §:n 3 momentti, liikkumisen rajoittamista koskeva 56 §, hoito- ja käyttösuunnitelmaa koskeva 57 §, järjestyssääntöä koskeva 58 §, luonnonsuojelualan rajojen määrittämistä ja merkitsemistä koskeva 59 §, alueen liittäminen valtion luonnonsuojelualueeseen koskeva 60 § sekä edellä mainittua haltuunotto-oikeutta koskeva 135 §.

3–5 §:t. Voimassa olevan lain 3 ja 4 §:ssä säädetyt haltuunotto-oikeutta ja alueen kansallispuistoon liittäminen koskevat säännökset ehdotetaan kumottavan ja korvattavan 2 c §:ään ehdotettavilla viittauksilla uuden luonnonsuojelulain ajantasaisiin säännöksiin. Lain 5 §:ssä säädetty asetuksenantovaltuus ehdotetaan kumottavan tarpeettomana.

6.11 Laki Puurijärven ja Isonsuon kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

Puurijärven ja Isonsuon kansallispuisto on perustettu lailla Puurijärven ja Isonsuon kansallispuistosta (430/1993) ja sitä koskevat voimassa olevat rauhoitussäännökset on annettu asetuksella Puurijärven ja Isonsuon kansallispuistosta (431/1993).

1 §. *Kansallispuiston perustamistarkoitus.* Pykälästä ehdotetaan jätettävän pois vuoden 1923 luonnonsuojelulain käsite ”erityinen suojelualue”. Käsite ei sisälly vuoden 1996 luonnonsuojelulakiin (1096/1996) eikä uuteen luonnonsuojelulakiin, joten käsite on vanhentunut ja harhaanjohtava.

2 §. *Kansallispuiston sijainti ja rajat.* Pykälän 2–4 momenteissa alueen kiinteistönmuodostamista ja rajojen määrittämistä ja merkitsemistä koskevat säännökset ehdotetaan kumottavan ja korvattavan 2 c §:ään ehdotettavalla viittauksella ajantasaisiin uuden luonnonsuojelulain säännöksiin.

2 a §. *Rauhoitussäännökset.* Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jonka 1 momentissa säädettäisiin laintasoisesti kansallispuistossa voimassa olevista rauhoitussäännöksistä viitaten uuden luonnonsuojelulain 49–51 §:ssä säädettäviin yleisiin rauhoitussäännöksiin ja poikkeuksiin niistä.

Uuden luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 10 kohdan mukaisesti hirven ja valkohäntäkauriin ajo tulisivat sallituksi myös Puurijärven ja Isonsuon kansallispuistossa.

Asetuksen 2 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan Puurijärveä on sallittua kunnostaa lintuvetenä. Tämä säännös ehdotetaan selvytyden vuoksi otettavan lakiin.

2 b §. *Viittaussäännös.* Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jolla saatettaisiin kansallispuiston osalta voimaan yleiset luonnonsuojelualueita koskevat säännökset kuten saavutettujen oikeuksien pysyvyyttä koskeva 55 §:n 3 momentti, liikkumisen rajoittamista koskeva 56 §, hoito- ja käyttösuunnitelmaa koskeva 57 §, järjestyssääntöä koskeva 58 §, luonnonsuojelualan rajojen määrittämistä ja merkitsemistä koskeva 59 §, alueen liittäminen valtion luonnonsuojelualueeseen koskeva 60 § sekä edellä mainittua haltuunotto-oikeutta koskeva 135 §.

3–5 §:t. Voimassa olevan lain 3 ja 4 §:ssä säädetyt haltuunotto-oikeutta ja alueen kansallispuistoon liittäminen koskevat säännökset ehdotetaan kumottavan ja korvattavan 2 b §:ään ehdotettavilla viittauksilla uuden luonnonsuojelulain ajantasaisiin säännöksiin. Lain 5 §:ssä säädetty asetuksenantovaltuus ehdotetaan kumottavan tarpeettomana.

6.12 Laki Päijänteen kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

Päijänteen kansallispuisto on perustettu lailla Päijänteen kansallispuistosta (432/1993) ja sitä koskevat rauhoitussäännökset on annettu asetuksella Päijänteen kansallispuistosta (433/1993).

1 §. *Kansallispuiston perustamistarkoitus.* Pykälästä ehdotetaan jätettävän pois vuoden 1923 luonnonsuojelulain käsite ”erityinen suojelualue”. Käsite ei sisälly vuoden 1996 luonnonsuojelulakiin (1096/1996) eikä uuteen luonnonsuojelulakiin, joten käsite on vanhentunut ja harhaanjohtava.

2 §. *Kansallispuiston sijainti ja rajat.* Pykälän 2–4 momenteissa alueen kiinteistönmuodostamista ja rajojen määrittämistä ja merkitsemistä koskevat säännökset ehdotetaan kumottavan ja korvattavan 2 c §:ään ehdotettavalla viittauksella ajantasaisiin uuden luonnonsuojelulain säännöksiin.

2 a §. *Rauhoitussäännökset.* Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jossa säädettäisiin laintasoisesti kansallispuistossa voimassa olevista rauhoitussäännöksistä viitaten uuden luonnonsuojelulain 50–52 §:ssä säädettäviin yleisiin rauhoitussäännöksiin ja poikkeuksiin niistä.

Asetuksessa on todettu, että kansallispuiston Virmailansaaren osassa saa metsähallituksen luvalla ajaa hirveä sitä metsästettäessä. Hirvenajoa koskeva säännös sisältyisi uuden luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 10 kohtaan yleisenä säännöksenä, joten tätä säännöstä ei ehdoteta sisällytettävän lakiin.

2 b §. *Viittaussäännös.* Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jolla saatettaisiin kansallispuiston osalta voimaan yleiset luonnonsuojelualueita koskevat säännökset kuten saavutettujen oikeuksien pysyvyyttä koskeva 55 §:n 3 momentti, liikkumisen rajoittamista koskeva 56 §, hoito- ja käyttösuunnitelmaa koskeva 57 §, järjestyssääntöä koskeva 58 §, luonnonsuojelualueen rajojen määrittämistä ja merkitsemistä koskeva 59 §, alueen liittäminen valtion luonnonsuojelualueeseen koskeva 60 § sekä edellä mainittua haltuunotto-oikeutta koskeva 135 §.

3–5 §:t. Voimassa olevan lain 3 ja 4 §:ssä säädetyt haltuunotto-oikeutta ja alueen kansallispuistoon liittäminen koskevat säännökset ehdotetaan kumottavan ja korvattavan 2 b §:ään ehdotettavilla viittauksilla uuden luonnonsuojelulain ajantasaisiin säännöksiin. Lain 5 §:ssä säädetty asetuksenantovaltuus ehdotetaan kumottavan tarpeettomana.

6.13 Laki Nuuksion kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

Nuuksion kansallispuisto on perustettu lailla Nuuksion kansallispuistosta (118/1994) ja sitä koskevat rauhoitussäännökset on annettu asetuksella Nuuksion kansallispuistosta (119/1994).

1 §. *Kansallispuiston perustamistarkoitus.* Pykälästä ehdotetaan jätettävän pois vuoden 1923 luonnonsuojelulain käsite ”erityinen suojelualue”. Käsite ei sisälly vuoden 1996 luonnonsuojelulakiin (1096/1996) eikä uuteen luonnonsuojelulakiin, joten käsite on vanhentunut ja harhaanjohtava.

2 §. *Kansallispuiston sijainti ja rajat.* Pykälän 2–4 momenteissa alueen kiinteistönmuodostamista ja rajojen määrittämistä ja merkitsemistä koskevat säännökset ehdotetaan kumottavan ja korvattavan 2 c §:ään ehdotettavalla viittauksella ajantasaisiin uuden luonnonsuojelulain säännöksiin.

2 a §. *Rauhoitussäännökset.* Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jossa säädettäisiin laintasoisesti kansallispuistossa voimassa olevista rauhoitussäännöksistä viitaten uuden luonnonsuojelulain 49–51 §:ssä säädettäviin yleisiin rauhoitussäännöksiin ja poikkeuksiin niistä.

Uuden luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 10 kohdan mukainen hirven ja valkohäntäkauriin ajoa koskeva poikkeus ei koskisi Nuuksion kansallispuistoa, koska sen vuosittaiset kävijämäärät ovat erittäin korkeat. Vuonna 2021 kansallispuistossa oli yli 300 000 kävijää.

2 b §. *Viittaussäännös.* Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jolla saatettaisiin kansallispuiston osalta voimaan yleiset luonnonsuojelualueita koskevat säännökset kuten saavutettujen oikeuksien pysyvyyttä koskeva 55 §:n 3 momentti, liikkumisen rajoittamista koskeva 56 §, hoito- ja käyttösuunnitelmaa koskeva 57 §, järjestyssääntöä koskeva 58 §, luonnonsuojelualueen rajojen määrittämistä ja merkitsemistä koskeva 59 §, alueen liittämistä valtion luonnonsuojelualueeseen koskeva 60 § sekä edellä mainittua haltuunotto-oikeutta koskeva 135 §.

3–5 §:t. Voimassa olevan lain 3 ja 4 §:ssä säädetyt haltuunotto-oikeutta ja alueen kansallispuistoon liittämistä koskevat säännökset ehdotetaan kumottavan ja korvattavan 2 b §:ään ehdotettavilla viittauksilla uuden luonnonsuojelulain ajantasaisiin säännöksiin. Lain 5 §:ssä säädetty asetuksenantovaltuus ehdotetaan kumottavan tarpeettomana.

6.14 Laki Valkmusan kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

Valkmusan kansallispuisto on perustettu lailla Valkmusan kansallispuistosta (635/1996). Se on viimeinen vuoden 1923 luonnonsuojelulain nojalla perustettu kansallispuisto. Sitä koskevat rauhoitussäännökset on annettu asetuksella Valkmusan kansallispuistosta (636/1996).

1 §. *Kansallispuiston perustamistarkoitus.* Pykälästä ehdotetaan jätettävän pois vuoden 1923 luonnonsuojelulain käsite ”erityinen suojelualue”. Käsite ei sisälly vuoden 1996 luonnonsuojelulakiin (1096/1996) eikä uuteen luonnonsuojelulakiin, joten käsite on vanhentunut ja harhaanjohtava.

2 §. *Kansallispuiston sijainti ja rajat.* Pykälän 2 ja 3 momenteissa alueen kiinteistönmuodostamista ja rajojen määrittämistä ja merkitsemistä koskevat säännökset ehdotetaan kumottavan ja korvattavan 2 c §:ään ehdotettavalla viittauksella ajantasaisiin uuden luonnonsuojelulain säännöksiin.

2 a §. *Rauhoitussäännökset.* Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jossa säädettäisiin laintasoisesti luonnonsuojelulain 49–51 §:ssä säädettäviin yleisiin rauhoitussäännöksiin ja poikkeuksiin niistä.

Voimassa olevassa asetuksessa sallittu voimansiirtolinjan kunnossapito on sallittua uuden luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 7 kohdan nojalla, joten asiaa koskevaa säännöstä ei ole tarpeen sisällyttää lakiin.

2 b §. *Viittaussäännös.* Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jolla saatettaisiin kansallispuiston osalta voimaan yleiset luonnonsuojelualueita koskevat säännökset kuten saavutettujen oikeuksien pysyvyyttä koskeva 55 §:n 3 momentti, liikkumisen rajoittamista koskeva 56 §, hoito- ja käyttösuunnitelmaa koskeva 57 §, järjestyssääntöä koskeva 58 §, luonnonsuojelualueen rajojen määrittämistä ja merkitsemistä koskeva 59 §, alueen liittämistä valtion luonnonsuojelualueeseen koskeva 60 § sekä edellä mainittua haltuunotto-oikeutta koskeva 135 §.

3–5 §:t. Voimassa olevan lain 3 ja 4 §:ssä säädetty haltuunotto-oikeutta ja alueen kansallispuistoon liittämistä koskevat säännökset ehdotetaan kumottavan ja korvattavan 2 b §:ään ehdotettavilla viittauksilla uuden luonnonsuojelulain ajantasaisiin säännöksiin. Lain 5 §:ssä säädetty aseuksenantovaltuus ehdotetaan kumottavan tarpeettomana.

6.15 Laki Ystävyyden puistosta annetun lain muuttamisesta

Lailla Ystävyyden puistosta (488/1990) perustettiin kolme luonnonsuojelualuetta eli Elimyssalon luonnonsuojelualue, Lentuan luonnonsuojelualue sekä Ison-Palosen ja Maariansärkkien luonnonsuojelualue ja muodostettiin näistä kolmesta sekä aiemmin perustetuista Ulvinsalon luonnonpuistosta ja Juortanansalon-Lapinsuon soidensuojelualueesta Ystävyyden Puisto. Ystävyyden puistosta annetussa asetuksessa (489/1990) säädettiin mainittuja Ystävyyden puistoa koskevalla lailla perustettuja luonnonsuojelualueita koskevat rauhoitussäännökset. Ne vastaavat hyvin pitkälti ehdotettavan luonnonsuojelulain mukaisia rauhoitussäännöksiä. Asetuksessa on kuitenkin eräitä poikkeuksia, jotka ehdotetaan otettavan lakiin sikäli, kun ne eivät sellaisenaan sisälly ehdotettavaan luonnonsuojelulakiin.

2 §. *Uusien luonnonsuojelualueiden perustaminen.* Pykälästä ehdotetaan jätettävän pois vuoden 1923 luonnonsuojelulain käsite ”erityinen suojelualue”. Käsite ei sisälly vuoden 1996 luonnonsuojelulakiin (1096/1996) eikä uuteen luonnonsuojelulakiin, joten käsite on vanhentunut ja harhaanjohtava.

6 a §. *Rauhoitussäännökset.* Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jonka 1 momentissa säädettäisiin laintasoisesti luonnonsuojelualueilla sovellettavista rauhoitussäännöksistä viitaten uuden luonnonsuojelulain 49–51 §:ssä säädettäviin rauhoitussäännöksiin ja poikkeuksiin niistä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin voimassa olevan asetuksen mukaisesti, että luonnonsuojelualueilla metsästys olisi sallittua. Paikallisen käsite kuitenkin määriteltäisiin kuntalaiseksi. Metsästys olisi sallittua Palosen ja Maariansärkkien luonnonsuojelualueella metsästyslain mukaisesti, samoin Lentuan luonnonsuojelualueella, kuitenkin poissulkien alueella sijaitsevat saaret. Sen sijaa Elimyssalon luonnonsuojelualueella ei saisi metsästää sutta, ahmaa tai karhua. Lisäksi metsästystä ei saisi harjoittaa Elimysjärven alueella.

Voimassa olevassa asetuksessa olevaa kalastusta koskevaa kirjausta ei ehdoteta sisällytettävän lakiin, koska kalastus sallittu uuden luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 5 kohdassa ja 51 §:n 1 momentin 4 kohdassa.

Pykälän 3 momentin mukaan Metsähallitus voisi antaa luonnonsuojelulain 52 §:n 5 momentin mukaisesti luvan malminetsintään luonnonsuojelualueella. Valtion muiden luonnonsuojelualueiden osalta suojelun tarve vaihtelee osin enemmän verrattuna kansallis- ja luonnonpuistoihin ja alueiden rauhoitussäännökset voivat niiden perustamistarkoituksesta riippuen olla lievempiä kuin tiukasti suojeltujen kansallispuistojen ja luonnonpuistojen. Tämän vuoksi näillä alueilla olisi edelleen luonnonsuojelulain 52 §:n 5 momentin mukaisesti mahdollista sallia Metsähallituksen luvalla myös malmien etsiminen, mikäli se ei vaarantaisi alueen perustamistarkoitusta tai muutoinkaan olennaisesti heikentäisi alueen luonnonarvoja. Kaivostoiminta ei lähtökohtaisesti ilman lain 62 §:n mukaista luonnonsuojelualueen lakkauttamista ole luonnonsuojelualueilla mahdollista.

6 b §. *Viittaussäännös.* Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jolla saatettaisiin Ystävyyden puiston osalta voimaan yleiset luonnonsuojelualueita koskevat säännökset kuten saavutettujen oikeuksien pysyvyyttä koskeva 55 §:n 3 momentti, liikkumisen rajoittamista koskeva 56 §, hoito- ja käyttösuunnitelmaa koskeva 57 §, järjestyssääntöä koskeva 58 §, luonnonsuojelualueen rajojen

määräämistä ja merkitsemistä koskeva 59 §, alueen liittämistä valtion luonnonsuojelualueeseen koskeva 60 § sekä edellä mainittua haltuunotto-oikeutta koskeva 135 §.

6.16 Laki Valtavaaran ja Pyhävaaran luonnonsuojelualueesta annetun lain muuttamisesta

Lailta Valtavaaran ja Pyhävaaran luonnonsuojelualueesta (133/1991) perustettiin Valtavaaran ja Pyhävaaran luonnonsuojelualue. Valtavaaran ja Pyhävaaran luonnonsuojelualueesta annetussa asetuksessa (134/1991) on säädetty alueen rauhoitussäännöksistä. Ne vastaavat hyvin pitkälti ehdotettavan luonnonsuojelulain mukaisia rauhoitussäännöksiä. Asetuksessa on kuitenkin eräitä poikkeuksia, jotka ehdotetaan otettavan lakiin sikäli, kun ne eivät sellaisenaan sisälly ehdotettavaan luonnonsuojelulakiin.

1 §. *Luonnonsuojelualueen perustamistarkoitus.* Pykälästä ehdotetaan jätettävän pois vuoden 1923 luonnonsuojelulain käsite ”erityinen suojelualue”. Käsite ei sisälly vuoden 1996 luonnonsuojelulakiin (1096/1996) eikä uuteen luonnonsuojelulakiin, joten käsite on vanhentunut ja harhaanjohtava.

2 §. *Luonnonsuojelualueen sijainti ja rajat.* Rajojen määrittämistä ja niiden merkitsemistä koskeva 2 §:n 2 momentti ehdotetaan kumottavan, koska vastaava säännös sisältyisi uuden luonnonsuojelulain 59 §:ään.

2 a §. *Rauhoitussäännökset.* Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jonka 1 momentissa säädettäisiin laintasoisesti luonnonsuojelualueilla sovellettavista rauhoitussäännöksistä viitaten uuden luonnonsuojelulain 49–51 §:ssä säädettäviin rauhoitussäännöksiin ja poikkeuksiin niistä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, luonnonsuojelualueella on sallittua metsästä metsästyslain mukaisesti. Metsästyslain 8 §:ssä tarkoitetun kunnan alueella sijaitsevalla valtion muulla luonnonsuojelualueella metsästys on sallittu. Valtioneuvoston asetuksella voidaan kuitenkin säätää metsästyksen rajoittamisesta tällaisessa kunnassa sijaitsevalla valtion muulla luonnonsuojelualueella, jos metsästys vaarantaa alueen perustamistarkoitusta tai aiheuttaa haittaa alueen muulle käytölle. Rajoitukset voivat olla alueellisia, ajallisia tai kohdistua tiettyyn riistaeläinlajiin. Valtioneuvoston asetuksella voidaan myös säätää, että metsästys on sallittu vain mainituissa pykälässä tarkoitetulle kuntalaiselle, jos se on tarpeen riistakantojen turvaamiseksi tai hoitamiseksi. Valtavaaran ja Pyhävaaran alueella on voimassa Pohjois-Suomen aluehallintoviraston 14.1.2022 määräämä metsästyskielto, jonka mukaan ampuma-aseella harjoitettava metsästys on kielletty viiden vuoden määräajaksi 14.1.2022-13.1.2027.

Pykälän 3 momentin mukaan Metsähallitus voisi antaa luonnonsuojelulain 52 §:n 5 momentin mukaisesti luvan malminetsintään luonnonsuojelualueella. Valtion muiden luonnonsuojelualueiden osalta suojelun tarve vaihtelee osin enemmän verrattuna kansallis- ja luonnonpuistoihin ja alueiden rauhoitussäännökset voivat niiden perustamistarkoituksesta riippuen olla lievempiä kuin tiukasti suojeltujen kansallispuistojen ja luonnonpuistojen. Tämän vuoksi näillä alueilla olisi edelleen luonnonsuojelulain 52 §:n 5 momentin mukaisesti mahdollista sallia Metsähallituksen luvalla myös malmien etsiminen, mikäli se ei vaarantaisi alueen perustamistarkoitusta tai muutoinkaan olennaisesti heikentäisi alueen luonnonarvoja. Kaivostoiminta ei lähtökohtaisesti ilman lain 62 §:n mukaista luonnonsuojelualueen lakkauttamista ole luonnonsuojelualueilla mahdollista.

2 b §. *Viittaussäännös.* Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jolla saatettaisiin luonnonsuojelualueen osalta voimaan yleiset luonnonsuojelualueita koskevat säännökset kuten saavutettujen oikeuksien pysyvyyttä koskeva 55 §:n 3 momentti, liikkumisen rajoittamista koskeva 56 §, hoito- ja

käyttösuunnitelmaa koskeva 57 §, järjestyssääntöä koskeva 58 §, luonnonsuojelun alueen rajojen määrittämistä ja merkitsemistä koskeva 59 §, alueen liittäminen valtion luonnonsuojelun alueeseen koskeva 60 § sekä edellä mainittua haltuunotto-oikeutta koskeva 135 §.

3–5 §:t. Voimassa olevan lain haltuunotto-oikeutta koskeva 3 § ehdotetaan kumottavan, koska vastaava säännös sisältyisi uuden luonnonsuojelulain 135 §:ään, alueen liittäminen koskeva 4 § ehdotetaan kumottavan, koska tätä asiaa koskeva säännös sisältyisi uuden luonnonsuojelulain 60 §:ään ja asetuksen anto-oikeutta koskeva 5 § ehdotetaan tarpeettomana kumottavan, koska rauhoitussäännökset annettaisiin lain tasolla.

6.17 Laki Jonkerinsalon, Siikavaaran, Jaaskamonvaaran, Mustanrinnantunturin ja Pitsloman luonnonsuojelun alueista annetun lain muuttamisesta

Jonkerinsalon, Siikavaaran, Jaaskamonvaaran, Mustanrinnantunturin ja Pitsloman luonnonsuojelun alueista annetulla lailla (135/1991) perustettiin viisi luonnonsuojelun aluetta. Voimassa olevan lain nimikkeessä mainittu Jaaskamonvaaran luonnonsuojelun alue on lakkautettu lailla 513/2000 ja liitetty osaksi Syötteen kansallispuistoa.

Lain nimike ehdotetaan muutettavaksi laiksi Jonkerinsalon, Siikavaaran, Mustanrinnantunturin ja Pitsloman luonnonsuojelun alueista.

Jonkerinsalon, Siikavaaran, Jaaskamonvaaran, Mustanrinnantunturin ja Pitsloman luonnonsuojelun alueista annetussa asetuksessa (136/1991) säädetyt rauhoitussäännökset vastaavat hyvin pitkälti ehdotettavan luonnonsuojelulain mukaisia rauhoitussäännöksiä. Asetuksessa on kuitenkin eräitä poikkeuksia, jotka ehdotetaan otettavan lakiin sikäli, kun ne eivät sellaisenaan sisälly ehdotettavaan luonnonsuojelulakiin.

1 §. *Luonnonsuojelun alueiden perustamistarkoitus.* Pykälästä ehdotetaan jätettävän pois vuoden 1923 luonnonsuojelulain käsite ”erityinen suojelun alue”. Käsite ei sisälly vuoden 1996 luonnonsuojelulakiin (1096/1996) eikä uuteen luonnonsuojelulakiin, joten käsite on vanhentunut ja harhaanjohtava.

2 a §. *Rauhoitussäännökset.* Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jonka 1 momentissa säädettäisiin laintasoisesti luonnonsuojelun alueilla sovellettavista rauhoitussäännöksistä viitaten uuden luonnonsuojelulain 49–51 §:ssä säädettäviin rauhoitussäännöksiin ja poikkeuksiin niistä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, luonnonsuojelun alueella on sallittua metsästä metsästyslain mukaisesti.

Pykälän 3 momentin mukaan Metsähallitus voisi antaa luonnonsuojelulain 52 §:n 5 momentin mukaisesti luvan malminetsintään luonnonsuojelun alueella. Valtion muiden luonnonsuojelun alueiden osalta suojelun tarve vaihtelee osin enemmän verrattuna kansallis- ja luonnonpuistoihin ja alueiden rauhoitussäännökset voivat niiden perustamistarkoituksesta riippuen olla lievempiä kuin tiukasti suojeltujen kansallispuistojen ja luonnonpuistojen. Tämän vuoksi näillä alueilla olisi edelleen luonnonsuojelulain 52 §:n 5 momentin mukaisesti mahdollista sallia Metsähallituksen luvalla myös malmien etsiminen, mikäli se ei vaarantaisi alueen perustamistarkoitusta tai muutoinkaan olennaisesti heikentäisi alueen luonnonarvoja. Kaivostoiminta ei lähtökohtaisesti ilman lain 62 §:n mukaista luonnonsuojelun alueen lakkauttamista ole luonnonsuojelun alueilla mahdollista.

2 b §. *Viittaussäännös.* Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jolla saatettaisiin luonnonsuojelualueiden osalta voimaan yleiset luonnonsuojelualueita koskevat säännökset kuten saavutettujen oikeuksien pysyvyyttä koskeva 55 §:n 3 momentti, liikkumisen rajoittamista koskeva 56 §, hoito- ja käyttösuunnitelmaa koskeva 57 §, järjestyssääntöä koskeva 58 §, luonnonsuojelualan rajojen määrittämistä ja merkitsemistä koskeva 59 §, alueen liittämistä valtion luonnonsuojelualueeseen koskeva 60 § sekä edellä mainittua haltuunotto-oikeutta koskeva 135 §.

3–5 §:t. Voimassa olevan lain haltuunotto-oikeutta koskeva 3 § ehdotetaan kumottavan, koska vastaava säännös sisältyisi uuden luonnonsuojelulain 135 §:ään, alueen liittämistä koskeva 4 § ehdotetaan kumottavan, koska tätä asiaa koskeva säännös sisältyisi uuden luonnonsuojelulain 60 §:ään ja asetuksenantovaltuutta koskeva 5 § ehdotetaan tarpeettomana kumottavan, koska rauhoitussäännökset annettaisiin lain tasolla.

6.18 Laki Punkaharjun luonnonsuojelualueesta annetun lain muuttamisesta

Punkaharjun luonnonsuojelualueesta annetulla lailla (137/1991) perustettiin Punkaharjun luonnonsuojelualue. Punkaharjun luonnonsuojelualueesta annetussa asetuksessa (138/1991) säädetyt rauhoitussäännökset vastaavat hyvin pitkälti ehdotettavan luonnonsuojelulain mukaisia rauhoitussäännöksiä. Asetuksessa on kuitenkin eräitä poikkeuksia, jotka ehdotetaan otettavan lakiin sikäli, kun ne eivät sellaisenaan sisälly ehdotettavaan luonnonsuojelulakiin.

1 §. *Luonnonsuojelualan perustamistarkoitus.* Pykälästä ehdotetaan jätettävän pois vuoden 1923 luonnonsuojelulain käsite ”erityinen suojelualue”. Käsite ei sisälly vuoden 1996 luonnonsuojelulakiin (1096/1996) eikä uuteen luonnonsuojelulakiin, joten käsite on vanhentunut ja harhaanjohtava.

2 §. *Luonnonsuojelualan sijainti ja rajat.* Voimassa olevan lain rajojen määrittämistä ja niiden merkitsemistä koskeva 2 §:n 2 momentti ehdotetaan kumottavan, koska vastaava säännös sisältyisi uuden luonnonsuojelulain 59 §:ään.

2 a §. *Rauhoitussäännökset.* Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jonka 1 momentissa säädettäisiin laintasoisesti luonnonsuojelualuetta koskevista rauhoitussäännöksistä viitaten uuden luonnonsuojelulain 49–51 §:ssä säädettäviin rauhoitussäännöksiin ja poikkeuksiin niistä.

Pykälän 2 momentin mukaan sallittua olisi tehdä muinaismuistolain (295/1963) mukaisia tutkimuksia.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että sen lisäksi, mitä luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetään, rakennusten ja rakennelmien entistäminen ja kunnostaminen on sallittu.

Pykälän 4 momentin mukaan Metsähallitus voisi antaa luonnonsuojelulain 52 §:n 5 momentin mukaisesti luvan malminetsintään luonnonsuojelualueella. Valtion muiden luonnonsuojelualueiden osalta suojelun tarve vaihtelee osin enemmän verrattuna kansallis- ja luonnonpuistoihin ja alueiden rauhoitussäännökset voivat niiden perustamistarkoituksesta riippuen olla lievempiä kuin tiukasti suojeltujen kansallispuistojen ja luonnonpuistojen.

2 b §. *Viittaussäännös.* Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jolla saatettaisiin luonnonsuojelualan osalta voimaan yleiset luonnonsuojelualueita koskevat säännökset kuten saavutettujen oikeuksien pysyvyyttä koskeva 55 §:n 3 momentti, liikkumisen rajoittamista koskeva 56 §, hoito- ja käyttösuunnitelmaa koskeva 57 §, järjestyssääntöä koskeva 58 §, luonnonsuojelualan rajojen määrittämistä ja merkitsemistä koskeva 59 §, alueen liittämistä valtion luonnonsuojelualueeseen koskeva 60 § sekä edellä mainittua haltuunotto-oikeutta koskeva 135 §.

3–5 §:t. Voimassa olevan lain haltuunotto-oikeutta koskeva 3 § ehdotetaan kumottavan, koska vastaava säännös sisältyisi uuden luonnonsuojelulain 135 §:ään, alueen liittämistä koskeva 4 § ehdotetaan kumottavan, koska tätä asiaa koskeva säännös sisältyisi uuden luonnonsuojelulain 60 §:ään ja asetuksenantovaltuutta koskeva 5 § ehdotetaan tarpeettomana kumottavan, koska rauhoitussäännökset annettaisiin laissa.

6.19 Laki Martinselkosen luonnonsuojelualueesta annetun lain muuttamisesta

Martinselkosen luonnonsuojelualueesta annetulla lailla (598/1992) perustettiin Martinselkosen luonnonsuojelualue. Martinselkosen luonnonsuojelualueesta annetussa asetuksessa (948/1993) säädetyt rauhoitussäännökset vastaavat hyvin pitkälti ehdotettavan luonnonsuojelulain mukaisia rauhoitussäännöksiä. Asetuksessa on kuitenkin eräitä poikkeuksia, jotka ehdotetaan otettavan lakiin sikäli, kun ne eivät sellaisenaan sisälly ehdotettavaan luonnonsuojelulakiin.

1 §. *Luonnonsuojelualueen perustamistarkoitus.* Pykälästä ehdotetaan jätettävän pois vuoden 1923 luonnonsuojelulain käsite ”erityinen suojelualue”. Käsite ei sisälly vuoden 1996 luonnonsuojelulakiin (1096/1996) eikä uuteen luonnonsuojelulakiin, joten käsite on vanhentunut ja harhaanjohtava

2 §. *Luonnonsuojelualueen sijainti ja rajat.* Voimassa olevan lain rajojen määrittämistä ja niiden merkitsemistä koskevat 2 §:n 2 ja 3 momentti ehdotetaan kumottavan, koska vastaava säännös sisältyisi uuden luonnonsuojelulain 59 §:ään,

2 a §. *Rauhoitussäännökset.* Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jonka 1 momentissa säädettäisiin laintasoisesti luonnonsuojelualueilla voimassa olevista rauhoitussäännöksistä viitaten uuden luonnonsuojelulain 49–51 §:ssä säädettäviin rauhoitussäännöksiin ja poikkeuksiin niistä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin voimassa olevan asetuksen mukaisesta paikallisen asukkaan oikeudesta metsästä suojelualueella hirveä ja pienriistaa. Paikallisen asukkaan määritelmää tarkennettaisiin asetuksen mukaisesta kuntalaiseen, jonka asuinkunnan alueella suojelualue sijaitsee.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että luonnonsuojelulain 15 §:n 1 momentin 3 kohdan nojalla sallittavaan riistaeläinlajien yksilön poistamiseen on lisäksi oikeus kansallispuistossa toimivan paliskunnan osakkailta ja Suomen riistakeskuksen tähän tarkoitukseen erikseen nimeämällä henkilöllä kotikunnasta riippumatta.

Pykälän 4 momentin mukaan Metsähallitus voisi antaa luonnonsuojelulain 52 §:n 5 momentin mukaisesti luvan malminetsintään luonnonsuojelualueella. Valtion muiden luonnonsuojelualueiden osalta suojelun tarve vaihtelee osin enemmän verrattuna kansallis- ja luonnonpuistoihin ja alueiden rauhoitussäännökset voivat niiden perustamistarkoituksesta riippuen olla lievempiä kuin tiukasti suojeltujen kansallispuistojen ja luonnonpuistojen. Tämän vuoksi näillä alueilla olisi edelleen luonnonsuojelulain 52 §:n 5 momentin mukaisesti mahdollista sallia Metsähallituksen luvalla myös malmien etsiminen, mikäli se ei vaarantaisi alueen perustamistarkoitusta tai muutoinkaan olennaisesti heikentäisi alueen luonnonarvoja. Kaivostoiminta ei lähtökohtaisesti ilman lain 62 §:n mukaista luonnonsuojelualueen lakkauttamista ole luonnonsuojelualueilla mahdollista.

2 b §. *Viittaussäännös.* Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jolla saatettaisiin luonnonsuojelualueen osalta voimaan yleiset luonnonsuojelualueita koskevat säännökset kuten saavutettujen oikeuksien pysyvyyttä koskeva 55 §:n 3 momentti, liikkumisen rajoittamista koskeva 56 §, hoito- ja käyttösuunnitelmaa koskeva 57 §, järjestyssääntöä koskeva 58 §, luonnonsuojelualueen rajojen

määräämistä ja merkitsemistä koskeva 59 §, alueen liittämistä valtion luonnonsuojelualueeseen koskeva 60 § sekä edellä mainittua haltuunotto-oikeutta koskeva 135 §.

3–5 §:t. Voimassa olevan lain haltuunotto-oikeutta koskeva 3 § ehdotetaan kumottavan, koska vastaava säännös sisältyisi uuden luonnonsuojelulain 135 §:ään, alueen liittämistä koskeva 4 § ehdotetaan kumottavan, koska tätä asiaa koskeva säännös sisältyisi uuden luonnonsuojelulain 60 §:ään ja asetuksenantovaltuutta koskeva 5 § ehdotetaan tarpeettomana kumottavan, koska rauhoitussäännökset annettaisiin laissa.

6.20 Laki Levanevan luonnonsuojelualueesta annetun lain muuttamisesta

Levanevan luonnonsuojelualueesta annetulla lailla (946/1993) perustettiin Levanevan luonnonsuojelualue. Levanevan luonnonsuojelualueesta annetussa asetuksessa (947/1993) säädetyt rauhoitussäännökset vastaavat hyvin pitkälti ehdotettavan luonnonsuojelulain mukaisia rauhoitussäännöksiä. Asetuksessa on kuitenkin eräitä poikkeuksia, jotka ehdotetaan otettavan lakiin sikäli, kun ne eivät sellaisenaan sisälly ehdotettavaan luonnonsuojelulakiin.

1 §. *Luonnonsuojelualueen perustamistarkoitus.* Pykälästä ehdotetaan jätettävän pois vuoden 1923 luonnonsuojelulain käsite ”erityinen suojelualue”. Käsite ei sisälly vuoden 1996 luonnonsuojelulakiin (1096/1996) eikä uuteen luonnonsuojelulakiin, joten käsite on vanhentunut ja harhaanjohtava. Pykälää ehdotetaan muutettavan myös niin, että maininta Jurvan kunnasta korvattaisiin Kurikan kaupungilla, sillä Jurva on yhdistynyt Kurikkaan.

2 §. *Luonnonsuojelualueen sijainti ja rajat.* Voimassa olevan lain rajojen määrittämistä ja niiden merkitsemistä koskevat 2 §:n 2 ja 3 momentti ehdotetaan kumottavan, koska vastaava säännös sisältyisi uuden luonnonsuojelulain 59 §:ään,

2 a §. *Rauhoitussäännökset.* Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jonka 1 momentissa säädettäisiin laintasoisesti luonnonsuojelualueilla voimassa olevista rauhoitussäännöksistä viitaten uuden luonnonsuojelulain 49–51 §:ssä säädettäviin rauhoitussäännöksiin ja poikkeuksiin niistä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin voimassa olevan asetuksen mukaisesta mahdollisuudesta metsästää hirveä luonnonsuojelualueella.

Pykälän 3 momentin mukaan Kivi- ja Levalammen tekojärven vedenkorkeutta Länsi-Suomen vesioikeuden tekemän päätöksen lupaehdoissa määritellyllä tavalla. Vastaava säännös sisältyy voimassa olevan asetuksen poikkeussäännöksiin.

Pykälän 4 momentin mukaan Metsähallitus voisi antaa luonnonsuojelulain 52 §:n 5 momentin mukaisesti luvan malminetsintään luonnonsuojelualueella. Valtion muiden luonnonsuojelualueiden osalta suojelun tarve vaihtelee osin enemmän verrattuna kansallis- ja luonnonpuistoihin ja alueiden rauhoitussäännökset voivat niiden perustamistarkoituksesta riippuen olla lievempiä kuin tiukasti suojeltujen kansallispuistojen ja luonnonpuistojen. Tämän vuoksi näillä alueilla olisi edelleen luonnonsuojelulain 52 §:n 5 momentin mukaisesti mahdollista sallia Metsähallituksen luvalla myös malmien etsiminen, mikäli se ei vaarantaisi alueen perustamistarkoitusta tai muutoinkaan olennaisesti heikentäisi alueen luonnonarvoja. Kaivostoiminta ei lähtökohtaisesti ilman lain 62 §:n mukaista luonnonsuojelualueen lakkauttamista ole luonnonsuojelualueilla mahdollista.

2 b §. Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jolla saatettaisiin luonnonsuojelualueen osalta voimaan yleiset luonnonsuojelualueita koskevat säännökset kuten saavutettujen oikeuksien pysyvyyttä

koskeva 55 §:n 3 momentti, liikkumisen rajoittamista koskeva 56 §, hoito- ja käyttösuunnitelmaa koskeva 57 §, järjestyssääntöä koskeva 58 §, luonnonsuojelualan rajojen määrittämistä ja merkitsemistä koskeva 59 §, alueen liittämistä valtion luonnonsuojelualueeseen koskeva 60 § sekä edellä mainittua haltuunotto-oikeutta koskeva 135 §.

3–5 §:t. Voimassa olevan lain haltuunotto-oikeutta koskeva 3 § ehdotetaan kumottavan, koska vastaava säännös sisältyisi uuden luonnonsuojelulain 135 §:ään, alueen liittämistä koskeva 4 § ehdotetaan kumottavan, koska tätä asiaa koskeva säännös sisältyisi uuden luonnonsuojelulain 60 §:ään ja asetuksenantovaltuutta koskeva 5 § ehdotetaan tarpeettomana kumottavan, koska rauhoitussäännökset annettaisiin laissa.

6.21 Laki Talaskankaan luonnonsuojelualueesta annetun lain muuttamisesta

Talaskankaan luonnonsuojelualueesta annetulla lailla (258/1994) perustettiin Talaskankaan luonnonsuojelualue. Talaskankaan luonnonsuojelualueesta annetussa asetuksessa (259/1994) säädetyt rauhoitussäännökset vastaavat hyvin pitkälti ehdotettavan luonnonsuojelulain mukaisia rauhoitussäännöksiä. Asetuksessa on kuitenkin eräitä poikkeuksia, jotka ehdotetaan otettavan lakiin sikäli, kun ne eivät sellaisenaan sisälly ehdotettavaan luonnonsuojelulakiin.

1 §. *Luonnonsuojelualan perustamistarkoitus.* Pykälästä ehdotetaan jätettävän pois vuoden 1923 luonnonsuojelulain käsite ”erityiseksi suojelualueeksi”. Käsite ei sisälly vuoden 1996 luonnonsuojelulakiin (1096/1996) eikä uuteen luonnonsuojelulakiin. Tällä uudistuksella vuoden 1923 luonnonsuojelulain soveltaminen päättyisi myös sen nojalla perustettujen luonnonpuistojen rauhoitussäännösten osalta, joten tarve käsitteen säilyttämiseen poistuisi. Pykälästä ehdotetaan muutettavan myös maininta Vuolijoen kunnasta ja korvattavan se Kajaanin kaupungilla, johon Vuolijoki on yhdistynyt.

2 §. *Luonnonsuojelualan sijainti ja rajat.* Voimassa olevan lain rajojen määrittämistä ja niiden merkitsemistä koskevat 2 §:n 2 ja 3 momentti ehdotetaan kumottavan, koska vastaava säännös sisältyisi uuden luonnonsuojelulain 59 §:ään,

2 a §. *Rauhoitussäännökset.* Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jonka 1 momentissa säädettäisiin laintasoisesti luonnonsuojelualueilla voimassa olevista rauhoitussäännöksistä viitaten uuden luonnonsuojelulain 49–51 §:ssä säädettäviin rauhoitussäännöksiin ja poikkeuksiin niistä.

Pykälän 3 momentin mukaan Metsähallitus voisi antaa luonnonsuojelulain 52 §:n 5 momentin mukaisesti luvan malminetsintään luonnonsuojelualueella. Valtion muiden luonnonsuojelualueiden osalta suojelun tarve vaihtelee osin enemmän verrattuna kansallis- ja luonnonpuistoihin ja alueiden rauhoitussäännökset voivat niiden perustamistarkoituksesta riippuen olla lievempiä kuin tiukasti suojeltujen kansallispuistojen ja luonnonpuistojen. Tämän vuoksi näillä alueilla olisi edelleen luonnonsuojelulain 52 §:n 5 momentin mukaisesti mahdollista sallia Metsähallituksen luvalla myös malmien etsiminen, mikäli se ei vaarantaisi alueen perustamistarkoitusta tai muutoinkaan olennaisesti heikentäisi alueen luonnonarvoja. Kaivostoiminta ei lähtökohtaisesti ilman lain 62 §:n mukaista luonnonsuojelualan lakkauttamista ole luonnonsuojelualueilla mahdollista.

2 b §. *Viittaussäännös.* Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jolla saatettaisiin luonnonsuojelualan osalta voimaan yleiset luonnonsuojelualueita koskevat säännökset kuten saavutettujen oikeuksien pysyvyyttä koskeva 55 §:n 3 momentti, liikkumisen rajoittamista koskeva 56 §, hoito- ja käyttösuunnitelmaa koskeva 57 §, järjestyssääntöä koskeva 58 §, luonnonsuojelualan rajojen määrittämistä ja merkitsemistä koskeva 59 §, alueen liittämistä valtion luonnonsuojelualueeseen koskeva 60 § sekä edellä mainittua haltuunotto-oikeutta koskeva 135 §.

3–5 §:t. Voimassa olevan lain haltuunotto-oikeutta koskeva 3 § ehdotetaan kumottavan, koska vastaava säännös sisältyisi uuden luonnonsuojelulain 135 §:ään, alueen liittämistä koskeva 4 § ehdotetaan kumottavan, koska tätä asiaa koskeva säännös sisältyisi uuden luonnonsuojelulain 60 §:ään ja asetuksenantovaltuutta koskeva 5 § ehdotetaan tarpeettomana kumottavan, koska rauhoitussäännökset annettaisiin laissa.

7 Voimaantulo

Ehdotetaan, että laki tulee voimaan yhtäaikaaisesti luonnonsuojelulain (/) kanssa.

8 Suhde muihin esityksiin

Tämä esitys liittyy eduskunnassa käsiteltävänä olevaan hallituksen esitykseen eduskunnalle luonnonsuojelulaiksi ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta 76/2022.

9 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Eduskunnassa parhaillaan käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä eduskunnalle luonnonsuojelulaiksi ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta (HE 76/2022) on tarkasteltu uudistettavan luonnonsuojelulain säännösten perustuslain mukaisuutta. Tässä liitännäisessä esityksessä tarkastellaan perustuslaillisia kysymyksiä vain siinä laajuudessa kuin tuota hallituksen esitystä on tässä esitettävien lakien osalta tarpeen täydentää.

Perustuslain 80 §:stä johtuvat vaatimukset

Perustuslain 80 §:n 1 momentin mukaan yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista on säädettävä lailla. Hallituksen esityksessä ehdotettavat lakimuutokset korjaavat vallitsevan epäkohdan voimassa olevissa kansallispuistoissa, luonnonpuistoissa ja eräitä lailla perustettuja luonnonsuojelualueita koskevissa säädöksissä, sillä aiemmin asetuksen tasolla annetut rauhoitusmääräykset saatettaisiin perustuslain 80 §:n edellyttämällä tavalla lain tasolle.

Esityksellä toteutetaan perustuslain velvoite.

Elinkeinonvapaus

Erityisenä kysymyksenä hallituksen esityksessä HE 76/2022 on tarkasteltu malminetsintään liittyviä säännöksiä elinkeinonvapauden näkökulmasta, kun lakiehdotuksen mukaan malminetsintä kiellettäisiin kansallis- ja luonnonpuistoissa. Esitetyt näkökulmat ovat olennaiset myös tämän esityksen osalta, sillä tässä esityksessä poistettaisiin asetustasolla annetuissa rauhoitussäännöksissä kaikissa kansallis- ja luonnonpuistoissa vanhimpien puistojen osalta ympäristöministeriölle ja muiden osalta alueen hallinnasta vastaavalle Metsähallitukselle säädetty toimivalta myöntää lupa malminetsintään. Jatkossa malminetsintään ei voisi enää myöntää kansallis- ja luonnonpuistossa lainkaan lupaa. Käytännössä malminetsintää ei ole tähänkään asti harjoitettu kansallis- ja luonnonpuistoissa, joten ehdotetut muutokset eivät vaikuttaisi tosiasiallisesti malminetsintään mahdollisuuksiin, mutta selkeyttäisivät tilannetta.

Voimassa olevat asetustasoiset rauhoitussäännökset muiden valtion luonnonsuojelualueiden osalta sisältävät myös alueen hallinnasta vastaavalle Metsähallitukselle säädetyn toimivallan myöntää lupa malminetsintään. Näiden alueiden osalta mahdollisuus säilyisi, kuitenkin uuteen luonnonsuojelulakiin kirjatuin edellytyksin, jotka turvaavat alueen luonnonarvojen säilymistä.

Elinkeinovapaus liittyy myös saamelaisten oikeuksien turvaamiseen, jota tarkastellaan kokonaisuutena seuraavassa.

Saamelaisten oikeudet

Esitys toteuttaa perustuslain 17 §:n 3 momentin säännöstä saamelaisten oikeudesta ylläpitää ja kehittää omaa kulttuuriaan.

Saamelaisia koskevalla perustuslain säännöksellä turvataan muun muassa sellaisten saamelaisten kulttuurimuotoon kuuluvien perinteisten elinkeinojen kuin poronhoidon, kalastuksen ja metsästyksen harjoittamista. Lisäksi saamelaisilla on perustuslain 121 §:n 4 momentin perusteella saamelaisten kotiseutualueella kieltään ja kulttuuriaan koskeva itsehallinto sen mukaan kuin lailla säädetään. Perustuslain ohella alkuperäiskansojen perinteisiin elinkeinoihin ja maankäyttöön liittyvä itsemääräämisoikeus tunnustetaan nykyisin myös kansainvälisellä tasolla laajasti. Yhdistyneiden kansakuntien ihmisoikeuskomitean mukaan kansalaisyhteiskunnissa ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen (KP-sopimus) 27 artikla merkitsee muun muassa velvollisuutta taloudellisten toimenpiteiden suunnittelemiseen ja toteuttamiseen siten, että saamelaisten elinkeinojen, kuten poronhoidon, taloudellinen kannattavuus säilyy. Saamelaiskulttuurilla on suora yhteys luonnon monimuotoisuuden säilymiseen, mikä korostaa perustuslain 17 §:n 3 momentissa säädetyn saamelaiskulttuurin ylläpitämistä koskevan oikeuden yhteyttä 20 §:ssä säädettyyn ympäristövastuuta koskevaan perusoikeuteen.

Suomi on vuonna 1994 ratifioinut biodiversiteettisopimuksen, jonka tarkoituksena on turvata luonnon monimuotoisuuden säilyminen, luonnonvarojen kestävä käyttö sekä geenivarojen käytöstä saadun hyödyn oikeudenmukainen ja tasapuolinen jako. Sopimus tunnustaa myös alkuperäiskansojen läheisen ja perinteisen riippuvuuden biologisista luonnonvaroista sekä alkuperäiskansojen perinteisen tiedon merkityksen luonnon monimuotoisuuden suojelulle.

Saamelaiskäräjistä annetun lain (974/1995) 4 §:n mukaisella saamelaisten kotiseutualueella sijaitsevat 2850 neliökilometrin laajuinen Lemmenjoen kansallispuisto ja 2550 neliökilometrin laajuinen Urho Kekkosen kansallispuisto. Lisäksi saamelaisten kotiseutualueella sijaitsevat 712 neliökilometrin laajuinen Kevon luonnonpuisto, 29 neliökilometrin laajuinen Mallan luonnonpuisto ja 179 neliökilometrin laajuinen Sompion luonnonpuisto. Perustettaessa nämä luonnonsoojelualueet saamelaisten kotiseutualueelle on aikoinaan pyritty siihen, että erityisesti perinteisen saamelaisporonhoidon harjoittamisen edellytykset tulisivat turvatuksi. Poikkeuksena tästä on se, että Mallan luonnonpuistossa on vuonna 1981 annetussa asetuksessa kielletty porolaidunnus.

Uuden luonnonsuojelulain 55 §:n saamelaisten kulttuurin ylläpitämisen ja kehittämisen edellytykset on turvattava perustettaessa valtion luonnonsuojelualueita saamelaisten kotiseutualueelle. Tällä esityksellä ei perusteta uusia suojelualueita, mutta esitys koskee kaikkia saamelaisten kotiseutualueella sijaitsevia kansallis- ja luonnonpuistoja. Rauhoitussäännösten antaminen rinnastuu kuitenkin alueen perustamiseen, koska siinä yhteydessä määritetään oikeudet, joita alueella toimivilla on. Näin ollen rauhoitussäännöksiä koskevat ehdotukset on laadittu huomioiden lain 55 §:ssä lausuttu vaatimus saamelaisten kulttuurin ylläpitämisen ja kehittämisen edellytysten turvaamisesta.

Lakiehdotusten voi katsoa vahvistavan saamelaisten oikeuksia koskevan perustuslain 17 §:n 3 momentin toteutumista.

Edellä mainituilla perusteilla lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyksityksessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

Laki

eräiden luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan eräiden luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille annetun lain (83/1938) 12 §:n 2 momentti ja 14–18 §:t,
muutetaan 1 § sekä
lisätään 4 a ja 4 b §:t seuraavasti:

1 §

Sellaisen luonnonsuojelun aikaansaamiseksi, josta säädetään vuoden 1923 luonnonsuojelulaisissa (71/1923), perustetaan Mallan ja Pisavaaran luonnonpuistot.

---

4 a §

Mallan ja Pisavaaran luonnonpuistoissa kielletyistä toiminnoista säädetään luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä ja rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista mainitun lain 50 §:n 1 momentin 1–3, 6–9 ja 11 kohdissa sekä 2–5 momentissa ja 51 §:ssä. Mainitun lain 50 §:n 1 momentin 6 kohdassa mainittu poronhoito on järjestettävä siten, että alueen luonnonarvot eivät vaarannu.

Luonnonsuojelulain 50 §:n 5 momentissa säädetyn mukaisesti Mallan luonnonpuistossa saadaan poronhoitoa rajoittaa alueen luonnonarvojen turvaamiseksi ja tässä tarkoituksessa rakentaa poroaitoja.

Sen lisäksi, mitä luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 6 kohdassa säädetään, Pisavaaran luonnonpuistossa saa rakentaa poronhoidon edellyttämiä kämppejä, poroaitoja ja muita rakenteita, ottaa poronhoitoon tarvittavaa puuta sekä tilapäisesti leiriytyä ja tehdä avotulen poronhoitoon liittyen.

4 b §

Eräiden oikeuksien turvaamisesta, liikkumisen rajoittamisesta, luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta, järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, luonnonsuojelualueen rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, alueen liittämistä valtion luonnonsuojelualueeseen sekä haltuunotto-oikeudesta noudatetaan, mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa, 56–60 ja 135 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

eräiden uusien luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan eräiden uusien luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille annetun lain (634/1956) 21 §:n 2 momentti ja 23–27 §:t,
muutetaan 1 §:n 1 momentin johdantolause, A kohdan otsikko, B kohdan otsikko ja 4 kohta sekä
lisätään 21 a–21 e §:t seuraavasti:

1 §

Sellaisen luonnonsuojelun aikaansaamiseksi, josta säädetään vuoden 1923 luonnonsuojelulaissa (71/1923), perustetaan seuraavat valtion alueet luonnonsuojelualueiksi:

A. Luonnonpuistoiksi:

B. Kansallispuistoiksi:

-----
4) Pyhähäkin alue Saarijärven kunnassa Pyhä-Häkin kansallispuistoksi;
-----

21 a §

Vaskijärven, Vesijaon, Sinivuoren, Häädetkeitaan, Salamanperän, Ulvinsalon, Paljakan, Runkauksen, Maltion, Sompion sekä Kevon luonnonpuistoissa kielletyistä toiminnoista säädetään luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä ja rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista mainitun lain 50 §:n 1 momentin 1–3, 6–9 ja 11 kohdissa sekä 2–5 momentissa ja 51 §:ssä.

Sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetään, Kevon ja Sompion luonnonpuistoissa paikallisen saamelaisyhteisön jäsenet saavat rakentaa luontaiselinkeinojen harjoittamista varten tarpeellisia turvekammeja.

Sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, riekkoa saavat pyydystää ansapyynnillä paikallisen saamelaisyhteisön jäsenet sekä ne, joiden kotikunnan alueella suojelualue sijaitsee.

Luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 4 kohdan mukainen marjojen ja sienien poimiminen on sallittua Runkauksen, Maltion, Sompion ja Kevon luonnonpuistoissa paikallisen saamelaisyhteisön jäsenille sekä niille, joiden kotikunnan alueella suojelualue sijaitsee.

Kevon luonnonpuistossa on sallittua luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 5 kohdan mukainen kalastus paikallisen saamelaisyhteisön jäsenille ja niille, joiden kotikunnan alueella suojelualue sijaitsee.

Sompion luonnonpuistossa sijaitsevassa Sompiojärvässä on sallittua luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 5 kohdan mukainen kalastus sekä muukin kalastus luonnonsuojelulain 51 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaisesti.

Sen lisäksi, mitä luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 6 kohdassa säädetään, poronhoitoalueella sijaitsevilla luonnonpuistoissa saa rakentaa poronhoidon edellyttämiä kämppejä, poroaitoja ja muita rakenteita, ottaa poronhoitoon tarvittavaa puuta sekä tilapäisesti leiriytyä ja tehdä avotulen poronhoitoon liittyen.

Luonnonsuojelulain 51 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun riistaeläinlajien yksilön poistamiseen on poronhoitoalueella lisäksi oikeus luonnonpuistossa toimivan paliskunnan osakkailla ja Suomen riistakeskuksen tähän tarkoitukseen erikseen nimeämällä henkilöillä kotikunnasta riippumatta.

21 b §

Liesjärven, Linnansaaren, Petkeljärven, Pyhä-Häkin, Rokuan, Oulangan sekä Lemmenjoen kansallispuistoissa kielletyistä toiminnoista säädetään luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä ja rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista mainitun lain 50 ja 51 §:ssä.

Sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetään, Lemmenjoen kansallispuistossa paikallisen saamelaisyhteisön jäsenet saavat rakentaa luontaiselinkeinojen harjoittamista varten tarpeellisia turvekammeja.

Sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, Lemmenjoen kansallispuistossa paikallisen saamelaisyhteisön jäsenillä on oikeus metsästää metsästyslain mukaisesti muita riistalajeja kuin ilvestä ja ahmaa. Sama oikeus on kotikunnassaan niillä, joiden kotikunnan alueella kansallispuisto sijaitsee.

Sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, Oulangan kansallispuistossa niillä, joiden kotikuntaan kansallispuisto sijoittuu, on oikeus kotikunnassaan metsästää metsästyslain mukaisesti sutta ja karhua koko kansallispuiston alueella sekä pienriistaa ja hirveä liitekartassa x osoitetuilla Kitkanniemen ja aapaosan alueilla. Kuusamon yhteismetsän osakkailla on kotikunnasta riippumatta oikeus metsästää hirveä liitekartassa x osoitetulla Kitkanniemen alueella.

Sen lisäksi, mitä luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 6 kohdassa säädetään, poronhoitoalueella sijaitsevilla kansallispuistoissa saa rakentaa poronhoidon edellyttämiä kämppejä, poroaitoja ja muita rakenteita, ottaa poronhoitoon tarvittavaa puuta sekä tilapäisesti leiriytyä ja tehdä avotulen poronhoitoon liittyen.

Poiketen luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 6 kohdasta, Oulangan kansallispuistossa maastoliikenne poronhoitotehtävissä lumettomassa maastossa on sallittu vain kansallispuiston huoltoväylillä. Metsähallitus voi sallia maastoliikennettä poronhoitotehtävissä lumettomassa maastossa myös muualla kuin huoltoväylillä Metsähallituksen erikseen osoittamilla alueilla.

Luonnonsuojelulain 51 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun riistaeläinlajien yksilön poistamiseen on poronhoitoalueella lisäksi oikeus kansallispuistossa toimivan paliskunnan osakkailla ja Suomen riistakeskuksen tähän tarkoitukseen erikseen nimeämällä henkilöillä kotikunnasta riippumatta.

Lemmenjoen kansallispuistossa saa käyttää ja pitää kunnossa Jäkäläpään ja Martiniiskonpallon lentopaikkoja.

Oulangan kansallispuistossa ne, joiden kotikuntaan kansallispuisto sijoittuu, saavat leiriytyä tilapäisesti kalastusta varten Kitkanniemen alueella.

21 c §

Lemmenjoen kansallispuistossa saa kaivoslain mukaisesti huuhtoa kultaa ilman konevoimaa sekä Metsähallituksen luvalla rakentaa kaivoslain 26 §:n 2 momentissa tarkoitettua rakennuksen tai rakennelman kullanhuuhtontaa varten. Kullanhuuhtonnalla ei saa vaarantaa kansallispuiston perustamistarkoitusta.

Metsähallitus saa luovuttaa Kevon luonnonpuistosta puuta kotitarvekäyttöön luonnonpuistoon rajautuvien kiinteistöjen haltijoille sekä Lemmenjoen kansallispuistosta kansallispuiston sisäpuolella sijaitsevien kiinteistöjen haltijoille.

Sompion luonnonpuiston rauhoitus ei ole esteenä Lokan tekoaltaan säännöstelylle.

21 d §

Eräiden oikeuksien turvaamisesta, liikkumisen rajoittamisesta, luonnonsuojelualan hoito- ja käyttösuunnitelmasta, järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, luonnonsuojelualan rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, alueen liittämistä valtion luonnonsuojelualueeseen sekä haltuunotto-oikeudesta noudatetaan, mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa, 56–60 ja 135 §:ssä säädetään.

21 e §

Oulangan kansallispuiston hoitoon ja käyttöön liittyvissä kysymyksissä Metsähallituksen tueksi voidaan asettaa kansallispuiston neuvottelukunta. Neuvottelukuntaan kuuluu enintään kaksitoista jäsentä, jotka samoin kuin heidän henkilökohtaiset varamiehensä Metsähallitus kutsuu neljäksi vuodeksi kerrallaan. Neuvottelukunnassa tulee olla ympäristöministeriön, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, asianomaisten kuntien ja paliskuntien, paikallisten luonnonsuojelua, riistanhoitoa, asukkaita sekä elinkeinoja edustavien yhteisöjen ja retkeilyjärjestöjen edustus. Metsähallitus toimii neuvottelukunnan asiantuntijajäsenenä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki

eräiden valtion omistamien alueiden muodostamisesta kansallispuistoiksi ja luonnonpuistoiksi annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan eräiden valtion omistamien alueiden muodostamisesta kansallispuistoiksi ja luonnonpuistoiksi annetun lain (674/1981) 6–10 §:t,
muutetaan 1 §:n 1 momentin johdantokappale, 2 §:n 1 momentin johdantokappale sekä
lisätään 6 a–6 c §:t seuraavasti:

1 §

Vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukaisiksi kansallispuistoiksi muodostetaan seuraavat alueet:

---

2 §

Luonnonpuistoiksi muodostetaan seuraavat alueet:

---

6 a §

Itäisen Suomenlahden, Isojärven, Seitsemisen, Helvetinjärven, Lauhanvuoren, Kauhanevan-Pohjankankaan, Salamajärven, Patvinsuon, Tiilikkajärven, Hiidenportin ja Riisitunturin kansallispuistoissa kielletyistä toiminnoista säädetään luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä ja rauhoitus-säännöksiä koskevista poikkeuksista mainitun lain 50 ja 51 §:ssä.

Sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, Riisitunturin kansallispuistossa niillä, joiden kotikuntaan kansallispuisto sijoittuu, on oikeus kotikunnassaan metsästää metsästyslain mukaisesti muita riistalajeja kuin ilvestä ja ahmaa.

Sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, Itäisen Suomenlahden kansallispuistossa niillä, joiden kotikuntaan kansallispuisto sijoittuu, on oikeus kotikunnassaan metsästää metsästyslain mukaisesti hirveä sekä pienriistaa.

Sen lisäksi, mitä luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 6 kohdassa säädetään, poronhoitoalueella sijaitsevilla kansallispuistoissa saa rakentaa poronhoidon edellyttämiä kämppejä, poroaitoja ja muita rakenteita, ottaa poronhoitoon tarvittavaa puuta sekä tilapäisesti leiriytyä ja tehdä avotulen poronhoitoon liittyen.

Luonnonsuojelulain 51 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun riistaeläinlajien yksilön poistamiseen on poronhoitoalueella lisäksi oikeus kansallispuistossa toimivan paliskunnan osakkailla ja Suomen riistakeskuksen tähän tarkoitukseen erikseen nimeämällä henkilöillä kotikunnasta riippumatta.

Kalanistutus on sallittua Salamajärven kansallispuistossa sijaitsevilla Koirajärvissä.

Kansallispuistoissa on sallittua puolustusvoimille säädettyjen tehtävien edellyttämä toiminta ja sen kehittäminen.

6 b §

Koivusuon, Olvassuon, Pelson, Sukerijärven ja Värriön luonnonpuistoissa kielletyistä toiminnoista säädetään luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä ja rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista mainitun lain 50 §:n 1 momentin 1–3, 6–9 ja 11 kohdissa sekä 2–5 momentissa ja 51 §:ssä.

Luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 4 kohdan mukainen marjojen ja sienien poimiminen on sallittua luonnonpuistoissa niille, joiden kotikunnan alueella suojelualue sijaitsee.

Sen lisäksi, mitä luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 6 kohdassa säädetään, poronhoitoalueella sijaitsevissa luonnonpuistoissa saa rakentaa poronhoidon edellyttämiä kämppejä, poroaitoja ja muita rakenteita, ottaa poronhoitoon tarvittavaa puuta sekä tilapäisesti leiriytyä ja tehdä avotulen poronhoitoon liittyen.

Luonnonsuojelulain 51 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun riistaeläinlajien yksilön poistamiseen on poronhoitoalueella lisäksi oikeus luonnonpuistossa toimivan paliskunnan osakkailla ja Suomen riistakeskuksen tähän tarkoitukseen erikseen nimeämillä henkilöillä kotikunnasta riippumatta.

6 c §

Eräiden oikeuksien turvaamisesta, liikkumisen rajoittamisesta, luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta, järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, luonnonsuojelualueen rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, alueen liittämistä valtion luonnonsuojelualueeseen sekä haltuunotto-oikeudesta noudatetaan, mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa, 56–60 ja 135 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

4.

Laki

Karkalin luonnonpuistosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Karkalin luonnonpuistosta annetun lain (432/1964) 3 ja 4 §:t sekä
muutetaan 1 § sekä
lisätään 2 a ja 2 b §:t seuraavasti:

1 §

Sellaisen luonnonsuojelun aikaansaamiseksi, josta säädetään vuoden 1923 luonnonsuojelulaissa (71/1923), muodostetaan valtiolle kuuluva osa Lohjan kaupungissa olevasta Karkalinniemestä Karkalin luonnonpuisto.

2 a §

Karkalin luonnonpuistossa kielletyistä toiminnoista säädetään luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä ja rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista mainitun lain 50 §:n 1 momentin 1–3, 7, 9 ja 11 kohdissa sekä 2–4 momentissa ja 51 §:ssä.

Karkalin luonnonpuistossa on sallittu alueen viljelysten ja niittyjen käyttäminen sekä siihen tarpeellinen aidas- ja latopuiden ottaminen.

2 b §

Eräiden oikeuksien turvaamisesta, liikkumisen rajoittamisesta, luonnonsuojelun alueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta, järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelun alueella, luonnonsuojelun alueen rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, alueen liittämistä valtion luonnonsuojelun alueeseen sekä haltuunotto-oikeudesta noudatetaan, mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa, 56–60 ja 135 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

5.

Laki

Saaristomeren kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Saaristomeren kansallispuistosta annetun lain (645/1982) 2–5 §:t,
muutetaan 1 § sekä
lisätään 1 a–1 c §:t seuraavasti:

1 §

Saaristomeren luonnon ja kulttuurin suojelemiseksi, niihin liittyvien perinteisten luonnonkäyttötapojen turvaamiseksi, elävän saaristoyhteisön säilyttämiseksi sekä ympäristöntutkimusta ja yleistä luonnonharrastusta varten on vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukainen Saaristomeren kansallispuisto. Kansallispuisto koostuu valtion omistamista, liitteenä olevassa kartassa punaisella katkoviivalla rajatulla alueella (yhteistoiminta-alueella) Kemiönsaaren kunnassa ja Paraisten kaupungissa olevista maa- ja vesialueista lukuun ottamatta puolustusvoimain hallinnassa olevia alueita.

1 a §

Saaristomeren kansallispuistossa kielletyistä toiminnoista säädetään luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä ja rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista mainitun lain 50 ja 51 §:ssä.

Metsähallituksen luvalla kansallispuistossa voi tehdä muinaismuistolain (295/1963) mukaisia tutkimuksia.

Metsähallitus voi määräämillään ehdoilla luovuttaa kotitarvekäyttöön kansallispuiston yhteistoiminta-alueella asuville ja erityisestä syystä muillekin saaristolaisille kansallispuiston alueelta puuta ja karjan rehua.

Sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, Saaristomeren kansallispuistossa yhteistoiminta-alueeseen kokonaan tai osittain kuuluvissa kylissä vakinaisesti asuville on oikeus Metsähallituksen luvalla metsästä metsästyslain mukaisesti.

1 b §

Saaristomeren kansallispuistossa on sallittua puolustusvoimille säädettyjen tehtävien edellyttämä toiminta ja sen kehittäminen.

1 c §

Eräiden oikeuksien turvaamisesta, liikkumisen rajoittamisesta, luonnonsuojelun alueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta, järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelun alueella, luonnonsuojelun alueen rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, alueen liittämisestä valtion luonnonsuojelun alueeseen sekä haltuunotto-oikeudesta noudatetaan, mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa, 56–60 ja 135 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

6.

Laki

Urho Kekkosen kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Urho Kekkosen kansallispuistosta annetun lain (228/1983) 3–5 §:t,
muutetaan 1 ja 6 § sekä
lisätään 6 a–6 d §:t seuraavasti:

1 §

Vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) nojalla muodostetaan Inarin, Savukosken ja So-dankylän kunnissa sijaitsevaan Koilliskairaan noin 253 000 hehtaarin suuruinen alue, joka kä-sittää liitteenä olevassa karttapiirroksessa punaisella katkoviivalla merkityn rajauksen sisällä olevat valtion omistamat alueet. Suojelualueen nimi on Urho Kekkosen kansallispuisto.

6 §

Urho Kekkosen kansallispuistossa kielletyistä toiminnoista säädetään luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä ja rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista mainitun lain 50 ja 51 §:ssä.

Sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetään, kansallis-puistossa saavat paikallisen saamelaisyhteisön jäsenet rakentaa luontaiselinkeinojen harjoitta-mista varten tarpeellisia turvekammeja.

Sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, kansallis-puistossa paikallisen saamelaisyhteisön jäsenillä on oikeus metsästää metsästyslain mukaisesti. Sama oikeus on kotikunnassaan niillä, joiden kotikuntaan kansallispuisto sijoittuu.

Sen lisäksi, mitä luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 6 kohdassa säädetään, kansallispuis-tossa saa rakentaa poronhoidon edellyttämiä kämppejä, poroaitoja ja muita rakenteita, ottaa po-ronhoitoon tarvittavaa puuta sekä tilapäisesti leirytyä ja tehdä avotulen poronhoitoon liittyen.

Luonnonsuojelulain 51 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun riistaeläinlajien yksilön pois-tamiseen on lisäksi oikeus kansallispuistossa toimivan paliskunnan osakkailta ja Suomen riista-keskuksen tähän tarkoitukseen erikseen nimeämällä henkilöillä kotikunnasta riippumatta.

6 a §

Urho Kekkosen kansallispuistossa saa kaivoslain mukaisesti huuhtoa kultaa perinteisin me-netelmin ilman konevoimaa. Kullanhuuhdonnalla ei saa vaarantaa kansallispuiston perustamis-tarkoitusta.

6 b §

Kansallispuistossa on sallittua puolustusvoimille säädettyjen tehtävien edellyttämä toiminta ja sen kehittäminen.

6 c §

Eräiden oikeuksien turvaamisesta, liikkumisen rajoittamisesta, luonnonsuojelun alueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta, järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelun alueella, luonnonsuojelun alueen rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, alueen liittämisestä valtion luonnonsuojelun alueeseen sekä haltuunotto-oikeudesta noudatetaan, mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa, 56–60 ja 135 §:ssä säädetään.

6 d §

Urho Kekkosen kansallispuiston hoitoon ja käyttöön liittyvissä kysymyksissä on Metsähallituksen apuna kansallispuiston neuvottelukunta. Neuvottelukuntaan kuuluu enintään kaksitoista jäsentä, jotka samoin kuin heidän henkilökohtaiset varamiehensä Metsähallitus kutsuu neljäksi vuodeksi kerrallaan. Neuvottelukunnassa tulee olla ympäristöministeriön, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, asianomaisten kuntien ja paliskuntien, paikallisten luonnonsuojelun, riistanhoitoa, asukkaita ja elinkeinoja edustavien yhteisöjen sekä retkeilyjärjestöjen edustus. Metsähallitus toimii neuvottelukunnan asiantuntijajäsenenä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

7.

Laki

Tammisaaren saariston kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Tammisaaren saariston kansallispuistosta annetun lain (485/1989) 2–5 §:t,
muutetaan 1 § sekä
lisätään 1 a – 1 d §:t seuraavasti:

1 §

Suomenlahden saaristo- ja meriluonnon edustavan osan säilyttämiseksi sekä ympäristöntutkimuksen ja luonnonharrastuksen edistämiseksi perustetaan Raaseporin kaupunkiin valtion omistamille alueille vuoden 1923 luonnonsuojelulain mukainen (71/1923) Tammisaaren saariston kansallispuisto. Alueen pinta-ala on noin 3 900 hehtaaria ja sen rajat on merkitty punaisella katkoviivalla tämän lain liitteenä olevaan karttaan.

1 a §

Tammisaaren saariston kansallispuistoissa kielletyistä toiminnoista säädetään luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä ja rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista mainitun lain 50 ja 51 §:ssä. Sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, kansallispuistossa on Raaseporin kaupungin saariston kehityksen edistämiseksi annetun lain (494/1981) 9 §:ssä tarkoitetun saaristo-osan asukkailla oikeus metsästää vesilintuja metsästyslain mukaisesti liitekartassa x osoitetuilla Jussarön eteläpuolisilla saarilla ja luodoilla.

1 b §

Tammisaaren saariston kansallispuistossa on sallittua puolustusvoimille säädettyjen tehtävien edellyttämä toiminta ja sen kehittäminen.

1 c §

Tammisaaren kansallispuiston hoitoon ja käyttöön liittyvissä kysymyksissä voidaan Metsähallituksen avuksi asettaa kansallispuiston neuvottelukunta. Neuvottelukuntaan kuuluu enintään kymmenen jäsentä, jotka samoin kuin heidän henkilökohtaiset varamiehet Metsähallitus kutsuu neljäksi vuodeksi kerrallaan. Neuvottelukunnassa tulee olla ympäristöministeriön, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, asianomaisten kuntien, paikallisten luonnonsuojelua, riistanhoitoa, asukkaita ja elinkeinoja edustavien yhteisöjen sekä retkeilyjärjestöjen edustus. Metsähallitus toimii neuvottelukunnan asiantuntijajäsenenä.

1 d §

Eräiden oikeuksien turvaamisesta, liikkumisen rajoittamisesta, luonnonsuojelualan hoito- ja käyttösuunnitelmasta, järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, luonnonsuojelualu-

een rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, alueen liittämistä valtion luonnonsuojelualueeseen sekä haltuunotto-oikeudesta noudatetaan, mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa, 56–60 ja 135 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

8.

Laki

Torrnsuon kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Torrnsuon kansallispuistosta annetun lain (169/1990) 2 §:n 2–4 momentit ja 3–5 §:t,
muutetaan 1 § sekä
lisätään 2 a–2 b §:t seuraavasti:

1 §

Kansallispuiston perustamistarkoitus

Etelä-Suomelle tyypillisen suoluonnon suojelemiseksi sekä ympäristöntutkimusta ja luonnonharrastusta varten muodostetaan Tammelan kuntaan valtion omistamille alueille vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukainen Torrnsuon kansallispuisto.

2 a §

Rauhoitussäännökset

Torrnsuon kansallispuistoissa kielletyistä toiminnoista säädetään luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä ja rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista mainitun lain 50 ja 51 §:ssä.

2 b §

Viittaussäännös

Eräiden oikeuksien turvaamisesta, liikkumisen rajoittamisesta, luonnonsuojelualan hoito- ja käyttösuunnitelmasta, järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, luonnonsuojelualan rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, alueen liittamisestä valtion luonnonsuojelualueeseen sekä haltuunotto-oikeudesta noudatetaan, mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa, 56–60 ja 135 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

9.

Laki

Perämeren kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Perämeren kansallispuistosta annetun lain (547/1991) 2 §:n 2–3 momentit ja 4–6 §:t,
muutetaan 1 § ja 3 § sekä
lisätään 3 a–3 c §:t seuraavasti:

1 §

Kansallispuiston perustamistarkoitus

Perämeren ulkosaariston ja meriluonnon suojelemiseksi sekä ympäristöntutkimusta ja luonnonharrastusta varten muodostetaan Kemin ja Tornion kaupunkeihin valtion omistamille alueille vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukainen Perämeren kansallispuisto.

3 §

Kalastus

Kalastuslain (379/2015) 8 §:ssä säädetty oikeus kalastaa yleisellä vesialueella on voimassa kaikilla Perämeren kansallispuistoon kuuluvilla vesialueilla.

3 a §

Rauhoitussäännökset

Perämeren kansallispuistoissa kielletyistä toiminnoista säädetään luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä ja rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista mainitun lain 50 ja 51 §:ssä.

Sen lisäksi, mitä luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetään, kansallispuistossa on sallittua rakentaa ja pitää kunnossa kalastusta, rajanvartiointia ja meripelastusta varten tarpeellisia rakennuksia ja rakennelmia sekä entistää, pitää kunnossa ja käyttää alueen perinteiseen käyttöön liittyviä rakennuksia ja rakennelmia.

Sen lisäksi, mitä luonnonsuojelulain 51 §:ssä säädetään, kansallispuistossa saa Metsähallituksen luvalla syventää ja ruopata vesikulkuväyliä.

3 b §

Puolustusvoimille sallitut toimet

Perämeren kansallispuistossa on sallittua puolustusvoimille säädettyjen tehtävien edellyttämä toiminta ja sen kehittäminen.

3 c §

Viittaussäännös

Eräiden oikeuksien turvaamisesta, liikkumisen rajoittamisesta, luonnonsuojelualan hoito- ja käyttösuunnitelmasta, järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, luonnonsuojelualan rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, alueen liittämisestä valtion luonnonsuojelualueeseen sekä haltuunotto-oikeudesta noudatetaan, mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa, 56–60 ja 135 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

10.

Laki

Kolin kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Kolin kansallispuistosta annetun lain (581/1991) 2 §:n 2 ja 3 momentit ja 3–5 §:t,
muutetaan 1 § sekä
lisätään 2 a–2 c §:t seuraavasti:

1 §

Kansallispuiston perustamistarkoitus

Edustavan pohjoiskarjalaisen vaara-alueen, vanhojen metsien ja niiden eliöstön sekä Kolin kansallismaiseman keskeisen osan suojelemiseksi, kaskitalouden luomien maisemien ja kasviyhdyksuntien ylläpitämiseksi sekä ympäristöntutkimusta, ympäristövalistusta ja luonnonharrastuksen edistämistä varten perustetaan Lieksan kaupunkiin valtion omistamille alueille vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukainen Kolin kansallispuisto.

2 a §

Rauhoitussäännökset

Kolin kansallispuistoissa kielletyistä toiminnoista säädetään luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä ja rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista mainitun lain 50 §:n 1–5, 7, 9 ja 11 kohdassa sekä 51 §:ssä.

Sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 2 kohdassa säädetään, kansallispuiston alueella olevan ilmajohdon saa Metsähallituksen luvalla sijoittaa maahan olemassa olevaan johtokäytävään. Metsähallitus voi antaa luvan sijoittaa johdon johtokäytävän ulkopuolelle, jos se olisi aiheutuvien kustannusten tai luonnonarvojen turvaamisen kannalta tarpeen.

2 b §

Matkailupalvelujen turvaaminen

Kolin matkailukeskuksen alueella on rauhoitussäännösten estämättä sallittu kansallispuiston matkailua palvelevan hotellin majoitus-, ravintola- ja muiden palvelutilojen sekä laskettelurakennelmien kunnostaminen ja rakentaminen. Rakentaminen ei saa vaarantaa kansallispuiston perustamistarkoitusta tai suojeltujen luonnonarvojen säilymistä. Rakentamisen yhteydessä on myös varmistettava kansallispuiston maisemallisten sekä rakennetun ympäristön erityisarvojen säilyminen. Kansallispuistoa koskevien luonnonsuojelullisten erityisvaatimusten vuoksi edellä mainittujen matkailupalveluiden välittömät ja välilliset vaikutukset eivät saa olla laajuudeltaan tai nykyisestä tilasta niin poikkeavia, että ne muuttavat merkittävästi kansallispuiston luonnetta tai olosuhteita.

Kansallispuistoaluetta koskevat vuokrasopimukset jäävät voimaan kussakin sopimuksessa määrätyksi ajaksi. Sopimusten voimassaoloaikaa voidaan sopijaosapuolten niin päättäessä jatkaa.

2 c §

Viittaussäännös

Eräiden oikeuksien turvaamisesta, liikkumisen rajoittamisesta, luonnonsuojelualan hoito- ja käyttösuunnitelmasta, järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, luonnonsuojelualan rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, alueen liittämistä valtion luonnonsuojelualueeseen sekä haltuunotto-oikeudesta noudatetaan, mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa, 56–60 ja 135 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

11.

Laki

Puurijärven ja Isonsuon kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Puurijärven ja Isonsuon kansallispuistosta annetun lain (430/1993) 2 §:n 2–4 momentit ja 3–5 §:t
muutetaan 1 § sekä
lisätään 2 a ja 2 b §:t seuraavasti:

1 §

Kansallispuiston perustamistarkoitus

Etelä-Suomessa erittäin edustavan suoluonnon ja lintujärven suojelemiseksi sekä ympäristön-
tutkimusta ja luonnonharrastuksen edistämistä varten perustetaan valtion omistamille alueille
vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukainen Puurijärven ja Isonsuon kansallispuisto,
joka sijaitsee Huittisten ja Kokemäen kaupungeissa.

2 a §

Rauhoitussäännökset

Puurijärven ja Isonsuon kansallispuistossa kielletyistä toiminnoista säädetään luonnonsuoje-
lulain (/) 49 §:ssä ja rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista mainitun lain 50 ja 51 §:ssä.
Kansallispuiston rauhoitussäännösten estämättä Puurijärven saa toteuttaa lintuvesien kun-
nostustoimenpiteitä.

2 b §

Viittaussäännös

Eräiden oikeuksien turvaamisesta, liikkumisen rajoittamisesta, luonnonsuojelualan hoito-
ja käyttösuunnitelmasta, järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, luonnonsuojelualu-
een rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, alueen liittämistä valtion luonnonsuojelualu-
eeseen sekä haltuunotto-oikeudesta noudatetaan, mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa,
56–60 ja 135 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

12.

Laki

Päijänteen kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Päijänteen kansallispuistosta annetun lain (432/1993) 2 §:n 2–4 momentit ja 3–5 §:t
muutetaan 1 § sekä
lisätään 2 a ja 2 b §:t seuraavasti:

1 §

Kansallispuiston perustamistarkoitus

Edustavan suurjärvisaariston ja siihen kuuluvan ranta- ja metsäluonnon suojelemiseksi sekä ympäristöntutkimusta ja luonnonharrastuksen edistämistä varten samoin kuin virkistyksen ja retkeilyn tarpeisiin perustetaan valtion omistamille alueille vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukainen Päijänteen kansallispuisto, joka sijaitsee Padasjoen, Asikkalan ja Sysmän kunnissa.

2 a §

Rauhoitussäännökset

Päijänteen kansallispuistossa kielletyistä toiminnoista säädetään luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä ja rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista mainitun lain 50 ja 51 §:ssä.

2 b §

Viittaussäännös

Eräiden oikeuksien turvaamisesta, liikkumisen rajoittamisesta, luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta, järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, luonnonsuojelualueen rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, alueen liittämistä valtion luonnonsuojelualueeseen sekä haltuunotto-oikeudesta noudatetaan, mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa, 56–60 ja 135 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

13.

Laki

Nuuksion kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Nuuksion kansallispuistosta annetun lain (118/1994) 2 §:n 2–4 momentit ja 3–5 §:t
muutetaan 1 § sekä
lisätään 2 a ja 2 b §:t seuraavasti:

1 §

Kansallispuiston perustamistarkoitus

Uusmaalaisen saloluonnon, siihen kuuluvien järvien, kalliometsien, lehtojen, soiden, purojen ja jyrkänteiden suojelemiseksi sekä retkeilyä, opetusta ja tutkimusta varten perustetaan valtion omistamille alueille vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukainen Nuuksion kansallispuisto, joka sijaitsee Vihdin ja Kirkkonummen kunnissa sekä Espoon kaupungissa.

2 a §

Rauhoitussäännökset

Nuuksion kansallispuistossa kielletyistä toiminnoista säädetään luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä ja rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista mainitun lain 50 §:n 1–5, 7, 9 ja 11 kohdassa sekä 51 §:ssä.

2 b §

Viittaussäännös

Eräiden oikeuksien turvaamisesta, liikkumisen rajoittamisesta, luonnonsuojelualan hoito- ja käyttösuunnitelmasta, järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, luonnonsuojelualan rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, alueen liittämistä valtion luonnonsuojelualueeseen sekä haltuunotto-oikeudesta noudatetaan, mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa, 56–60 ja 135 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

14.

Laki

Valkmusan kansallispuistosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Valkmusan kansallispuistosta annetun lain (635/1996) 2 §:n 2–3 momentit ja 3–5 §:t
muutetaan 1 § sekä
lisätään 2 a ja 2 b §:t seuraavasti:

1 §

Kansallispuiston perustamistarkoitus

Etelä-Suomessa poikkeuksellisen edustavan suoluonnon suojelemiseksi, soiden ja niiden reu-nametsien eliölajien säilyttämiseksi sekä retkeilyä, opetusta ja tutkimusta varten perustetaan vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukainen Valkmusan kansallispuisto.

2 a §

Rauhoitussäännökset

Valkmusan kansallispuistossa kielletyistä toiminnoista säädetään luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä ja rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista mainitun lain 50 ja 51 §:ssä.

2 b §

Viittaussäännös

Eräiden oikeuksien turvaamisesta, liikkumisen rajoittamisesta, luonnonsuojelualan hoito- ja käyttösuunnitelmasta, järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, luonnonsuojelualu- een rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, alueen liittämistä valtion luonnonsuojelualu- eeseen sekä haltuunotto-oikeudesta noudatetaan, mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa, 56–60 ja 135 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

15.

Laki

Ystävyiden puistosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Ystävyiden puistosta annetun lain (488/1990) 5 §:n 3 momentti sekä 7–9 §:t
muutetaan 2 §:ää sekä
lisätään 6 a ja 6 b §:t seuraavasti:

2 §

Uusien luonnonsuojelualueiden perustaminen

Ystävyiden puistoon kuuluviksi vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukaisiksi suojelualueiksi muodostetaan Kuhmon kaupunkiin:

---

6 a §

Rauhoitussäännökset

Elimyssalon, Lentuan sekä Palosen ja Maariansärkkien luonnonsuojelualueella kielletyistä toiminnoista säädetään luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä ja rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista mainitun lain 50 ja 51 §:ssä.

Sen estämättä mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, niillä, joiden kotikuntaan luonnonsuojelualue sijoittuu, on oikeus kotikuntansa alueella metsästyslain mukaisesti metsästä:

- a) Palosen ja Maariansärkkien luonnonsuojelualueella,
- b) Lentuan luonnonsuojelualueella lukuun ottamatta alueella sijaitsevia saaria,
- c) hirveä ja pienriistaa Elimyssalon luonnonsuojelualueella lukuun ottamatta Elimysjärven aluetta.

Metsähallitus voi antaa luonnonsuojelulain 52 §:n 5 momentin mukaisesti luvan malminetsintään luonnonsuojelualueella.

6 b §

Viittaussäännös

Eräiden oikeuksien turvaamisesta, liikkumisen rajoittamisesta, luonnonsuojelualan hoito- ja käyttösuunnitelmasta, järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, luonnonsuojelualan rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, alueen liittämisestä valtion luonnonsuojelualueeseen sekä haltuunotto-oikeudesta noudatetaan, mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa, 56–60 ja 135 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

16.

Laki

Valtavaaran ja Pyhävaaran luonnonsuojelualueesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Valtavaaran ja Pyhävaaran luonnonsuojelualueesta annetun lain (133/1991) 2 §:n 2 momentti ja 3–5 §:t,
muutetaan 1 § sekä
lisätään 2 a ja 2 b §:t seuraavasti:

1 §

Luonnonsuojelualan perustamistarkoitus

Koillismaan luonnontilaisina ja erämaisina säilyneen vaara-, metsä- ja suoluonnon osien suojelemiseksi sekä ympäristöntutkimusta ja luonnonharrastusta varten muodostetaan valtion Kuusamon kunnassa omistamille alueille vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukainen Valtavaaran ja Pyhävaaran luonnonsuojelualue.

2 a §

Rauhoitussäännökset

Valtavaaran ja Pyhävaaran luonnonsuojelualueella kielletyistä toiminnoista säädetään luonnonsuojelulain (71/1923) 49 §:ssä ja rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista mainitun lain 50 ja 51 §:ssä.

Sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, luonnonsuojelualueella on sallittua metsästä metsästyslain mukaisesti.

Metsähallitus voi antaa luonnonsuojelulain 52 §:n 5 momentin mukaisesti luvan malminetsintään luonnonsuojelualueella.

2 b §

Viittaussäännös

Eräiden oikeuksien turvaamisesta, liikkumisen rajoittamisesta, luonnonsuojelualan hoito- ja käyttösuunnitelmasta, järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, luonnonsuojelualan rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, alueen liittämistä valtion luonnonsuojelualueeseen sekä haltuunotto-oikeudesta noudatetaan, mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa, 56–60 ja 135 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

17.

Laki

Jonkerinsalon, Siikavaaran, Jaaskamonvaaran, Mustanrinnantunturin ja Pitsloman luonnonsuojelualueista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Jonkerinsalon, Siikavaaran, Jaaskamonvaaran, Mustanrinnantunturin ja Pitsloman luonnonsuojelualueista annetun lain (135/1991) 3–5 §:t,
muutetaan lain nimike ja 1 § sekä
lisätään 2 a ja 2 b §:t seuraavasti:

Laki Jonkerinsalon, Siikavaaran, Mustanrinnantunturin ja Pitsloman luonnonsuojelualueista

1 §

Luonnonsuojelualueiden perustamistarkoitus

Itä- ja Pohjois-Suomen vaara-, metsä- ja suoluonnon luonnontilaisina ja erämaisina säilyneiden osien suojelemiseksi sekä ympäristöntutkimusta ja luonnonharrastusta varten muodostetaan valtion Kuhmon kaupungissa sekä Puolangan, Pudasjärven, Taivalkosken, Posion ja Kittilän kunnissa omistamille alueille vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukaiset Jonkerinsalon, Siikavaaran, Mustanrinnantunturin ja Pitsloman luonnonsuojelualueet.

2 a §

Rauhoitussäännökset

Jonkerinsalon, Siikavaaran, Mustarinnantunturin ja Pitsloman luonnonsuojelualueilla kiellettyistä toiminnoista säädetään luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä ja rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista mainitun lain 50 ja 51 §:ssä.

Sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, luonnonsuojelualueella on sallittua metsästää metsästyslain mukaisesti.

Metsähallitus voi antaa luonnonsuojelulain 52 §:n 5 momentin mukaisesti luvan malminetsintään luonnonsuojelualueella.

2 b §

Viittaussäännös

Eräiden oikeuksien turvaamisesta, liikkumisen rajoittamisesta, luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta, järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, luonnonsuojelualueen rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, alueen liittamisestä valtion luonnonsuojelualueeseen sekä haltuunotto-oikeudesta noudatetaan, mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa, 56–60 ja 135 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .
_____

18.

Laki

Punkaharjun luonnonsuojelualueesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Punkaharjun luonnonsuojelualueesta annetun lain (137/1991) 2 §:n 2 momentti ja 3–5 §:t,
muutetaan 1 § sekä
lisätään 2 a ja 2 b §:t seuraavasti:

1 §

Luonnonsuojelualan perustamistarkoitus

Edustavan pitkittäisharjuselänteen ja kansallismaisen suojelemiseksi sekä ympäristön- ja metsäntutkimusta, ympäristövalistusta ja luonnonharrastuksen edistämistä varten muodostetaan valtion Punkaharjun kunnassa omistamalle alueelle vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukainen Punkaharjun luonnonsuojelualue.

2 a §

Rauhoitussäännökset

Punkaharjun luonnonsuojelualueella kielletyistä toiminnoista säädetään luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä ja rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista mainitun lain 50 §:n 1 momentin 1–5, 7–9 ja 11 kohdissa sekä 2–4 momenteissa ja 51 §:ssä.

Sen estämättä, mitä 49 §:n 1 momentin 2 kohdassa säädetään, luonnonsuojelualueella saa tehdä muinaismuistolain mukaisia tutkimuksia.

Sen lisäksi, mitä luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetään, luonnonsuojelualueella saa entistää ja kunnostaa rakennuksia ja rakennelmia.

2 b §

Viittaussäännös

Eräiden oikeuksien turvaamisesta, liikkumisen rajoittamisesta, luonnonsuojelualan hoito- ja käyttösuunnitelmasta, järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, luonnonsuojelualan rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, alueen liittämisestä valtion luonnonsuojelualueeseen sekä haltuunotto-oikeudesta noudatetaan, mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa, 56–60 ja 135 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

19.

Laki

Martinselkosen luonnonsuojelualueesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Martinselkosen luonnonsuojelualueesta annetun lain (598/1992) 2 §:n 2 ja 3 momentti sekä 3–5 §:t
muutetaan 1 § sekä
lisätään 2 a ja 2 b §:t seuraavasti:

1 §

Luonnonsuojelualan perustamistarkoitus

Pohjois-Kainuun luonnontilaisena ja erämaisena säilyneen metsä-, suo- ja pienvesistöluonnon suojelemiseksi ja säilyttämiseksi mahdollisimman luonnontilaisina sekä ympäristöntutkimusta ja luonnonharrastusta varten muodostetaan Suomussalmen kuntaan valtion omistamalle alueelle vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukainen Martinselkosen luonnonsuojelualue.

2 a §

Rauhoitussäännökset

Martinselkosen luonnonsuojelualueella kielletyistä toiminnoista säädetään luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä ja rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista mainitun lain 50 ja 51 §:ssä.

Sen estämättä mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, luonnonsuojelualueella on oikeus kotikunnassaan niillä, joiden kotikuntaan luonnonsuojelualue sijoittuu, metsästää hirveä ja pienriistaa.

Martinselkosen luonnonsuojelualueella on luonnonsuojelulain 50 §:n 1 momentin 3 kohdan nojalla sallittavaan riistaeläinlajien yksilön poistamiseen oikeus luonnonsuojelualueella toimivan paliskunnan osakkailla ja Suomen riistakeskuksen tähän tarkoitukseen erikseen nimeämällä henkilöillä kotikunnasta riippumatta.

Metsähallitus voi antaa luonnonsuojelulain 52 §:n 5 momentin mukaisesti luvan malminetsintään luonnonsuojelualueella.

2 b §

Viittaussäännös

Eräiden oikeuksien turvaamisesta, liikkumisen rajoittamisesta, luonnonsuojelualan hoito- ja käyttösuunnitelmasta, järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, luonnonsuojelualan rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, alueen liittamisestä valtion luonnonsuojelualueeseen sekä haltuunotto-oikeudesta noudatetaan, mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa, 56–60 ja 135 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

20.

Laki

Levanevan luonnonsuojelualueesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Levanevan luonnonsuojelualueesta annetun lain (946/1993) 2 §:n 2 ja 3 momentti sekä 3–5 §
muutetaan 1 § sekä
lisätään 2 a ja 2 b § seuraavasti:

1 §

Luonnonsuojelualan perustamistarkoitus

Etelä-Pohjanmaan luonnontilaisena säilyneen suoluonnon suojelemiseksi sekä ympäristöntutkimusta ja luonnonharrastuksen edistämistä varten perustetaan valtion omistamille alueille vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukaiseksi erityiseksi suojelualueeksi Levanevan luonnonsuojelualue, joka sijaitsee Kurikan kaupungissa ja Laihian kunnassa.

2 a §

Rauhoitussäännökset

Levanevan luonnonsuojelualueella kielletyistä toiminnoista säädetään luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä ja rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista mainitun lain 50 ja 51 §:ssä.

Sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, luonnonsuojelualueella on sallittua metsästää hirveä.

Kivi- ja Levalammen tekojärven vedenkorkeutta saa säännöstellä säännöstelyluvan ehdoissa määritellyllä tavalla.

Metsähallitus voi antaa luonnonsuojelulain 52 §:n 5 momentin mukaisesti luvan malminetsintään luonnonsuojelualueella.

2 b §

Viittaussäännös

Eräiden oikeuksien turvaamisesta, liikkumisen rajoittamisesta, luonnonsuojelualan hoito- ja käyttösuunnitelmasta, järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, luonnonsuojelualan rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, alueen liittämistä valtion luonnonsuojelualueeseen sekä haltuunotto-oikeudesta noudatetaan, mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa, 56–60 ja 135 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

21.

Laki

Talaskankaan luonnonsuojelualueesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Talaskankaan luonnonsuojelualueesta annetun lain (258/1994) 2 §:n 2 ja 3 momentti sekä 3–5 §:t
muutetaan 1 § sekä
lisätään 2 a ja 2 b §:t seuraavasti:

1 §

Luonnonsuojelualueen perustamistarkoitus

Pohjois-Savon ja Kainuun rajoilla lähes luonnontilaisena ja erämaisena säilyneen metsä-, suo- ja pienvesistöluonnon suojelemiseksi ja uhanalaisten eliöiden elinpaikkojen säilyttämiseksi osana maamme luonnon monimuotoisuuden suojelua perustetaan valtion omistamille alueille vuoden 1923 luonnonsuojelulain (71/1923) mukaiseksi erityiseksi suojelualueeksi Talaskankaan luonnonsuojelualue, joka sijaitsee Sonkajärven ja Vieremän kunnissa sekä Kajaanin kaupungissa. Alue palvelee myös luonnon- ja ympäristöntutkimusta sekä opetusta.

2 a §

Rauhoitussäännökset

Talaskankaan luonnonsuojelualueella kielletyistä toiminnoista säädetään luonnonsuojelulain (/) 49 §:ssä ja rauhoitussäännöksiä koskevista poikkeuksista mainitun lain 50 ja 51 §:ssä.

Sen estämättä, mitä luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään, luonnonsuojelualueella on sallittua metsästää hirveä ja pienriistaa.

Metsähallitus voi antaa luonnonsuojelulain 52 §:n 5 momentin mukaisesti luvan malminetsintään luonnonsuojelualueella.

2 b §

Viittaussäännös

Eräiden oikeuksien turvaamisesta, liikkumisen rajoittamisesta, luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelmasta, järjestyssäännöstä valtion luonnonsuojelualueella, luonnonsuojelualueen rajojen määrittämisestä ja merkitsemisestä, alueen liittämisestä valtion luonnonsuojelualueeseen sekä haltuunotto-oikeudesta noudatetaan, mitä luonnonsuojelulain 55 §:n 3 momentissa, 56–60 ja 135 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä x.x.20xx

Pääministeri

Sanna Marin

..ministeri Etunimi Sukunimi

